

דברי הכנסת

כנס מיוחד

הישיבה המאתיים-ושתיים של הכנסת השלוש-עשרה
יום רביעי, י"א בניסן התשנ"ד (23 במרס 1994)

ירושלים, הכנסת, שעה 10:01

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת בפתיחת הישיבה

הוויתורים המרחיקים-לכת של הממשלה המסכנים את מעמדה של ירושלים וגורל ביטחון היישוב היהודי בחברון

חידוש המשא-ומתן עם אש"ף

ירושלים – בירתה המאוחדת והנצחית של מדינת ישראל

חידוש תהליך השלום

הצורך בפינוי המתנחלים בחברון

סכנה של התנגשויות אלימות ביש"ע כתוצאה של חוסר בהירות במדיניות הממשלה

חילופי גברי בוועדות הכנסת

המעצרים המינהליים – סוף הדמוקרטיה ותגובה מדהימה של "מגיני" זכויות האזרח

ביטחון היהודים בארץ-ישראל

תגובת ישראל נוכח הפיגוע בעטרת והפעולה למניעת פיגועים נוספים

סיום השביתה במוסדות להשכלה גבוהה – לא על גבם של הסטודנטים

ירי ה"קטיושות" על צפון הגליל

דברי יושב-ראש הכנסת בפתיחת הישיבה

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח כנס מיוחד של הכנסת, כנס פגרה, יום רביעי, י"א בניסן התשנ"ד, 23 במרס 1994.

קיבלנו בקשות מספר לכינוס הבית, כמובן במסלול התקנוני המקובל, ויש לנו היום כמה הצעות לסדר-היום בנושאים מדיניים ואחרים.

אני רוצה לנצל את ההזדמנות שנקרתה בדרכנו כדי לאחל לחברי הכנסת ולכל אזרחי מדינת ישראל היהודים חג שמח. מכיוון שחג הפסח הוא חג החירות וחג האביב, את שני הדברים הטובים האלה אפשר לאחל לכל אזרחי ישראל ללא הבדל דת, גזע ומין.

אני רוצה לחזור על מה שעשיתי ביום חמישי בבוקר בשבוע שעבר, כאשר רוב חברי הכנסת כבר התפזרו ואנחנו קיימנו כאן ישיבה עד השעה 07:15, ולהודות לכל עובדי הכנסת. אני לא אזכיר אותם על-פי אגפים, כי תמיד אנחנו שוכחים משהו, אבל דבר אחד אני מבקש לתקן. אני בירכתי את כל עובדי הכנסת על מסירותם, נאמנותם וחריצותם, ואני רוצה להוסיף כמובן גם את עובדות המרכזת שלנו, הטלפניות המסורות והאדיבות, נעימות הקול והסבר שלנו, על משפחת המבורכים.

הווייתורים המרחיקים-לכת של הממשלה המסכנים את מעמדה של ירושלים וגורל ביטחון היישוב היהודי בחברון

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו פותחים בדיון.

אני מזמין את חבר הכנסת ביבי נתניהו להעלות לפנינו הצעה לסדר-היום בנושא: הווייתורים המרחיקים-לכת של הממשלה המסכנים את מעמדה של ירושלים וגורל ביטחון היישוב היהודי בחברון. ההצעות הן במסגרת עשר דקות, ולפי המסורת, לראש הסיעה האופוזיציונית הגדולה אנחנו נותנים זמן רב קצת יותר.

ברשותך, חבר הכנסת נתניהו, מכיוון ששר החוץ מבקש להשיב על נושא ירושלים בנפרד, הנואם השני, אחריו, יהיה חבר הכנסת עמנואל זיסמן, כי אני פשוט מסדר את זה לפי הנושאים. אחר כך יבוא הסט שיפתח בו חבר הכנסת נסים זוללי. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, אנחנו ביקשנו כינוס מיוחד של הכנסת בפגרה ודווקא לפני חג הפסח, משום שמתרחשים דברים שמחייבים בדחיפות את תשומת-הלב של הכנסת ושל העם כולו. אמרתי שאנחנו עומדים לפני חג הפסח, חג החירות, זה החג שבו זקף עם ישראל את קומתו, יצא משעבוד, התמלא גאווה מחדש, ואני מוכרח להגיד, שבימים אלה שקודמים לחג הפסח הזה קומתנו משתופפת.

יש כאן ממשלה שמתרפסת בצורה משפילה לפני ערפאת, שולחת את סגן הרמטכ"ל של צבא-הגנה לישראל לרב-המרצחים, והוא צריך לכתת רגליו בסיציליה, לחכות עד שערפאת יסכים לקבלו, ותוניסיה לא מוכנה. כלומר, אש"ף לא מוכן לתת למטוס "אל על" לנחות, אז הוא נוחת באותו אי, מחכים.

אני במקומך, אדוני ראש הממשלה, הייתי מחזיר את המטוס הזה מייד ואומר: אתם לא מקבלים אותנו? לשיטתכם, לשיטתך. אתם לא רוצים מטוס "אל על"? אין מטוס ואין משלחת, וודאי שאין סגן רמטכ"ל שצריך להתבזות ועל-ידי כך לבזות גם את כולנו.

אבל זה רק סמלי, זה רק סימבוליקה לעומת המהות, והמהות היא שבהתרפסות שלכם לפני אש"ף, כל ההבטחות שלכם, בלי יוצאת מן הכלל, כל ההבטחות שהבטחתם לכנסת, כל ההבטחות שהבטחתם לעם, כל ההבטחות הללו קורסות. בהבטחה שלכם לפני הבחירות, ואחריו, בהסכם אוסלו ואחרי הסכם אוסלו, הבטחתם: ירושלים המאוחדת תישאר לנצח בריבונות ישראל. זה ציטוט מדויק. אבל כדי לפייס את ערפאת, כדי להתרפס בפניו, הסכמתם בשתיקה להחלטת מועצת הביטחון – שארצות-הברית היתה יכולה להטיל נגדה וטו, אבל אמרתם: זה בסדר, אל תטילו וטו. ההצעה הזאת אומרת, שירושלים היא לא בירת ישראל לנצח, העיר המאוחדת תישאר לנצח בריבונות ישראל, כפי שהבטחתם. הצעת ההחלטה הזאת אומרת שירושלים – המזרחית לפחות, אם כי גם לא נאמר – היא חלק משטח פלשתיני כבוש.

היהודים בארצות-הברית יצאו מעורם והם רצו להתנגד, ובצדק. הם רצו להפעיל לחץ על הממשל, אבל עצרתם אותם. מילא היהודים, אבל מה עם הגויים? 82 סנטורים חתמו על דרישה מממשלת ארצות-הברית להתנגד לדבר הזה. מה שהגויים באותו פרלמנט אמריקני תבעו מהממשלה האמריקנית, אתם לא תבעתם. מה שהבית ההוא היה מוכן לעשות, הבית הזה איננו מוכן לעשות. עד לכאן הגיעה ההתרפסות שלכם.

אני שואל את עצמי: אם בשלב כל כך מוקדם במשא-ומתן, אנחנו רק בהתחלה, אתם כבר מוכנים לתת לדבר הזה לעבור – ואל תספרו לנו סיפורים, נתתם לדבר הזה לעבור, לא ביקשתם, לא דרשתם, לא עמדתם על שום דבר – אם אתם עושים את זה בשלב הזה, איזה ערך יש לנדרים ולהבטחות שלכם בדבר ירושלים? מי כבר יכול להאמין לכם? ואל תגידו לי: זכות, אנחנו שומרים על הזכות; זכות שלא נאבקים עליה אין לה שום תוקף.

הלוואי שזה היה הוויתור היחיד. הבטחתם שבשלב הראשון של הסכם עזה-יריחו לא תהיה משטרה פלשתינית אלא בעזה וביריחו. אבל שוב, כדי לפייס, להתרפס בפני ערפאת, אתם כבר מוכנים להכניס משטרה פלשתינית בחברון ואומרים שהיא תהיה כפופה לישראל. מה, אתם חושבים שאנחנו

טיפשים? אתם חושבים שאתם יכולים לרמות את כולם? מי תהיה המשטרה הפלשתינית הזאת? אלה יהיו אנשי ה"פתח" שבוודאי לא כפופים לישראל, אנשי ג'יבריל שבוודאי אינם כפופים לישראל, אנשי ה"חמאס". כבר ראינו מי מגויס לאותה משטרה פלשתינית. אתם חושבים שמי שמתנגד לכל הכוחות הללו יעז ללבוש מדי שוטר פלשתיני?

אני רוצה להגיד לך, אדוני שר החוץ – אתה יכול למסור את זה גם לראש הממשלה: הכנסת משטרה פלשתינית לחברון היא מתכון לטבח, היא מתכון לקטסטרופה. מי אומר את זה? רק אני? לא. אומר את זה איש מראשי ה"פתח" בעזה, פריח אבו-מדיין. אני מצטט: אילו היה הטבח מתרחש אחרי שהיה בידינו כוח משטרה פלשתינית, היינו נכנסים ליישובים היהודיים וטובחים לפחות 100 יהודים.

ואומר שלשום עבאס זאכי – למי שאינו יודע, עבאס זאכי הוא ראש מנגנון הביטחון שמונה על-ידי ערפאת לאחריות לביטחון בשטחים – הוא גם מזהיר ואומר: ההסכם זה רק הפסקת אש עד השלב הבא. זה אומר האחראי לביטחון.

ואתם הולכים ומכניסים משטרה פלשתינית, כלומר צבא מחבלים של אש"ף, מכניסים את הנפץ ללב חבית חומר הנפץ הזאת בחברון. לא תוכלו להגיד אחר כך: לא ידענו, לא הזהירו אותנו. אש"ף מזהיר אתכם, אני מזהיר אתכם. אחר כך אל תתפלאו אם תקום עוד ועדת חקירה. ראו, הוזהרתם.

חנן פורת (מפד"ל):

חבר הכנסת נתניהו, אתה מרשה לי קריאת ביניים?

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, רשות לקריאות ביניים לא צריך לבקש. תעשה זאת בשלוש מלים וזהו.

חנן פורת (מפד"ל):

בכרוז רשמי של ה"פתח" – – –

היו"ר ש' וייס:

זו לא קריאת ביניים, זה נאום. תודה.

חנן פורת (מפד"ל):

— — — "כל מתנחל שיעבור ברחובות חברון ישמש מטרה לאנשינו הפועלים בשטח" — — —

היו"ר ש' וייס:

זו לא קריאת ביניים, חבר הכנסת פורת. מספיק.

חנן פורת (מפד"ל):

— — — את זה מודיע כרוז רשמי של ה"פתח".

בנימין נתניהו (הליכוד):

הבטחתם: לא יהיה כוח בין-לאומי חמוש בשטחים. מה זאת אומרת הבטחתם? אדוני שר החוץ, אני שאלתי אותך לפני שבוע איזה כוח בין-לאומי יש לנו. ואתה אמרת: זה לא יהיה כוח בין-לאומי חמוש, זה יהיה סוכני אונר"א, זה יהיה סוכנות הסעד, נציגי התורמים, בכלל בנקאים. ועכשיו אנחנו שומעים שאתם מדברים על מאות, אולי אלפי אנשים חמושים שייכנסו לתוך השטח הזה. לא רק שתקימו שם את המשטרה הפלשתינית, כלומר את הצבא, צבא המחבלים, תיתנו לו גם כוח מגן בין-לאומי, שיצמצם לגמרי את כוח הפעולה של צה"ל, את חופש הפעולה שלנו לפעול נגד הטרור שבוא יבוא.

והבטחה חמישית, הבטחתם – אני זוכר זאת – במערכת הבחירות: בהסדר הביניים לא נוריד אף בית, אף שכונה, אף יישוב. ועכשיו אתם מדברים – לא בסתר, אני מוכרח להגיד – רוב השרים בממשלה כבר דיברו על הורדת היישוב היהודי בחברון, וכולנו יודעים שזה רק "סיפתח" להורדת יישובים אחרים. כמובן, אתם אומרים: זה לא יישוב, זו שכונה; לא, זה לא יישוב.

זו המפלגה שמנהיגה בעבר דוד בן-גוריון אמר – אחרי עליית היהודים שאתם קוראים לה עכשיו פרובוקציה, אחרי שהיהודים עשו את הפרובוקציה הנוראה וחזרו ליישב את עיר האבות, בן-גוריון אמר: תהיה זו טעות איומה שלא ליישב את חברון, אחותה הבכירה של ירושלים, באלפי יהודים ולחדש ימיה כקדם.

בשבילכם חברון – זה שום דבר, זו עיר פלשתינית בכלל, אין לה שום משמעות. זה שנמצאים שם מערת המכפלה וקברי האבות והאמהות, זה שהיתה שם מלכות דוד, זה שהיתה שם רציפות של יישוב יהודי עד למאורעות תרפ"ט, עד שטבחו בנו הערבים וגירשו אותנו משם – אחר כך חזרנו, אחר מלחמת ששת הימים, וחידשנו, כפי שאמר בן-גוריון, את ימינו כקדם שם, והנה באה ממשלה יהודית, אם אפשר לקרוא לה כך, והיא רוצה לבצע גירוש חברון שנית. זה בדיוק מה שאתם רוצים לעשות.

ואיך אתם מצדיקים את זה? אתם מצדיקים את זה, אתם אומרים: זה הביטחון; פתאום אתם דואגים לביטחון. מובן שאתם לא דואגים לביטחון עכשיו כשנרצח עוד יהודי – הוא נדקר או נורה, אני מקווה שהוא לא נרצח, אינני יודע – בשערי ירושלים. אתם לא דואגים לביטחון הזה; או לאוטובוס שנורה

אתמול בעטרת. אתם לא דואגים לביטחון הזה. אתם חרדים פתאום לביטחון של 400 יהודים בחברון ואתם אומרים: אי-אפשר לדאוג לביטחון הזה, זה דורש גדוד.

כדי לשמור על קיבוץ מנרה – שם גרה, אם אינני טועה, אחותו של ראש הממשלה, ושתמשיך לגור שם – דרוש לא גדוד, דרושות שתי אוגדות. מישהו אמר כאן שכדי להקים את היישוב הקטנטן הזה, מי צריך אותו בכלל, צריך לבזבז שתי אוגדות של צה"ל? איפה נשמע דבר כזה? ואתם מגייסים את קציני צה"ל, את המפקדים הבכירים, ומשתמשים בהם לצורך התרמית הזו.

האחריות שלכם, כמו שאמרתי, היא להגן על חיי יהודים בכל מקום שהוא, וחברון היא לא סתם מקום, היא לא סתם עוד מקום.

אם אני צריך לסכם מה שהממשלה הזאת עושה – היא מנסה במהלך שקוף לדלג על הסדר הביניים, להשתמש באירוע הטרגי שהיה בחברון, בטבח שנעשה שם, בצורה צינית כדי לדלג על הסדר הביניים וכבר להחדיר את התחלתו של הסדר הקבע. היא מערערת את מעמדה של ירושלים, היא מכניסה בכסות המשטרה הפלשתינית צבא מחבלים, היא מכניסה כוח בין-לאומי שיקל על צבא המחבלים הזה, והיא כבר מדברת על עקירת היישוב הראשון, שתהווה תקדים לעקירת היישובים האחרים. כלומר, היא מתחננת לאש"ף: בוא תקבל את כל התנאים כדי שתוכל להקים את המדינה הפלשתינית.

אני רוצה להגיד פה לבית, שההתרפסות הזאת אינה מפתיעה. היום נפלו כמה "קטיושות" בצפון, וראש הממשלה, גם הוא, במקום להתנגד בתקיפות, ממשיך באותה התרפסות. אני קורא ב"ידיעות אחרונות" כותרת: ראש הממשלה מוכן לווייתורים מפליגים בגולן. ביום שנופלות "קטיושות". זה בדיוק אותו דבר: ביום שדוקרים יהודים, רוצחים יהודים, יורים ביהודים – אתם מוכנים לפנות את חברון; ביום שתוקפים את צפון הארץ – מוכנים לוותר על הגולן. זו השיטה שלכם.

אבל יש בשיטה שלכם משהו נוסף שאני חייב לעמוד עליו כאן. אתם עוסקים בהסתה איומה. כדי להצדיק את פינוי יהודי חברון אתם עוסקים בהכפשת היישוב הזה ובהשחרתו. אני מוכרח להגיד, אתם מזכירים לי פרקים אפלים מתולדות עמנו, כשהיו טופלים עלילות דם על קומץ יהודים, על קהילה יהודית, כדי להכשיר את גירוש וסילוקה.

קריאה:

הגזמת.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא, לא הגזמתי. אתם אומרים – – –

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני מציע לך להיזהר בדברים האלה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם אומרים, אדוני סגן שר הביטחון, בוא נפעל נגד "כך". ואנחנו תמכנו בכם. אמרתם: אם יש דגלים, דגלי "כך", בעצרת בכיכר מלכי-ישראל – ואני הייתי נוכח בה, אומנם הטלוויזיה שלכם לא שידרה שום דבר, זו טלוויזיה ממשלתית, אבל אני רוצה להגיד לך, אדוני סגן שר הביטחון, באותו מעמד שדגלי "כך" הורדו, שבוע קודם לכן היו שם דגלי אש"ף – – –

סגן שר הביטחון מ' גור:

חבר הכנסת ביבי נתניהו, תחזור בכך – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

סליחה, הנאום לקראת סיום.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני מבקש – – –

היו"ר ש' וייס:

מייד.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הורדתם את דגלי אש"ף? אסרתם את האנשים שהניפו דגלי אש"ף? למה האיפה ואיפה? מה אתם עושים שם? את דגלי "כך" מורידים, אדרבה, אבל לדגלי אש"ף נותנים להתנופף בלבה של תל-אביב, ולא עשיתם דבר, כי זו מידת ההתרפסות שלכם, זו מידת ההתבטלות שלכם: נותנים לדגלי אש"ף להיות בתל-אביב, יוצאים נגד היהודים ועוזבים את הערבים.

רחבעם זאבי (מולדת):

לימור לבנת (הליכוד):

למה אתם סותמים פיות בהפגנות?

אלי גולדשמידט (העבודה):

דוד מנע (הליכוד):

תפסיק להעליל עלילות דם נגד חבר הכנסת חנן פורת.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנא, אנחנו בכנס פגרה, לקראת החג, גם דיון נוקב אפשר לקיים באווירה מתקבלת על הדעת, ולא להעניק עוד הפעם היום לאזרחי ישראל מנה של ערב חג. ודאי שזהו דיון נוקב. ברשותך, באווירה של דיון נוקב, אני רוצה לאפשר לסגן שר הביטחון להגיב.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אינני רוצה להתווכח אף עם אחת מהתזות, יש בינינו ויכוחים, הם היו, הם קיימים, הם כנראה יימשכו יותר או פחות. אני מבקש, אני מפציר בך, למחוק את הביטוי עלילת דם מהפרוטוקול.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מבקש ממך, אדוני סגן שר הביטחון, למחוק את כל ההסתות, את כל ההכפשות נגד יישוב מפואר
— — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

בגין לא היה מדבר כמוך.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

אל תפריע, יש לך ערב-ערב הטלוויזיה שלך. רבין פרס, פרס רבין, עכשיו יש ערוץ שאתה לא יכול להשפיע, אז אל תפריע לי. יש לך מספיק טלוויזיה, יש לך מספיק תקשורת. תן לאופוזיציה לדבר פעם. תן לליכוד לדבר קצת. לא יזיק לכם.

לימור לבנת (הליכוד):

גם נגד בגין הסתתם.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט וחברת הכנסת לימור לבנת, אנא מכם, מספיק. אנחנו בראשית הדיון. תחלקו את קריאות הביניים על פני ארבע השעות שנשב היום. בבקשה.

לימור לבנת (הליכוד):

אנשים שהסיתו נגד מנחם בגין – – –

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לבנת, את לא רוצה שחבר הכנסת נתניהו יוכל לסיים את נאומו בצורה מסודרת?

לימור לבנת (הליכוד):

אני מאוד רוצה.

היו"ר ש' וייס:

אז תירגעי, בטובך. אף אחד לא צריך להפריע.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני מבקש שתפסיק. אי-אפשר כך. חבר הכנסת גולדשמידט, אני אצטרך לקרוא אותך לסדר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבין ללבם של חברי הכנסת מהעבודה, הם התרגלו למצב שיש להם שליטה מוחלטת על ערוצי התקשורת. ואם מאפשרים למישהו מהימין או מהמחנה הלאומי לדבר, זה בדרך כלל לכהנא, לפעמים ל"גוש אמונים". לליכוד אסור לדבר, כי יש לו רק 32 מנדטים. ולכן צריך להפריע.

היו"ר ש' וייס:

לא, זה לא נכון. חבר הכנסת נתניהו, אני מאמץ את הרעיון שלא להפריע לאף אחד, גם לגבי הנאומים הבאים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מודה לך, אדוני היושב-ראש.

אדוני ראש הממשלה, מי שינסה לעקור את היהודים מחברון ימצא שם את כולנו, את רבבות בית-ישראל שיגנו על הזכות היהודית לחיות בחברון עיר האבות. חברון, כמו יש"ע, היא בשבילנו שורשים, זהות ובית. על כל אלה נגן בכל כוחנו. אני קורא לך, אדוני ראש הממשלה: אל תיבהל מערפאת, אל תיתן את ידך למעשה אנטי-יהודי ואנטי-ציוני שעלול לקרוע את העם הזה לשנים בצורה שיהיה קשה לתקנה.

ועכשיו, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לפנות לראש הממשלה ולהציע לו לעשות יד אחת עם כל סיעות האופוזיציה כדי להגיע להסכמה על תוכנית מקיפה להגנה על שלומם וביטחונם של תושבי יש"ע בכלל ויהודי חברון בפרט. ואנחנו נציע הצעה מעשית בעניין הזה לשיתוף פעולה רחב ברגע זה, ערב חג הפסח.

ועם פרוס חג הפסח, ברצוני להזכיר לכולנו את דברי ההגדה שכולנו קוראים בליל הסדר: לשנה הבאה בארץ-ישראל, לשנה הבאה בני-חורין. בני-חורין בארץ-ישראל, ולא מתרפסים בפני איזה רב-מרצחים. בני-חורין בארץ-ישראל, פירוש הדבר לא מתגודדים ברצועה צרה, באיזה גטו צר בשפלת החוף, ומקווים שהזרים ייטיבו אתנו. בני-חורין בארץ-ישראל פירושו מדינת ישראל בחלקי ארץ-ישראל, מוגנת בידי כוח יהודי. זהו החלום, חלום הדורות, שאותו נקרא בקרוב בהגדה, ואותו לעולם לא נפקיר.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. שר החוץ מבקש להשיב באופן נפרד על הצעה זו. אדוני שר החוץ, בבקשה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

חבר הכנסת נתניהו, איך אתה רוצה שאחרי שאמרת עלילת דם ניקח ברצינות את הקריאה שלך?

חנן פורת (מפד"ל):

מוטה גור, אם אתה היית ראש הממשלה – – –

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת ביבי נתניהו תקף אותנו קשה מאוד בראשית דבריו, אבל בסוף הוא הפיס את דעתנו. הוא קרא לנו מתרפסים, ואחר כך הוא הציע יד אחת. ביבי, איך אתה יכול לעשות יד אחת עם מתרפסים כמונו? מה אתך? איך אתה רוצה שנגן יחד?

בנימין נתניהו (הליכוד):

רחבעם זאבי (מולדת):

איך אתה עושה יד אחת עם רוצחים?

שר החוץ ש' פרס:

עכשיו אני רוצה להגיד לך, דברייך באמת נגעו ללבי, אם כי אינני יודע מדוע זה להתרפס. לנו אין יחסים עם תוניסיה, "אל על" לא טסה לתוניסיה, תוניסיה קצת חרגה ממה שהיה בעבר כאשר אכסנה אחת מקבוצות העבודה שלנו. לגבי המשלחת הישראלית בהשתתפות סגן הרמטכ"ל ומנהל משרד החוץ היה מתוכנן מראש שמטוס מִישראל יטוס לבסיס צבאי אמריקני, ומשם ארצות-הברית תטיס את המשלחת שלנו לתוניסיה. במה זו התרפסות? מה יש, אסור לטוס במטוס אמריקני? איזו התרפסות זאת? אני יודע על טיסות מטיסות שונות – – –

משה נסים (הליכוד):

זו אי-הכרה בישראל. אתה לא מרגיש את זה?

שר החוץ ש' פרס:

אני מרגיש מאוד. אני יודע שלתוניסיה אין יחסים עם ישראל, ואין הכרה שלה בישראל. זה לא חדש בשבילי. אתה יודע, חבר הכנסת נסים, גם בתקופת הליכוד תוניסיה לא הכירה בישראל. זה לא משהו חדש.

משה נסים (הליכוד):

אבל אתה התרפסת ועשית שלום כביכול.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא התרפסתי. אתה יודע, אתה עושה עלי רושם קטן מאוד עם האומץ הגדול הזה שלך.

עכשיו אני רוצה להגיד גם בעניין ירושלים. חבר הכנסת ביבי נתניהו היה גם סגן שר החוץ. אני נורא הייתי רוצה לצעוק על האמריקנים, נורא הייתי רוצה להופיע כגא. אבל מה לעשות שפעם אחר פעם הליכוד מילא פיו מים כאשר ארצות-הברית קיבלה או הצביעה עבור החלטות הרבה יותר קיצוניות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

תבענו וטו. לא מילאנו פינו מים. על מה אתה מדבר? תבענו וטו.

שר החוץ ש' פרס:

נו, וקיבלת? תבעת. ואם תבעת, אז מה? קיבלת? זה התקדים הרע שלך. תבעת – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה ביקשת משהו? אתה מעולם לא ביקשת. עמדת על כך?

שר החוץ ש' פרס:

אתה תבעת, והוכחת שלתביעה שלך אין טיפת ערך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אז תוותר על הכול.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא מוותר על שום דבר. חבר הכנסת נתניהו, תשמע עד הסוף, ואחר כך נראה.

בהחלטה 452 שקיבלה מועצת הביטחון ב-1979 יש התייחסות מפורשת ל"שטחים ערביים כבושים, כולל ירושלים". אבל בחלק האופרטיבי בהמשך נאמר: "מועצת הביטחון קוראת לממשלה ולעם יש להפסיק בדחיפות הקמת, בניית ותכנון התנחלויות בשטחים שנכבשו מאז 1967, כולל ירושלים".

בנימין נתניהו (הליכוד):

אז מה?

שר החוץ ש' פרס:

בחודש מרס 1980, בהחלטה 465, החלטה חמורה עוד יותר בעניין ההתנחלויות; נאמר: "בשטחים הערביים שנכבשו מאז 1967 – – –

משה נסים (הליכוד):

אבל אז הרמנו קול צעקה.

לימור לבנת (הליכוד):

הבעיה היא לא הפרוטוקולים של מועצת הביטחון. הבעיה היא מה ממשלת ישראל עושה.

שר החוץ ש' פרס:

ומה היא עשתה אז? מה היא עשתה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו תבענו וטו.

שר החוץ ש' פרס:

תבעת, אז מה? אז מה עם התביעה שלך? הוכחת שזו תביעה אפסית, כלפי כל העולם. תבעת, היית גיבור. אבל חכה, תיקף נדבר אם תבעת או לא. אני עוד לא בטוח שתבעת.

כתוב: "יש קביעת איסור שינויים ומבנים וגם איסור יישוב עולים". חברי הכנסת, אפשר לחשוב שהליכוד היה כל כך חזק. מה זאת אומרת? הוא כתב מכתב לג'ים בייקר, שבו הוא מתחייב, ש"מדיניות ממשלת ישראל לא לכוון או ליישב את יהודי ברית-המועצות מעבר ל"קו הירוק". חבר הכנסת בנימין נתניהו הלא-מתרפס, כתוב שהשימוש בכסף אמריקני "יוגבל לאזורים הגיאוגרפיים שהיו נתונים לניהול הישראלי קודם ל-5 ביוני 1967". כלומר לא לרמות, לא לגילה, לא לירושלים. אתם כתבתם את המכתב הזה, האנשים הלא-מתרפסים, האמיצים והחזקים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

שר המשטרה מ' שחל:

שר החוץ ש' פרס:

רבותי, אנשים לא-מתרפסים, אף פרוטה לא תיתנו לגילה מהכסף האמריקני, אף פרוטה לא תיתנו לרמות. אתה תבעת, הגיבור הגדול הלא-מתרפס. אל אלוהים, איזה הישגים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו תבענו. אתם כל הזמן מוותרים. מה אתה מטייח?

שר החוץ ש' פרס:

ביבי, קצת פחות פתוס, קצת יותר אמת. תאמין לי.

בנימין נתניהו (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

קצת פחות פתוס, קצת פחות טלוויזיה, קצת יותר עומק, קצת פחות עשיית רושם, קצת יותר לימוד היסטוריה. לא יזיק לך.

אחר כך קובעת עצרת האו"ם, בתקופת הליכוד הלא-מתרפס, ש"כל האמצעים שננקטו על-ידי ישראל לשנות את האופי הפיסי, ההרכב הדמוגרפי, המבנה המוסדי או המעמד של 'השטחים הפלשתיניים' או הערביים שנכבשו מאז 1967, כולל ירושלים, או כל חלק מהם, אין להם תוקף חוקי, ושמדיניות ומעשי ישראל ליישב חלקים של אוכלוסייתה ועולים חדשים בשטחים אלה" – ולזה הליכוד מסכים – "מהווה הפרה גסה של אמנת ז'נבה הרביעית המתייחסת להגנת אזרחים – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

איפה הליכוד מסכים? למה אתה מטעה? איפה הליכוד מסכים? למה אמרת שהליכוד מסכים לזה?

שר החוץ ש' פרס:

מפני שהליכוד כתב מכתב שהוא לא יישב עולים ולא ייתן כסף אמריקני בשטחים – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

משה נסים (הליכוד):

איך אתה מכניס פה את ירושלים?

שר החוץ ש' פרס:

וארצות-הברית לא נמנעה – – –

משה נסים (הליכוד):

איך אתה מכניס פה את ירושלים?

שר החוץ ש' פרס:

רגע אחד, אל תתרגז כל כך הרבה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מתרגז.

שר החוץ ש' פרס:

ארצות-הברית, העומדת לפקודתך, מפני שאתה אדם לא-מתרפס, אז תמכה בזה. אפילו לא הצלחת להביא להימנעות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

שר החוץ ש' פרס:

אתה עם התביעות שלך גרמת או לא גרמת – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה – – –

שר החוץ ש' פרס:

– – שארצות-הברית תתמוך בזה. ושוב תמכה ארצות-הברית בהחלטה 672, באוקטובר 1990, ונאמר שם: שטחים פלשתיניים כבושים, שטחים פלשתיניים כבושים, כולל ירושלים, שנכבשו ב-1967.

ובכן, אני רוצה להגיד: כל זה היה כאשר הליכוד, הבלתי-מתרפס, עמד. מה קרה היום? היום קרה הכול להיפך: א. ארצות-הברית נמנעה בשני נושאים, בניגוד למה שהיה בתקופת הליכוד.

בנימין נתניהו (הליכוד):

תודה רבה.

שר החוץ ש' פרס:

תודה? סוף סוף. מגיע לנו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

נמנעה.

שר החוץ ש' פרס:

לא, מגיע לנו, מגיע לנו. אז היא תמכה, חבר הכנסת, לא יעזור לך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אז היא הטילה וטו.

שר החוץ ש' פרס:

לא יעזור לך, לא טלוויזיה ולא פתוס. אז ארצות-הברית תמכה – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ביבי נתניהו.

שר החוץ ש' פרס:

– – עכשיו היא נמנעה. אז היא תמכה, עכשיו היא נמנעה. אז כתבתם מכתב לארצות-הברית שלא תשקיעו כספים אמריקניים בירושלים ולא תיישבו עולים בירושלים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — —

משה נסים (הליכוד):

לא נכון, אתה אומר לא אמת.

שר החוץ ש' פרס:

למה "לא נכון"? למה?

משה נסים (הליכוד):

לא אמרנו שלא נשקיע כספים בירושלים. אתה לא אומר אמת.

שר החוץ ש' פרס:

כתבתם: בכל השטחים שלא היו בשליטתנו לפני 5 ביוני. רמות היתה בידינו? העיר העתיקה היתה בידינו?

משה נסים (הליכוד):

תסלח לי, זאת לא אמת. אתה יודע שסיפחנו את ירושלים.

שר החוץ ש' פרס:

בכלל, חבר הכנסת נסים, אין כאן נסים, כאן יש רק אמת.

משה נסים (הליכוד):

לא אמת.

שר החוץ ש' פרס:

רק אמת.

משה נסים (הליכוד):

לא אמת.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת נסים.

שר החוץ ש' פרס:

אתם כתבתם מכתב כזה, ולא יועיל לכם ולא תברחו מזה. לא יעזור לכם.

עכשיו אני רוצה להגיד: הפעם ארצות-הברית נמנעה בשני דברים. היא נמנעה: א. מלתאר את השטחים האלה כשטחים פלשתיניים כבושים, ותיכף אקרא מה שהיא אמרה; ב. מפני שהיא כללה את ירושלים. ועל מה היא הסתמכה? על ה-DECLARATION OF PRINCIPLES, שאנחנו חתמנו, לא אתם. היא אמרה לאש"ף: אתם ישבתם עם ישראל והסכמתם להוציא את ירושלים מכלל האוטונומיה, רק בעוד שנתיים תוכלו לדון. אצלכם היא תמכה, אצלנו היא נמנעה והיא הסבירה.

קריאה:

מה זה?

היו"ר ע' עלי:

סליחה, מה זה "מה זה"?

אדוני, זמנך תם.

שר החוץ ש' פרס:

סליחה?

היו"ר ע' עלי:

זמנך תם. אני אתן לך עוד שתי דקות להשלים את הדברים.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא יודע על סמך מה הוא תם.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע, מה קרה? יש לו עשר דקות.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מה זה? ביבי נתניהו דיבר 25 דקות.

היו"ר ע' עלי:

סלח לי, עם כל הכבוד. אני לא ישבתי כאן. זמנו תם ואני אתן לו עוד שתי דקות להשלים את דבריו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע, אדוני ראש הממשלה, מה הבעיה? מה הבעיה, אולי תסביר לי?

שר החוץ ש' פרס:

אני אסביר לך: מר נתניהו התחיל – – –

היו"ר ע' עלי:

אולי תסביר לי מה הבעיה?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

הבעיה – זמן של תשובה על כמה הצעות לסדר-היום.

היו"ר ע' עלי:

תסלח לי. עם כל הכבוד לך, אתה לא היית כאן. מדובר בהצעה אחת ויש לו עשר דקות.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מה ההתנהגות הזאת?

היו"ר ע' עלי:

אני אתן לו עוד שתי דקות לדבר. אם ירצה, אתן לו עוד דקה או שתיים.

מיכה גולדמן (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה, חבר הכנסת גולדמן.

מיכה גולדמן (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה, חבר הכנסת גולדמן, ותיכף אוציא אותך החוצה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

תוציא אותו.

היו"ר ע' עלי:

אני יודע, כשאני יושב כאן ומישהו עובר זמנו, איך אתם מסתכלים לי כאן על השעון.

מיכה גולדמן (העבודה):

שיקראו ליושב-ראש להחליף אותו.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת גולדמן, פעם שנייה קראתי אותך לסדר, תיכף אוציא אותך החוצה.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת נתניהו התחיל בשעה 11:00 וגמר ב-11:25, וגם לי הפריעו, ברוך השם.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ראש הממשלה חושב שהוא יכול לאיים עליך כמו שהוא מאיים על יושב-ראש הכנסת.

היו"ר ע' עלי:

שר החוץ, עם כל הכבוד, יש כאן לוח זמנים מוגבל. תרצה, אוסיף לך כמה דקות.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אבל לשר מותר לדבר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, אני מבקש להפסיק.

לימור לבנת (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד: הפעם ההתייחסות לירושלים היא בחלק הדקלרטיבי, ואחרי שארצות-הברית נמנעה, כמה נציגת ארצות-הברית באו"ם והודיעה במשפטים הבאים: אנחנו פשוט לא מקבלים את ההגדרה כאילו השטחים שנכבשו במלחמת 1967 הינם שטח פלשתיני כבוש. ממשלתי – כלומר ממשלת ארצות-הברית – סבורה כי לשון זו עלולה להצביע על ריבונות, וזה דבר שישראל ואש"ף הסכימו ביניהם, שחייב להיות מוחלט במשא-ומתן על מעמדם הסופי של השטחים, כמוסכם ביניהם. המשא-ומתן הזה יחל לא מאוחר משנתיים – – – והיא ממשיכה ואומרת: כמו כן, בעוד ממשלתי מאשרת מחדש תפיסתנו כאילו אמנת ז'נבה הרביעית מ-12 באוגוסט מתייחסת לשטחים שנכבשו על-ידי ישראל מאז 1967, אנו מתנגדים להתייחסות הספציפית לירושלים בהחלטה זו ונמשיך להתנגד להכללת ירושלים בהחלטות בעתיד, כפי שכבר ציינתי. אם היתה לשון זו כלולה בפסקאות האופרטיביות – כלומר, ארצות-הברית הודיעה שאם מכלילים את ירושלים בחלק האופרטיבי – היא היתה מטילה וטו. היא אמרה: היות שזה רק דקלרטיבי – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

בראוו, שינוי מהפכני.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת נתניהו, הוא צריך לסיים. אבקש להפסיק להפריע.

שר החוץ ש' פרס:

כן, בהשוואה לעבר – שינוי מהפכני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ממש.

שר החוץ ש' פרס:

אז היא תמכה בחלק האופרטיבי בהגדרה הפלשתינית. חבר הכנסת נתניהו, לא יעזור שום דבר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

ועכשיו אני רוצה להגיד עוד משפט אחד, אדוני: לא היתה כאן שום עלילת דם. במערת המכפלה לא היתה עלילת דם, היתה שפיכת דמו של העם היהודי.

בנימין נתניהו (הליכוד):

של רוצח אחד.

שר החוץ ש' פרס:

בושה וחרפה, מי שעשה את זה ומי שתומך בזה.

יוסף בא-גד (מולדת):

מה היה לפני מערת המכפלה?

שר החוץ ש' פרס:

ואם רב הולך להספיד את הפושע הנתעב הזה ומשווה אותו לשמשון ומשווה אותו למכבים, ואם ילדים בבתי-הספר – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא מגרים אותם?

שר החוץ ש' פרס:

לא שמענו בדבריו התייצבות – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

זו עלילת דם.

שר החוץ ש' פרס:

אני גם לא מקבל שום איום שלך. אתם לא תתייצבו בחברון, אתם תתייצבו בכנסת.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, נעשתה פה עכשיו עלילת דם.

שר החוץ ש' פרס:

בכנסת מחליטים על חברון ולא בחברון מחליטים על הכנסת, חבר הכנסת ביבי נתניהו.

דב שילנסקי (הליכוד):

אם אתה משווה בין ביבי נתניהו – – –

שר החוץ ש' פרס:

אל תפחיד אותנו. על חברון יחליטו בבית הדמוקרטי הזה.

לימור לבנת (הליכוד):

מי יחליט?

שר החוץ ש' פרס:

הרוב.

לימור לבנת (הליכוד):

איזה רוב?

שר החוץ ש' פרס:

הרוב הפרלמנטרי היחיד שקיים.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

דב שילנסקי (הליכוד):

נעשתה עלילת דם. אדוני היושב-ראש, אי-אפשר לעבור לסדר-היום. פה נעשתה עלילת דם. הוא אומר שחבר הכנסת ביבי – – – אתה משווה אותו – – – זו עלילת דם.

שר החוץ ש' פרס:

ממשלת ישראל תגן על חייהם של כל המתנחלים, גם של כל הערבים.

דב שילנסקי (הליכוד):

אי-אפשר לעבור לסדר-היום.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו הכוח היחיד הדמוקרטי, החוקי והפורמלי להגן על חייהם של כל התושבים, יהודים כערבים, ולא נעשה ברית להגן רק על היהודים. הברית היא להגן על הכול, ואין לנו שותפים, האחריות שלנו היא בלעדית עם האופוזיציה ובלי האופוזיציה. חובתנו, כפי שנשבענו, להגן על חיי כל התושבים ולהגן על הדמוקרטיה של מדינת ישראל.

היו"ר ע' עלי:

מה אתה מציע, אדוני שר החוץ?

שר החוץ ש' פרס:

אני מציע להעביר את ההחלטה לוועדת החוץ והביטחון, לדיון.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יוסף בא-גד, אתה ביקשת להסיר. בבקשה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זעקי מדינתי האהובה איך הרסה אותך ממשלה רופפת, ממשלת ערבים. אם החילות ליפול לפניו, נפול תיפול. אתם מתרפסים לאורך כל הדרך. קול דמי רחל מנינג, עליה השלום, זועקים מן האדמה, ולא יוותרו לכם.

שר החוץ ש' פרס:

רחל אמנו?

יוסף בא-גד (מולדת):

רחל היא רחל אמנו. רחל מנינג מתה בגלל ההתרפסות שלכם לארצות-הברית.

אתם רוצים לפנות את יהודי חברון, כי הערבים מתנכלים. למה לא תפנו את ערביי יפו כי הם התחילו להתפרע ביהודים?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בא-גד, זמנך תם. נא לסיים.

יוסף בא-גד (מולדת):

לכן, אני רוצה לומר לכם: נתתם פיצויים – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בא-גד, נא לסיים.

יוסף בא-גד (מולדת):

אמרו לי שיש זמן יותר – – –

היו"ר ע' עלי:

נא לסגור לו את המיקרופון.

רבותי, אנחנו עוברים להצבעה. מספיק, גמרנו.

חבר הכנסת נתניהו, האם אתה מסכים שהצעתך תועבר לוועדה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

כן.

היו"ר ע' עלי:

יש לפנינו הצעה אחת. מי בעד העברת ההצעה לסדר-היום על הוויתורים המרחיקים-לכת של הממשלה המסכנים את מעמדה של ירושלים וגורל ביטחון היישוב היהודי בחברון, של חבר הכנסת נתניהו, לוועדת החוץ והביטחון, כהצעת השר – נא להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 32

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 1

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

33 בעד – אני הוספתי את קולו של סגן שר הביטחון, אחד נגד, אין נמנעים. ההצעה תעבור לוועדת החוץ והביטחון.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אפשר להעיר?

היו"ר ע' עלי:

בבקשה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, בדיון שהיה אתמול בוועדת הכנסת, כאשר התברר שההצעות לסדר-היום הן לא מכל הסיעות המרכיבות את הבית הזה, היתה בקשה של ועדת הכנסת אל יושב-ראש הכנסת והסגנים, שבהצעות להסרה מסדר-היום תהיה גמישות, מאחר שיש כמה וכמה סיעות שלא כלולות בהצעות לסדר-היום. אני רוצה לבקש ממך, אדוני היושב-ראש, שתתחשב בכך.

היו"ר ע' עלי:

אנחנו נתחשב בכך.

יוסף בא-גד (מולדת):

אם כך, אדוני היושב-ראש, אני מבקש להשלים את מה שהתחלתי לומר. אמרו לי שאוכל היום לדבר יותר – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אדוני הנכבד, ביקשתי ממך לשבת. תשב. אל תגיד לי מה לעשות. אנחנו נעמוד בלוח הזמנים. אני מבקש להפסיק את ההפרעות. חבר הכנסת מנע, בבקשה.

אדוני הסדרן, נא לדאוג שיהיה שם סדר. סליחה, אני מבקש להפסיק את ההתקהלות ליד הפתח.

חידוש המשא-ומתן עם אש"ף

היו"ר ע' עלי:

אנו עוברים להצעה הבאה לסדר-היום: חידוש המשא-ומתן עם אש"ף. ינמק את ההצעה חבר הכנסת נסים זוילי; בבקשה.

נסים זוילי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי, חברי הכנסת, אני יודע שהנושאים שהועלו לסדר-היום הם נושאים טעונים מאוד. אבל נדמה לי שאנחנו מסוגלים למקד את הוויכוח ולנסות לראות איך מצליחים בוויכוח כזה לאחד את מירב הכוחות הפועלים למען השלום ולמען ביטחונה של המדינה.

בסופו של דבר, הוויכוח מתמקד במשפט אחד שאמר חבר הכנסת נתניהו. חבר הכנסת נתניהו אמר: לו אני הייתי ראש הממשלה, הייתי מחזיר את המשלחת מתוניס ומפסיק את המשא-ומתן. זאת, בגלל אירוע זה או אחר.

זה בדיוק הוויכוח בין שתי תפיסות העולם. כל משא-ומתן מדיני יש בו מכשולים. כל משא-ומתן מדיני יש בו ויתורים של שני הצדדים. בכל משא-ומתן ששואף לשלום חייבים לאמץ סוף-סוף גישה ריאלית ופרגמטית ולראות איך מתגברים על המכשולים האלה ולא איך נכנעים להם.

אין דבר קל יותר מאשר להיכנע למכשולים. אנחנו ראינו מה קרה במשא-ומתן אחרי מדריד. במדריד כולנו חיינו בתחושה שהנה מתחיל משא-ומתן ישיר, אמיתי, כדי לקדם באמת את התהליך המדיני ולהגיע לשלום. יום אחרי יום דיברו על השלום, אבל יום אחרי יום לא עשו שום דבר כדי לקדם את השלום, משום שניצלו כל תירוץ אפשרי, משום שניצלו כל מכשול אפשרי, לא למען פתרון הבעיה אלא כדי להיכנע לה ולהשאיר את המצב כפי שהיה במשך שנים, בסטטוס-קוו, שלא רק שלא פתר את הבעיות אלא החריף אותן.

אין מצב חמור יותר מהסטטוס-קוו הזה, ומי שמאמין שהקיפאון הוא הפתרון לבעיותיה של מדינת ישראל טועה טעות מרה. לכן הממשלה הזאת מחפשת, לא בדרך של התרפסות. לא נפתרת שום בעיה עם גאווה מזויפת. אני לא צריך שמישהו יטיף לנו מוסר מה זה להיות גאה, מה זה להילחם בעד הדברים שאתה מאמין בהם.

אנחנו מאמינים שחייבים לקדם את המשא-ומתן. אנחנו מאמינים שניתן לקדם את המשא-ומתן. לכן, כל מה שהושקע בחודשים האחרונים ובשבועות האחרונים בניסיון לחלץ את המשא-ומתן עם אש"ף מהבוץ הוא לתפארתה של הממשלה הזאת וגם לתפארתה של מדינת ישראל. משום שלהרים ידיים זה הפתרון הכי קל. משום שלחזור כל אחד למאורה שלו ולבונקר שלו, זה הפתרון הכי קל. להתמודד עם הבעיות, לפעמים זה קשה יותר, ולמען הפתרון הזה צריך לפעמים יותר אומץ, יותר תושייה, יותר חוכמה מאשר לברוח ולנסות לחזור לקיפאון בכל המצבים.

אחרי הטבח בחברון קרה משהו; קרה משהו חמור מאוד למדינת ישראל; קרה משהו חמור מאוד לתדמיתה בעולם; קרה משהו חמור מאוד במשא-ומתן שאנחנו ניהלנו. וכדי להתמודד עם חומרת המצב, היה צריך ליזום, היה צריך לחשוב, היה צריך ליצור, היה צריך להסתכל קדימה ולהגיד: למרות הכול, אנחנו ממשיכים במשא-ומתן.

חברות וחברים, ביהודה ובשומרון ובחבל-עזה יושבים 140,000 מתנחלים. אני האחרון שינסה לעשות השוואה כלשהי בין גולדשטיין ומעשיו לבין כל מתנחלי יש"ע. אני האחרון שיעשה זאת. אבל אם יש במדינה הזאת איזה גורם שצריך להיות מעוניין שנצמצם למינימום ההכרחי את מוקדי החיכוך בינינו לבין האוכלוסייה הפלשתינית – אלה מתיישבי יש"ע; אלה שמאמינים שאפשר לחיות בדו-קיום אמיתי בכל האזורים האלה; אלה שמאמינים שאפשר להשאיר 120 התנחלויות; אלה שמאמינים שאפשר לחיות יחד עם פלשתינים בשלום זה ליד זה – – –

לימור לבנת (הליכוד):

-- כל פעם חוזרים לשם ערבים. זה דבר נורא. איך אפשר לחיות שם?

נסים זיילי (העבודה):

כל מי שמאמין בזה צריך להיות מעוניין בביטול מוקדי החיכוך המיותרים שם ובצמצומם. גם אנשי הליכוד שהיו בשלטון בשנת 1982 יודעים שהם נכנעו ללחץ של מתנחלים קיצונים ואפשרו להיכנס לתל-רומיידה ולבית-הדסה. זה נגד גם את תוכנית ההתיישבות שלהם. במשך 25 שנה לא אפשרו ליהודים להיכנס לשם, משום שידעו שיוצרים מוקדי חיכוך מיותרים, שיביאו למה שהם הביאו באמת בסופו של דבר.

לפעמים אומרים לפוליטיקאים שלפחות צריך לחשוב לאן זה עלול להוביל. שנים על שנים מנעו את ההתיישבות הזאת. הקימו את קריית-ארבע כדי למנוע התיישבות יהודית בלב חברון, כי ידעו שזה מצב חיכוך בלתי אפשרי, שאי-אפשר למנוע את ההתפוצצות.

בכל חיכוך יש שני מרכיבים, ובכל התפוצצות יש שני מרכיבים: המרכיב האנושי והמרכיב הפיסי. כשאתה נמצא בלב אוכלוסייה כזאת, יש לפחות אפשרות שזה יביא לפיצוץ. וכאשר אתה מכניס לשם אנשים קיצונים, שמה שיש להם בראש זה להביא לפיצוץ הזה, להביא לפיצוץ המשא-ומתן, מדוע מתפלאים כשזה קורה? מדוע אנחנו מתפלאים ש-400 איש, אני לא זוכר אם 20 או 50 משפחות שחיות בלב חברון יוצרות תסיסה ששום כוח בעולם לא מסוגל להתגבר עליה? כי חלק מהם יוצרים את הפרובוקציות, כי חלק מהם רוצים ליצור את התסיסה הזאת, כי חלק מהם רוצים לפוצץ את המשא-ומתן וכל אפשרות להגיע להסכם בינינו לבין הפלשתינים.

ועם זאת, חברות וחברים, מעשיו של גולדשטיין, אפשר לגנותם וכולם מגנים. אבל כשמתחילים להסביר את זה, הדבר חמור. בצרפתית יש פתגם האומר, שלהבין זה לסלוח. מה שקרה לאופוזיציה כאן אחרי הטבח בחברון היה, שכולם גינו, אבל חצי שעה אחרי כן הסבירו לנו למה זה קרה. והם הסבירו את זה לא ל-120 חברי כנסת, אלא למיליונים שראו אותם. הם הסבירו את זה למאות אלפי ילדים שקראו את הכותרות בעיתונות, והיום אנחנו אוכלים את פרי הבאושים הזה. אנחנו רואים איך נוער פתאום אומר: כן, אני מבין. להבין זה לסלוח, וכשסולחים לזה סולחים אולי להרבה דברים אחרים.

ואם עושים זאת, לא מסוגלים לראות נכוחה לאן זה מוביל; לא מסוגלים להבין מה היא היהדות שלנו, היהדות האמיתית ולא היהדות המזויפת. ואז כל אחד מאתנו מתחפר בתוך העמדות שלו.

קרה משהו במדינת ישראל. קרה משהו היום, ואנחנו צריכים היום להשקיע הרבה מאוד מאמצים כדי לצאת מזה. אז באים לפרוט את זה לפרוטות, האם יהיו 120 שוטרים פלשתינים או 50 או 100.

אם חייבים לעשות צעדים משמעותיים כדי להחזיר את האמון במשא-ומתן לשלום, צריך לעשות אותם, וזה ההבדל בין הממשלה הזאת לבין קודמותיה. הממשלה הזאת מחויבת לתהליך המדיני, הממשלה הזאת מחויבת לשלום, ואנחנו נביא את השלום הזה, משום שזה הפתרון האמיתי לצרכים שלנו, משום שסוף סוף הגיע הזמן שנבין כי אחד המרכיבים החיוניים ביותר לביטחונה של מדינת ישראל הוא השלום, הוא התהליך המדיני, הוא המשא-ומתן, הוא האפשרות להידבר עם השכנים ועם האויבים ולהגיע אתם להסכם המאפשר דו-קיום באזור הזה. בלי ההסכם הזה אין עתיד. מה הוא העתיד? כמה שנים על רובים? כמה שנים על תותחים? כמה שנים על טילים? לא נמאס? ויש פתרון בהישג יד, ומי שלא ייתן להיסטוריה לעשות את שלה ומי שלא יאפשר את התהליך הזה לוקח על עצמו אחריות הרבה יותר כבדה מאלה שמוכנים היום לשלם מחיר בעד השלום, ואנחנו מוכנים לשלם.

מה שאני הייתי אומר לחבר הכנסת ביבי נתניהו הוא: במקום להציע קואליציה מקיר לקיר כדי להגן על המתנחלים ביהודה, בשומרון ובעזה, אנחנו מציעים לו קואליציה מקיר לקיר בעד השלום, משום שאנחנו מאמינים שקואליציה כזאת ושלום כזה הם הדרך הטובה ביותר להגן על היהודים במקום שהם נמצאים בו.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת זוילי. נותרו לך עוד שתי דקות.

אני מבין שהשר ישיב על כל ההצעות ביחד.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אדוני היושב-ראש, אתה יכול לאפשר לי למסור הודעה אישית?

היו"ר ע' עלי:

בבקשה. אחר כך אני אמסור הודעה אישית.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך מאוד. בהסכמתם של הדוברים, אני שמח להבהיר שתי הבהרות אשר יועילו לאווירה בכנסת:

חבר הכנסת נתניהו מוריד מהפרוטוקול את המונח "עלילת דם".

שר החוץ שמעון פרס הבהיר שלא האשים את חבר הכנסת נתניהו בהשוואת ד"ר גולדשטיין למכבים, אלא היה זה ציטוט של קטע מדברי ההספד של הרב לד"ר גולדשטיין.

זבולון המר (מפד"ל):

איזה רב?

שר החוץ ש' פרס:

לימור לבנת (הליכוד):

כל הדתיים, כל הרבנים, כל המתנחלים.

סגן שר הביטחון מ' גור:

תסלחי לי, שר החוץ הזכיר את זה בדבריו. למה אני צריך לחזור?

היו"ר ע' עלי:

סליחה, עם כל הכבוד, סגן שר הביטחון מנסה להבהיר דברים שאמר שר החוץ. מה אתם רוצים? הוא אמר דברים בשם עצמו? תודה רבה.

ירושלים – בירתה המאוחדת והנצחית של מדינת ישראל

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אני מזמין את חבר הכנסת עמנואל זיסמן, בנושא: ירושלים – בירתה המאוחדת והנצחית של מדינת ישראל.

אני מבקש להבהיר בהקשר הקודם, של לוח הזמנים: לרשות השר עומדות עשר דקות, בדיוק כמו לרשות חבר כנסת, כדי להשיב, וזאת כשמדובר בהצעה אחת. לחבר הכנסת יש עשר דקות לנמק,

ולשר – עשר דקות להשיב, אלא אם כן מאחדים הצעות אחדות, ואז יש לשר 20 דקות להשיב. אני לא הייתי מגביל את שר החוץ, ולו היה רוצה לדבר עוד חמש דקות, הייתי מאפשר לו. אבל הנימה הזאת ששמעתי כאן מספסלי הקואליציה, כאילו השתמשתי בזכות לא לי, או שמא לא הקפדתי על לוח הזמנים – לא צריך להגזים. בעניין הזה אני מבקש מכם גם קצת אורך רוח. אנחנו מנהלים כאן את הכנסת, משתדלים לעשות כמיטב יכולתנו, אבל זה בדיוק מה שנדרש בהתאם לתקנון וכך פעלנו וכך נפעל גם בהמשך.

בבקשה, חבר הכנסת עמנואל זיסמן, יש לך עשר דקות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר החוץ, חברי הכנסת, שמעתי את דברי ההסבר של שר החוץ וראיתי את ראש האופוזיציה כועס מאוד, כי דברי ההסבר היו משכנעים, ושר החוץ הביא דוגמאות גם על חולשות פוליטיות של ראש האופוזיציה, וזה גרם לרוגז רב אצלו.

מה שמנסה הליכוד לעשות גם היום, בזה שהם מנסים לכנס ישיבה מיוחדת של מועצת העירייה, הוא להסיח את דעתנו מהדבר העיקרי. ירושלים היא בירת ישראל מאז קיבלו בן-גוריון וממשלת ישראל את ההחלטה, בראשית 1949, עוד לפני סיום מלחמת העצמאות של עם ישראל. ירושלים היא מאוחדת ובריבונות ישראל, על כל חלקיה, מאז קיבלה ממשלת אשכול את ההחלטה ההיסטורית, שירושלים המשוחררת היא בירת ישראל המאוחדת ובריבונות ישראל. ממשלת ישראל זו השיגה הישג בלתי רגיל עם חתימת הסכם העקרונות וההסכם להכרה הדדית בכך שהיא הוציאה את ירושלים מהאוטונומיה. ירושלים תהיה נושא, כמו נושאים אחרים, כשיתחיל המשא-ומתן על הסדר הקבע בעוד שנתיים-שלוש שנים, אבל אין כל ספק שיש כנות, אמינות ונחישות בלתי מעורערות של ממשלה זו, שירושלים, גם לעת שלום, תישאר מאוחדת ובריבונות ישראל.

באים עכשיו הליכוד והימין ורוצים לנצל את ההימנעות של ארצות-הברית, שאני רואה אותה כהימנעות המשרתת את האינטרס הישראלי החיוני לחידוש תהליך השלום וליישום ההסכמים שנחתמו לפני כמה חודשים.

אני רוצה לומר, שהבעיה של ירושלים היום ובתקופת המעבר של חמש שנות האוטונומיה היא המעשים שיעשו והעובדות שייקבעו כדי לבצר את ירושלים מבחינה כלכלית וחברתית. יש היום בירושלים 600,000 תושבים. אם בארץ אנחנו רוב יהודי של 82%, הרי בירושלים הרוב היהודי הוא בסביבות 72%. כפי שנאמר, "כל ישראל אינם מתכנסים אלא בירושלים, וירושלים אינה מתמלאת לעולם", אבל הבעיה העיקרית היא מה תעשה הממשלה, מה תעשה העירייה ומה נעשה כולנו על מנת שבתקופה זו ירושלים תתחזק, תבלום את הנשירה ממנה ותפסיק אותה. בארבע השנים האחרונות עזבו 60,000 זוגות צעירים וחיילים משוחררים את העיר לא בגלל אופיה ותדמיתה, לא בגלל אורח החיים, לא בגלל הסטטוס-קוו החברתי והתרבותי החדש שנוצר לפני כמה שנים ומאפשר אורח חיים פלורליסטי מגוון תוך מתן ביטוי עצמי לחלקים שונים של האוכלוסייה הירושלמית, אלא בעיקר מסיבות תעסוקה ומשום שאי-אפשר לבנות את העתיד הכלכלי בעיר.

אני מנצל הזדמנות זו על מנת לומר, שאנחנו צריכים להתאחד כדי לבצר את מעמדה של ירושלים המאוחדת והשלמה כבירת ישראל, תוך מאמץ מיוחד למען המשך גידולה והאצת פיתוחה. צריך

לפעול להמשך גידולה של האוכלוסייה היהודית בעיר הן על-ידי קליטה גוברת של העלייה והן על-ידי משיכת אוכלוסייה ותיקה וצעירה. יש להאיץ את הבינוי ותוספת הדיור בירושלים וללוות זאת בפיתוח התשתית הכלכלית, התעשייתית והטכנולוגית. יש למשוך מפעלים חדשים לעיר, ובמיוחד בענפים עתירי ידע קונבנציונליים. יש לפתח אזורי תעשייה נוספים.

אני קורא לראש עיריית ירושלים אהוד אולמרט: היום יש דיון על "אינטל". היעלה על הדעת שמפעל רוצה להשקיע מאות מיליונים של דולרים בעיר, מינימום 800 מקומות עבודה נוספים, וראש העירייה, תחת לחץ בלתי הוגן של שותפיו, מהסס? צריך להקים את מפעל "אינטל" בירושלים, צריך להתחשב באוכלוסייה מבחינת מניעת זיהום ורעש והבטחת אורח חיים, אבל אין להעלות על הדעת שמפעל "אינטל" לא יקום בה.

אני פונה בהזדמנות זו לממשלת ישראל: אני יודע מה השקיע שר החוץ בתפקידיו המיניסטריאליים משנים קודמות למען הקמת התעשייה הצבאית בירושלים. האם יעלה על הדעת שהתעשייה הצבאית בירושלים תיסגר? ירושלים לא יכולה להתקיים אם לא תהיה כאן עלייה של כל יהודי. והעלייה צריכה להיות פרודוקטיבית, היא צריכה להיות קונסטרוקטיבית. התמורה הגדולה ביותר שהיתה בשנות ה-50 היא, שקלטנו כאן עלייה ששינתה את ירושלים באופן דמוגרפי ואפשרה לעיר הזו להפוך עיר מודרנית ומתפתחת. אין להסתפק בכך שירושלים תהיה עיר קודש, שאליה נשואות עיניהם של מיליוני מאמינים בני דתות שונות בכל העולם. ירושלים צריכה להבטיח חופש גישה, חופש ביטוי וחופש פולחן במקומות הקדושים לבני כל העמים והדתות. אך אין להסתפק בכך שצריך להבטיח את המעמד הדתי המיוחד של המקומות הקדושים לאסלאם ולנצרות ולאפשר גם הנהלה עצמית. צריך להעמיד את התקציבים הדרושים כדי להמשיך את תנופת הפיתוח של מערכות התשתית העירוניות בכל רחבי העיר, ויש להבטיח בה תנאי דיור, משכנתאות ותמריצים מועדפים, שיהיו זהים לאלה הקיימים ביישובים אחרים.

אני רוצה לסיים ולומר, שדווקא בימים אלה אני רוצה לשבח את ממשלת ישראל על המאמצים שהיא משקיעה. 13,000 יחידות דיור נבנות בכל חלקי העיר. לא צריך לבנות אותן בלב אוכלוסייה ערבית צפופה. יש עדיין שטח וקרקע לבנות אותן באזורים שונים בעיר, וצריך לעשות הכול כדי לחבר את היישובים הנקראים ירושלים רבתי למטרופולין ירושלים.

התשובה שלנו על כל מה שהעולם הגדול אינו רוצה להכיר בו היא ביצירת עובדות ומעשים ההופכים את ירושלים לעיר חזקה מבחינה כלכלית וחברתית, עם רוב יהודי מוצק ויציב אשר מכבד את הזכויות ואת ההסדרים עם המיעוט הערבי המוסלמי והנוצרי. ואז, בשנה השלישית, כאשר תתחלנה השיחות על הסכם הקבע, יהיה יותר קל – הרבה יותר קל – ליצחק רבין ולשמעון פרס לסיים את התהליך המדיני בהסכם שלום המבטיח את ירושלים המאוחדת ואת ריבונותנו בה לנצח נצחים.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת זיסמן.

חידוש תהליך השלום

היו"ר ע' עלי:

כעת – חבר הכנסת חיים אורון.

חיים אורון (מרצ):

התחלפנו.

היו"ר ע' עלי:

אם התחלפתם, חבר הכנסת טמקין, בבקשה: חידוש תהליך השלום; ואחריו – חבר הכנסת חיים אורון.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני שר החוץ, כל פעם שעולה לכאן חבר הכנסת נתניהו, ראש האופוזיציה, אני צריך להתכונן ממש על מנת לשמוע ולהבין את החידושים הרבים שהוא מספק לנו כל פעם מחדש. הוא ממש מחדש לנו. מאותו יום שחתמנו על הסכם העקרונות עם אש"ף, על כל אירוע – לא משנה מה יהיה האירוע ומה תהיה ההתרחשות – הוא מבקש להפסיק את המשא-ומתן כתגובה אוטומטית. זו אצלו תרופת פלא, כאילו הפסקת המשא-ומתן תיתן פתרון כלשהו, תשנה מן היסוד את המצב שאנו נתונים בו מאז החל הסכסוך הישראלי-הערבי, ובמיוחד מאז 1967. הבעיה היסודית תיפתר אם רק נעזוב את המשא-ומתן. מאותו רגע שנעזוב את המשא-ומתן, כבר לא יהיה מצב שבו 5 מיליוני אזרחים ישראלים שולטים על 2 מיליוני תושבים ערבים פלשתינים בשטחים אשר נכבשו ב-1967.

תושבים אשר נמצאים במצב של שליטה על-ידי עם אחר בכל מקום בעולם – וצריך לחזור ולשנן את העניין הזה, שבאותה מסגרת טריטוריאלית שבה עם אחד או אנשים השייכים לדת אחת שולטים על אנשים אחרים, משוללי זכויות לאומיות ופוליטיות, בסופו של דבר תהיה התנגשות אלימה בין שני העמים. במצב כזה יש רק פתרון אחד: הכרעה מוחלטת על-ידי אחד העמים, דבר בלתי ניתן במצב שלנו, או פשרה בין שני העמים. כל היתר – דיבורים ונאומים חסרי תוכן. כל המלים וכל תנועות הידיים המלומדות לא ישנו את שטחיות הניתוח של חבר הכנסת נתניהו, שאינו מחדש דבר אלא מביא להנצחת מצב המבטיח יותר שכול, יותר שנאה ויותר אלימות.

זהו המצב, והוא נמשך מאז 1967, והנאומים, המלים והתביעות מצד המחנה הימני אינם מביאים לשום דבר. פעם אחת עשו שלום, ויבורכו על כך. לשם כך קיבלו את התמיכה של רוב חלקי הבית. עשו שלום על בסיס פשוט – לא יעזור להם כלום – על בסיס של החזרת שטחים למצרים ופינוי התנחלויות. אני לא זוכר את אנשי הליכוד מדברים אז על טרנספר או על גירוש, אלא על משא-ומתן

ועל הסכם. כפי שזכור לי, לא שר ביטחון של מרצ, או אפילו של מפלגת העבודה, פינה יישובים בסיני. עד כמה שזכור לי, פינו את היישובים אותם אנשים שלא טענו אז כי אין מנדט לממשלה אלא עשו מה שחשבו שהוא טוב לעם ישראל ולמדינת ישראל, וטוב שכך עשו.

אין פתרון אחר אלא הידברות בין אותם אנשים שעדיין יש להם יכולת הידברות. ואלה הם אותם אנשים שלא חושבים ולא חיים בהזיה שיש להם קשר אלחוטי עם אלוהים. אתה לא רואה את החוטים, אבל הם שומעים בדיוק מה אלוהים רוצה מהם. הרב גורן כבר שמע אתמול שצריך להפוך את חברון למצדה, וכבר שמעתי היום על פסק הלכה חדש, על-פי מה שנאמר ברדיו, האוסר על מוסלמים להיכנס להר-הבית או להביא קבוצות תיירים מוסלמים ונוצרים לארץ-ישראל, כי הם עלולים, חס וחלילה, להתאהב בארץ-ישראל ולרצות לשלוט עליה. זהו פסק הלכה, על-פי מה שנאמר היום ברדיו, של הרב הראשי לישראל, הרב בקשי-דורון.

אני שומע את הדברים האלה ואני מזדהה לחלוטין עם הדברים של הרב עמיטל, שצריך לומר אותם ולחזור ולומר אותם למחנה היושב כאן, והוא אומר כי הוא נעשה חולה כאשר הוא שומע איך מורים ותלמידים עמדו דום לזכר ברוך גולדשטיין. כל החברה הישראלית צריכה לעבור, כעת, זעזוע קשה. אני שומע יהודים דתיים מגנים את הטבח ומוסיפים את המלה: אבל. זה לא יהודי; זאת תגובה לא מוסרית ולא יהודית. יש דברים שאסור להבין, וכזה הוא הטבח במערת המכפלה. הדברים של הרב עמיטל מייצגים את היהדות האמיתית, ולא הסילוף הלאומני שבא כאילו לדבר בשם הדת.

שמעתי את חבר הכנסת נתניהו מדבר על צעדה גדולה לעבר חברון. כבר היו תנועות בעולם שצעדו אל עבר עיר, הם צעדו, הם היו משוכנעים במעשיהם, הם צעדו בחולצות מסוימות, בצבע מסוים, ובשם ערכים מסוימים, ואני שומע חברי כנסת מסוימים כאן מדברים כמו ז'ירנובסקי, מדברים כמו אנטישמים בחוץ-לארץ, ממש כך, עם שנה תהומית. הם מדברים – וחשוב שכל אזרח מדינת ישראל וכל תלמיד בישראל יבין את הדבר הזה, כי זה טיעון שחוזר על עצמו ולפעמים יש אנשים שלא יודעים איך לענות עליו. הם באים ואומרים: איך אתם, בשמאל, מוכנים לטרנספר יהודים, אבל אתם לא מוכנים בשום פנים ואופן לטרנספר של ערבים. ואת זה צריך להסביר פעם אחר פעם.

כאשר אני או הבן שלי או החבר שלי או האח שלי הולכים לשרת בשטחים – גם אם הם מתנגדים לכך, גם אם הם חושבים שזאת קטסטרופה להיות שם, הם הולכים לשם ולא מטרונספרים לשם. הם לא באים לשם בטרנספר. הם באים לשם בתור אזרחי מדינת ישראל שביחד החליטו, בדמוקרטיה הישראלית, להתנחל שם. אבל אם הדמוקרטיה הישראלית, אם הכנסת, אם ממשלת ישראל הלגיטימית, תחליט לפנות יישובים שהוחלט על הקמתם על-ידי ממשלת ישראל עצמה, ההחלטה הזאת היא החלטה דמוקרטית משותפת של אזרחי ישראל.

המתנחלים צריכים להבין, וחבר הכנסת ביבי נתניהו צריך להבין כי אצלי, באוניברסיטה, הוא לא היה מקבל ציון עובר, אפילו לא במתנה, במדעי המדינה, כי הוא לא מבין מה זאת דמוקרטיה בכלל. בדמוקרטיה מי שהחליט, למשל, להתנחל באופן מסיבי, אף שאני התנגדתי, מי שהחליט לסבסד באופן מסיבי את ההתנחלויות האלה, אף שאני התנגדתי לכך – אני לא איימתי שאני אצמד ואני לא איימתי שאני לא מקבל את הלגיטימיות של השלטון הזה. אתם עושים זאת, ואתם משחקים באש באמירות האלה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

— — — לארצות-הברית.

בנימין טמקין (מרצ):

— — — אני למדתי — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

בנימין טמקין (מרצ):

אני למדתי מזמן. לא, חבר הכנסת יהלום, אני לא מסכים.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יהלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

בנימין טמקין (מרצ):

לא מסכים; לא רוצה.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יהלום, נא לא להפריע.

בנימין טמקין (מרצ):

אני למדתי – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

– – –

היו"ר ע' עלי:

אחר כך תגיב.

בנימין טמקין (מרצ):

אני למדתי – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

– – –

היו"ר ע' עלי:

אחר כך תגיב.

בנימין טמקין (מרצ):

אני מבקש ממך, תפסיק.

היו"ר ע' עלי:

זה מפריע לו.

בנימין טמקין (מרצ):

אני למדתי בצעירותי – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

הם נסעו לארצות-הברית – – –

בנימין טמקין (מרצ):

אני למדתי – – –

היו"ר ע' עלי:

אתה מפריע לו.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ע' עלי:

תסלח לי, חבר הכנסת יהלום, אני אאפשר לך אחר כך לומר משהו. אל תפריע לו.

בנימין טמקין (מרצ):

אני למדתי בצעירותי, שלמלים יש כוח עצום, יש כוח אדיר, ויש אנשים שמאמינים למלים. כאשר רב בישראל מדבר על מצדה, יש אנשים ששומעים אותו וחושבים שהם שומעים את הצדק ואת האמת. כאשר אנשים מברכים על ברוך גולדשטיין, יש אנשים ששומעים, מאמינים וחושבים שאפשר לחזור על אותו מעשה. כאשר אנשים מדברים באופן בלתי אחראי על עמידה אל מול ממשלה לגיטימית בישראל ומניעת קבלת החלטות חוקיות לכל הדעות על-ידי מעשה של צעדה כזאת שמזכירה צעדות

אחרות, אני אומר לכם, שאופוזיציה שמשחקת את המשחק הזה מסכנת את עצם הקיום הדמוקרטי של מדינת ישראל.

אני, בניגוד לחבר הכנסת נתניהו, לא חושב שאפשר ליצור פה קונסנסוס מדומה להגנה על התושבים וכדומה. מה שאפשר זה רק דבר אחד, והוא מקיים את יכולת הקיום שלנו ביחד כאן: קבלת כללי משחק משותפים. מי שישבור את כללי המשחק המשותפים האלה הוא זה שפוגע בקיומה של מדינת ישראל ובקיום הדמוקרטי של מדינת ישראל.

תתעוררו לפני שיהיה מאוחר מדי, תמסרו מסר לאלה ששומעים אתכם, שיש ממשלה בישראל, שהממשלה הזאת לגיטימית, שהכנסת תקבל את ההחלטות ואתם לא תצעדו לשום מקום כדי למנוע בכוח את ההחלטות הדמוקרטיות של ממשלת ישראל.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת טמקין.

הצורך בפינוי המתנחלים בחברון

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת חיים אורון יישא דברים על הצורך בפינוי המתנחלים בחברון.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ע' עלי:

עד שיגיע חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה, ממקומך, לא מהמיקרופון.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת טמקין, צריך פעם אחת לחשוף את הצביעות בסיעת מרצ – – –

קריאות:

שאל יהלום (מפד"ל):

--- הם נסעו לארצות-הברית ---

היו"ר ע' עלי:

סליחה, רגע ---

שאל יהלום (מפד"ל):

--- לעשות מסע הסברה נגד הממשלה. --- הם פועלים נגד פעולות דמוקרטיזציה ---

היו"ר ע' עלי:

תודה.

שאל יהלום (מפד"ל):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שאל יהלום, זה כבר נאום. מספיק, תודה. בבבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, השבוע לפני 25 שנה נזרע זרע הפורענות בחברון, כאשר קבוצת מתנחלים, אז עוד לא קראו להם כך, נכנסו למלון "פארק" במרכז של חברון, במסווה של קיום סדר-פסח כהלכתו בחברון, ומאז התחיל לצמוח זרע הפורענות בחברון.

אתם מדברים היום על פינוי? מי פינה את הרב לוינגר וחבורתו ממלון "פארק"? מלון "פארק" הוא במרכז חברון. חברי כנסת פועלים ונואמים נאומים, מלון "פארק" הוא על הכביש הראשי של חברון, וממשלות ישראל אמרו: לא פה, וכלאו אותו ואת חבורתו במשך שנה בממשל הצבאי, במשטרה, עד שבגלל מאבקים פנימיים בתוך מפלגת העבודה, לאסוננו, בין יגאל אלון, זיכרוננו לברכה, ובין דיין, זיכרוננו לברכה, העבירו אותם לקריית-ארבע. אבל מחברון פינו אותם, חבר הכנסת יהלום, כי אז ידעו שזרע הפורענות רק יצמיח רוש ולענה, שאין שום סיכוי.

מה שקורה היום בחברון זה חיכוך עם 400 נפשות; מה שקורה היום בחברון זה כישלון של תפיסה. היתה תקופה שהצד הזה של הבית האמין, השתתפתי בעשרות דיונים עם נציגים של הצד הזה של הבית שהסבירו לנו: אנחנו מיישמים דו-קיום. אני העורך-דין של משפחת ג'עברי, אמר חבר הכנסת העצני. אני מוכר להם, אמר חבר אחר; אני מקיים אתם יחסים. ואנחנו אמרנו: אין סיכוי שאתם תקיימו יחסים כך, כי אתם לא מתכוונים ליחסים של שוויון, ואל תתיישבו בתוכי חברון.

תל-רומיידה, מקום קדוש לעם ישראל, על-פי מה, חבר הכנסת יהלום?

שאל יהלום (מפד"ל):

על-פי התנ"ך.

חיים אורון (מרצ):

על-פי איזו אמת מידה?

שאל יהלום (מפד"ל):

של התנ"ך.

חיים אורון (מרצ):

אתה יודע שמה שאתה אומר איננו נכון, כי גם אתה לא הלכת והתיישבת לא באמצע נצרת, לא באמצע שפרעם, ולא באמצע אום-אל-פחם, אלא אם כן התכוונת להדליק מדורה.

שאל יהלום (מפד"ל):

— — —

חיים אורון (מרצ):

מי שמתיישב בתוכי חברון — — —

שאל יהלום (מפד"ל):

— — — הדליקו מדורה?

חיים אורון (מרצ):

כן.

שאל יהלום (מפד"ל):

— — —

חיים אורון (מרצ):

מי שמתיישב בתוכי חברון, בבית-רומנו, בבית-הדסה — — —

שאל יהלום (מפד"ל):

בית-הדסה זה דבר חדש? רצחו שם — — —

חיים אורון (מרצ):

— — — מתכוון, זאת כוונת הישיבה שם. יש לי פה מאות תלונות של חיילי מילואים מכל קצווי הקשת הפוליטית ששואלים: מה אנחנו עושים שם? למה הפכו אתמול דוכנים? למה הרב לוינגר ירה אתמול לחנות נעליים?

היו"ר ע' עלי:

אתמול?

חיים אורון (מרצ):

לא. אני מצטט מתוך שיחה ומתוך מכתבים.

למה מסתובבים ברחובות באופן פוגרומי? אין פה אף נציג אחד של הליכוד.

קיבלתי הבוקר תשובה משר הביטחון, ראש הממשלה. גרעין של בית"ר, נחלאים, יורדים ומתיישבים באמצע חברון, משתתפים בפוגרומים בערבים, 15 מהם מפונים, מגרעין של בית"ר – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

זה לא רק הדתיים?

חיים אורון (מרצ):

לא רק דתיים. הנה אני קורא מתוך מכתב: טרם חזרתם לחברון הוצאו מהגרעין חברים שפעלו בניגוד להוראותינו ולהוראות תנועת הבית"ר, 15 במספר, ותשעה אחרים חוזרים לחברון וחותרים שיתנהגו בסדר. ואתם באים ומטיפים לנו מוסר, שאנחנו יכולים לבנות מערכת יחסים, רק הממשלה לא נותנת. זה נושא שחוזר וחוזר וחוזר.

30 יום עוצר מוטל בחברון. אני יודע איזה קושי גדול זה להסיר היום את העוצר.

רחבעם זאבי (מולדת):

הממשלה שלך עשתה את העוצר.

חיים אורון (מרצ):

הממשלה שלי עשתה את העוצר אחרי רצח נתעב.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, עם כל הכבוד, זו ממשלת ישראל, שלך ושלו, של כולנו. מה זה "שלך"?

רחבעם זאבי (מולדת):

אני לא עשיתי 30 ימי עוצר. הוא עשה 30 ימי עוצר. – – –

היו"ר ע' עלי:

ההערה שלי, לדעתי, היתה לא שולית. זאת לא הממשלה שלך ולא שלו אלא של כולנו.

חיים אורון (מרצ):

כבר מזמן אני לא מתווכח עם חבר הכנסת זאבי. אבל אם ראש האופוזיציה מדבר מעל הדוכן על עלילת דם, שאי-אפשר להפריד יותר – – –

היו"ר ע' עלי:

הוא חזר בו.

חיים אורון (מרצ):

אם הוא חזר בו אני לא רוצה להמשיך.

היו"ר ע' עלי:

סגן שר הביטחון מוטה גור אמר, שבהסכמה שלו ובהסכמת שר החוץ הדברים מתיישבים, הם חוזרים בהם, ובזה נגמר העניין.

חיים אורון (מרצ):

אני אומר באופן המפורש ביותר, לא יכול להיות שקט בחברון אם אותן 50 משפחות ממשיכות לחיות במרכז של חברון. זו לא הבעיה שלנו עם הפלשתינים, זו בעיה שלנו עם עצמנו, ושלא יטיפו לי מוסר לא על מנרה, לא על משגב-עם, לא על נחל-עוז ולא על להב. בהתיישבות היהודית היו תמיד שיקולי ביטחון, לא פיזרו יישובים כדי להפוך אותם לטרף, לא פיזרו יישובים כאשר אין שום שיקול ביטחון מאחוריהם. מה שמדובר כאן הוא מהלך מכוון ליצור מוקדי חיכוך, לא לאפשר, בשום פנים ואופן, לרגיעה לחזור.

אני יודע, זו החלטה לא קלה. אני גם לא חושב שהיא צריכה להתקבל הבוקר או מחר בבוקר. אבל, אדוני שר החוץ, משיקולים שלנו, לא כניעה לשום לחץ חיצוני, אם אנחנו רוצים לצמצם את החיכוך עד למינימום, אם אנחנו רוצים למנוע אפשרות שאסונות נוראים מסוג זה שקרה לפני חודש בחברון יחזרו ויקרו במקומות נוספים, זאת אחריות שלנו.

יכולים לאיים עלינו פה במצעדים. אני אומר לך, אדוני שר החוץ, רובו של העם מבין את זה, הוא מבין שהחיכוך הזה יש לו רק תכלית אחת: לחמם, לחמם ולחמם בשביל לא לתת לפתרון לבוא. רובו של העם רוצה בפתרון הזה.

נדרשת מהממשלה קבלת הכרעה ברורה, במועד שהיא תבחר בו, על-פי שיקולים שלנו, ולא מתוך היענות לשום לחץ של שום אדם אחר. זה נכון לגבי חברון, זה נכון לגבי נצרים, זה נכון למגמה שאנחנו צריכים לאמץ אותה, שבתקופת המעבר, כאשר הוויכוח על הסדרי הקבע נדחה בשלוש שנים, כאשר העימות הקשה נדחה בכמה שנים, אנחנו עושים כל דבר אפשרי כדי להקטין את החיכוך, להקטין את המתיחות. זהו האינטרס האמיתי שלנו, אין שום אינטרס אחר שהוא חזק מהאינטרס הזה, ואני מקווה שהממשלה, במועד קרוב, בהמשך לשורת החלטות שהיא כבר קיבלה, תקבל את ההחלטות הללו ובכך תתרום תרומה משמעותית להקטנת המתיחות ולקידום תהליך השלום.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים אורון.

שר החוץ, בבקשה.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, היות שקודם לא היה לי זמן להשיב על כל דברי חבר הכנסת ביבי נתניהו, אני רוצה לחזור עכשיו ולמלא את החסר.

בעניין חברון, קודם כול. דעת הממשלה, ממשלת ישראל, היא, שלביטחון חברון יש רק כתובת אחת למניעת חיכוך, רצח, זוועות – זו ממשלת ישראל. אנחנו חשים את עצמנו אחראים לביטחונם של המתנחלים, לביטחונם של כל העוברים ושבים שם, לביטחונם של התושבים הערבים, כל אחד מהם וכולם ביחד.

דב שילנסקי (הליכוד):

האם אתם מתכננים טרנספר של היהודים בחברון?

שר החוץ ש' פרס:

האם פלישה בלילה היא טרנספר? איך הגיעו לתל-רומיידה? זה לא היה מחטף? מה זה טרנספר?

רחבעם זאבי (מולדת):

באישור ממשלת ישראל.

שר החוץ ש' פרס:

לא. באישור ממשלה אחת שיצאה והשנייה שלא נכנסה, בדמדומים, ללא אישור הכנסת. מה זה טרנספר? השימוש במלים, גם של חבר הכנסת ביבי נתניהו, התרפסות – אם מטוס אמריקני מסיע משלחת שלנו לתוניסיה, זו התרפסות? אתה יודע מה זו התרפסות? התרפסות בפני היצרים הנמוכים ביותר שקיימים בעם.

דב שילנסקי (הליכוד):

זו לא תשובה.

שר החוץ ש' פרס:

זו תשובה. זה לא טרנספר.

דב שילנסקי (הליכוד):

נוותר על הביטוי.

שר החוץ ש' פרס:

כשאתה פינית אנשים מסיני, זה היה טרנספר?

רחבעם זאבי (מולדת):

כן. אתם הולכים בדרכם.

שר החוץ ש' פרס:

אתה פינית 8,000 איש, ביניהם את חברת הכנסת גאולה כהן, את צחי הנגבי, בכלובים מברזל, בלילה, בכוח. מה זה היה?

דב שילנסקי (הליכוד):

בלי הביטוי טרנספר. האם אתם עומדים להוציא את היהודים מחברון?

שר החוץ ש' פרס:

כשנחליט נודיע לך. מה אתה בא להטיף לנו מוסר. שם זה היה במדבר, ללא חיכוך, ואתם בכוח, בכלובים של ברזל, אחד אחרי השני שלפתם. פתאום אתם נגד טרנספר. אתם עשיתם את הטרנספר. אבל אל תפריע לי.

בעניין חברון, אני מודיע שלממשלה הזאת אין שום פחד משום איומים, לא של רב כזה ולא של רב אחר. אני מקווה שייפסקו כל הדיבורים האלה שבחברון יוחלט על חברון. בכנסת יוחלט על חברון, בשום מקום אחר לא, אם אתם רוצים לשמור על אחדות העם.

רחבעם זאבי (מולדת):

בתוניס הוחלט על חברון.

שר החוץ ש' פרס:

אין הבדל בין תוניס לבין מדריד.

דב שילנסקי (הליכוד):

לא קיבלתי תשובה על השאלה.

שר החוץ ש' פרס:

מה שאלת?

דב שילנסקי (הליכוד):

אני שאלתי, האם בכוונתכם להוציא את היהודים מחברון?

שר החוץ ש' פרס:

לממשלה אין כוונות, לממשלה יש החלטות. כשיחליטו יודיעו.

דב שילנסקי (הליכוד):

מה אתה מציע?

שר החוץ ש' פרס:

כשאני אציע, חבר הכנסת הנכבד, אציע זאת קודם בממשלה, כך זה נהוג במשטר דמוקרטי, ואינני חייב להגיד לך את כל השיקולים לפני הזמן, אחרי הזמן. יוחלט בישיבת ממשלה, הממשלה תתייצב כאן ותודיע. מה שכן נעשה, ואני אומר לך, זה למנוע חיכוך, למנוע טרור, למנוע איומים, לא חשוב מאיזה צד, מוסווים, עקיפים, מקושטים, מיופים.

היתה לי הופעה עם חבר הכנסת שאול יהלום. אני אמרתי שיש תלמידים שאומרים שהם מצדיקים את הרצח שביצע הרוצח הנפשע גולדשטיין. הוא אומר: הוא הלך ובדק ואין כאלה. שאול בנביאים. לא עברו חמישה רגעים והתלמידים הופיעו אחריו בטלויזיה ואמרו: אנחנו הצדענו – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

לא נכון. אלה היו תלמידים מירושלים, מהגימנסיה – – – אתה אמרת: ממלכתי-דתי.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שאול יהלום, אני לא מרשה לך. עוד קריאות ביניים, אתה לא תסיר הצעה לסדר. מספיק עם קריאות הביניים האלה.

שר החוץ ש' פרס:

אני יודע שיש לנו תעשיית יהלומים, אבל כולה היא לייצוא. מה שנוגע לבית, מוכרחים להיות מדויקים.

לימור לבנת (הליכוד):

איזה בדיחות אלה.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו לא ניבהל משום יצרים.

חבר הכנסת שילנסקי, אנחנו יושבים בעזה 27 שנים. נפלו לנו בנים יקרים, על מה? לפני 27 שנים היו שם 400,000 איש, עכשיו יש 800,000 איש. הלוא המתנחלים, גם בעזה וגם ביהודה ובשומרון, אמרו שהם יקימו דו-קיום. זה דו-קיום? בסכינים? באבנים? ברובים? ברציחות? אנחנו פתרנו שם דבר אחד? יש פחות פליטים? יש פחות עוני? יש פחות שנאה? יש פחות מרירות? על מה אתם מדברים? זו התרפסות בפני היצרים הנמוכים שבעם.

חבר הכנסת ביבי נתניהו, אתה מדבר על משטרה בחברון. מדוע שלא תהיה משטרה פלשתינית בחברון? מדוע שלא יגנו על חייהם? פעם ראשונה שאני שומע שאתה מתנגד לזה. היו 900 שוטרים פלשתינים שהתפטרו. מדוע שלא יהיו שוטרים? אתה רוצה להיות השוטר שלהם? אתה רוצה להיות השוטר של הפלשתינים? אדרבה, שתקום בחברון משטרה חברונית רגישה לצרכים של תושבי חברון, שוטרים שמבינים את שפתם, שיודעים את מכאובם ויודעים את מחבואיהם, בפרט במצב – –

מיכאל איתן (הליכוד):

גם ביפו. גם ביפו צריכה להיות משטרה שתבין מה קורה לערביי יפו. יומיים היא היתה משותקת, כי משטרת ישראל לא הבינה את ערביי יפו.

שר החוץ ש' פרס:

מה זה שייך, יפז? לשם מה אתה נדחף בעזה? מה יש לך לעשות בעזה? מדוע אתם אומרים לעם ולנוער שעזה שלנו?

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן. חבר הכנסת מיכאל איתן. חבר הכנסת מיכאל איתן, נא לשבת.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן. חבר הכנסת מיכאל איתן.

קריאות:

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן. חבר הכנסת מיכאל איתן, חבר הכנסת דוד מנע, מספיק. חבר הכנסת מיכאל איתן, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת טמקין. חבר הכנסת טמקין. חבר הכנסת טמקין, כשעמדת כאן ומישהו העיר הערה, זה הפריע לך. מספיק. אתה רוצה שגם אותך אני אקרא לסדר?

שר החוץ ש' פרס:

חברון מועמדת להיות חלק מהאוטונומיה, על-פי החלטה בקמפ-דייוויד שחתם עליה הליכוד. כל מי שחי בחברון צריך להביא את זה בחשבון. הליכוד הציע. הליכוד חתם. זה מחייב את מדינת ישראל. זה גם מה שיהיה בעתיד, וכדאי להגיד את זה כבר עכשיו וכאן.

עכשיו אני רוצה להגיד עוד הפעם, וחוזר – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

אתה תישאר בעזה, תישאר שם, תטייל שם, תפתח שם. יש לך שם בכלל דריסת רגל? מה אתה חושב, להכריח את כל הבנים להיות שם יום ולילה, לסכן את חייהם, על מה? על מה? על התרפסות בפני יצרים נמוכים? על בלוף גדול? בלוף ישראל לא יהיה לנצח.

לימור לבנת (הליכוד):

אתה שולח אותם.

קריאה:

למה אתם לא יוצאים מעזה? כבר כמעט שנתיים עברו.

קריאות:

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן. חבר הכנסת מיכאל איתן, חבר הכנסת מנע, מספיק.

מיכאל איתן (הליכוד):

מי מפריע לך לצאת? מרצ מפריעים לך?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, קראתי אותך לסדר. אני מבקש ממך להפסיק. ביקשת להסיר הצעה לסדר, תוכל לומר כל מה שאתה רוצה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, עם כל הכבוד.

היו"ר ע' עלי:

מה זה "עם כל הכבוד", אתה מפריע כל הזמן.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא מטיח בנו כל הזמן דברים. הוא אומר דברים לא-הגיוניים ושואל אותנו למה יושבים בעזה. יש גבול לכל דבר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, יש לך אחר כך עשר דקות לדבר, תגיד כל מה שאתה רוצה. אל תפריע עכשיו.

קריאות:

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק. חבר הכנסת אורון.

שר החוץ ש' פרס:

כל זמן שאנחנו נהיה אחראים בחברון אנחנו נדאג להורדת החיכוך ולהבטחת חיי התושבים. לא יהיה מצב שמישהו, ללא ייפוי כוח, יסתובב עם נשק בתוך הסמטאות של חברון, ינפץ שמשות, יעליב אנשים, לא חשוב אם הם ערבים או יהודים. זו אחריות שלנו, לא נברח ממנה. אנחנו אחראים. אין לנו שותפים נוספים. אין לנו כתובת נוספת. אנחנו הכתובת היחידה, וכך נמלא אותה.

חבר הכנסת ביבי נתניהו מנסה לתאר את תהליך השלום כהתרפסות. אני אומר שתהליך ההידרדרות הוא ההתרפסות. אנחנו נמשיך לנהל משא-ומתן.

43 שנים עמד בראש העם הפלשתיני המופתי הירושלמי. הוא הביא אסון על הפלשתינים והביא אסון עלינו. הוא אשר הביא מלחמה אחרי מלחמה. בהתחלה ערפאת הלך בדרכיו, עכשיו רק "חמאס" הולך בדרכיו. זה שנים מספר שערפאת שינה את מדיניותו. הוא הולך לכיוון של שלום. אנחנו לא מחזקים איש, אנחנו מחזקים תהליך. מי שמוביל את תהליך השלום בצד הפלשתיני זה ערפאת. היות שהממשלה הזו מעוניינת ברצינות ועד הסוף בתהליך השלום, נעשה שלום שלא יפגע בביטחון המדינה. לא ניבהל משום איום. זה המנדט שקיבלנו, ואותו נממש. זה שהליכוד התחרט באמצע הדרך ביחסו לאוטונומיה, זה לא עסקנו.

מיכאל איתן (הליכוד):

רק לפני שבוע אמרת שערפאת הפכפך. אתה אמרת שערפאת הפכפך. עכשיו אתה שם את כל הקלפים עליו. זו מדיניות? תענה.

שר החוץ ש' פרס:

אני יודע שקשה, קשה — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

תענה.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת איתן בא הנה וכל הזמן הוא מפריע וצועק.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת איתן, קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה. אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה.

מיכאל איתן (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

אתה לא יודע על מה אתה מדבר. אתה צועק וצורח ומפריע.

מיכאל איתן (הליכוד):

תשובה אין לך. הפכפך אמרת. ערפאת הפכפך.

שר החוץ ש' פרס:

תן לי לדבר, תדבר אתה אחר כך.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת איתן, קראתי אותך לסדר פעמיים.

שר החוץ ש' פרס:

למה לך לסבול, חבר הכנסת איתן, למה לך להתרגש? צא החוצה, תנוח, שתה כוס תה, תחזור רגוע, תשמע גם דברים אחרים. לא יזיק לך להיות פעם עם קצת הדר, עם נימוס, עם אמת.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זאבי. חבר הכנסת זאבי. חבר הכנסת זאבי, אני מבקש להפסיק.

רחבעם זאבי (מולדת):

הלך הזרזיר אצל העורב.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זאבי, אני מבקש להפסיק.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו יודעים, הדרך לשלום זרועה במעשה גולדשטיין. אנחנו יודעים שהדרך לשלום זרועה במוקשים, לצערי הרב. אין לנו שום אשליה. מה שקרה לנו איננו הדבר האחרון שיכול לקרות לנו. אף-על-פי-כן,

למרות הקשיים, המחיר והדם, ההבדל בין שלום לבין מלחמה איננו תמיד במחיר. הוא תמיד בתוצאה. אנחנו נגיע לתוצאה. עכשיו אנחנו מנסים להתגבר על טראומה נוראה שנגרמה לנו על-ידי איש אחד, איש אחד מטרורף בתוכנו, אשר יש לו מטרופים שממשיכים להלל ולשבח אותו, מיעוט, אבל מיעוט מטרורף, מיעוט קולני. הוא כל היום בטלוויזיה וברדיו. הוא משמיץ את שם ישראל. זו התבוללות עם התורה הנציונליסטית הקיצונית ביותר. אפשר להיות גם מתבולל בשם הדת, אפשר להיות דומים לגרועים שבעמים בשם הדת. התבוללות היא לא רק התפקדות מהדת אלא גם הפקרת הדת לדבר שאיננו לא אלוהים, לא שמים, ולא עשרת הדיברות ולא תוכן. זוהי סטירת הלחי הגדולה ביותר ליהדות שספגנו פעם אחת בהיסטוריה, בשם הדת כביכול, וכל אלה מופיעים בטלוויזיה ובקריצת עין ובאנחה ובחוכמה מצדיקים את הדבר המכוער ביותר שקרה אי-פעם לעם היהודי בהיסטוריה שלו.

ובכן, אתמול היתה משלחת שלנו בקהיר. היום היא תיסע הלאה לקהיר. אנחנו מעוניינים בשלום. אנחנו נוביל את השלום ולא ניבהל מלנסוע לכל מקום ולעשות את כל אשר דרוש כדי להפוך את השלום למציאות של ממש. אני תקווה שלא ירחק היום ואנחנו נראה שינוי במציאות ולא בהצהרות.

מיכאל איתן (הליכוד):

יש שינוי.

שר החוץ ש' פרס:

אני יודע שאפשר לצטט פלשתיני כזה או אחר. לצערי הרב, אפשר לצטט יהודי כזה או אחר שאומר שצריך לשלח אנשים לגן-עדן. לא חסרים ציטוטים. לא על-פי ציטוטים וגם לא על-פי קשיים.

אנחנו נלך ונביא את השלום. זה המנדט שלנו. זו לא התרפסות, זו החלטה היסטורית אמיצה. לא נתרפס בפני היצרים הנמוכים ביותר שקיימים באיזה מקום שהוא.

אדוני היושב-ראש, אני מציע גם את הסעיף הזה להעביר לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. רבותי, אנחנו משנים את הסדר ואחרי ההצבעה על ההצעות לסדר-היום האלה תבוא הצעתו של חבר הכנסת רפאל איתן, ולאחר מכן הצעה של שר המשטרה. אדוני שר החוץ, זה לא מפריע לך?

שר החוץ ש' פרס:

סליחה, לא שמעתי.

היו"ר ע' עלי:

אני מציע שאחרי ההצבעה נדון בהצעה לסדר-היום של חבר הכנסת רפאל איתן. כבודו ישיב עליה, יוכל להשתחרר, ולאחר מכן תעלה הצעתו של שר המשטרה. זה בהסכמת שר המשטרה.

שר החוץ ש' פרס:

טוב.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בנימין נתניהו ביקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת זוילי. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שר החוץ ביקש דיוק, ואני חוזר ומבקש זאת משר החוץ. הוא דיבר על הסכמתה כביכול של ממשלת הליכוד שלא ליישב עולים בשטחי יהודה ושומרון, כביכול כחלק מהחלטות האו"ם. לא הסכמנו אף פעם לדבר כזה. דובר אך ורק על אי-שימוש בכספי הערבויות האמריקניות. זכותם של האמריקנים להגיד מה הם רוצים לעשות עם הכסף, או מה הם לא רוצים שיעשה עם הכסף שלהם. לכן, אנא, דיוק. אנחנו תמיד התנגדנו, תמיד תבענו שתהיה לנו הזכות המלאה להתיישב בכל חלקי ארץ-ישראל, לרבות ירושלים.

שנית, שאלת מדוע לא שוטרים פלשתינים, הרי זה יש שוטרים פלשתינים בתוכנית האוטונומיה. ודאי שיש שוטרים פלשתינים בתוכנית האוטונומיה, כשיודעים שאנחנו לא מסתלקים. אתם אמרתם בהסכמי אוסלו שצה"ל יוצא. כשצה"ל יוצא, מי אתה חושב ייכנס? איזה מין משטרה זו תהיה? אתה מיתמם או שבאמת אינך רואה? אתה סומא או שאתה פשוט מטעה אותם?

שר החוץ ש' פרס:

בנימין נתניהו (הליכוד):

הבנת אותי יפה מאוד. מי שירכיב את המשטרה הפלשתינית הזאת יהיו אנשי "פתח", אש"ף, ג'יבריל, חוואתמה ו"חמאס", ואלה יגנו על חברון. תודה רבה.

שלישית, אתה מדבר על המוסר, ואדוני שר החוץ, אני מסכים אתך. הרצח הזה דורש את כל הגינוי. אבל למיטב הבנתי, מוסר וגם מוסר יהודי הוא מוסר אוניברסלי – –

נואף מסאלחה (העבודה):

ומתי – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – ולא יכול להיות מצב שכשיהודים רוצחים זה פשע נתעב, אבל עכשיו כשניסו לרצוח, ואולי הצליחו לרצוח יהודי, זה פיגוע. אנא, אותו להט, אותה התנגדות, אותה יציאה תקיפה גם נגד רציחות של יהודים על-ידי ערבים, הייתי רוצה לראות את העמידה הזאת ואז הייתי אומר שיש לך עמדה מוסרית צרופה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת נתניהו. חבר הכנסת חנן פורת מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת זיסמן. בבקשה.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר החוץ, אני מבקש, אם תוכל להמתין דקה ולשמוע את דברי, מפני שהם מאוד מכריעים.

אני מבקש לנצל את הבקשה להוריד מסדר-היום את הצעתו של חבר הכנסת זיסמן, שעמה אני דווקא מזדהה, אף-על-פי שלוואי שהיה הדבר תלוי בך, חבר הכנסת זיסמן, בעמידה ובשמירה על ירושלים, ולא בעמדות הממשלה הזאת שמובלת על-ידי מרצ. אבל אני רוצה לנצל את ההזדמנות כדי לומר לשר החוץ דברים מאוד נוקבים במשפט אחד.

אדוני שר החוץ, אמרת שלמדת שיש ערך למלים, ובצדק, גם כלפי אלה שמסיתים לרצח. שים לבך, אדוני שר החוץ, לכרוז שיצא מטעם ה"פתח", הזרוע הצבאית של אש"ף, בעקבות הטבח בחברון: "כוחות ההלם שלנו יגבירו את פעולתם כנגד כנופיות המתנחלים וצבא הכיבוש בכל האמצעים העומדים לרשותם, בכל מקום ובכל שעה. כל מתנחל שיעבור ברחובות חברון ישמש מטרה לאנשינו הפועלים בשטח. המוני הנאבקים יפגעו במתנחלים כדי לחסלם. נדרוש הפסקת כל קשר עם מנגנוני הממשל הצבאי. אנו דורשים מכל חוליות פעילי ההתנגדות, הנשרים, הנמרים והנצים, לחדד את כלי נשקם נגד האויב הציוני. יש להפסיק את תהליך הכניעה ומכירת המולדת".

אתה תצטרך לתת תשובה על השאלה, האם לאלה אתה מבקש למסור בימים אלה נשק. על השאלה הזאת תצטרך להשיב כשחם ושלום ייפגעו אנשים.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת שאול יהלום ביקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת טמקין. אני מבקש להקפיד על דקה. תנסחו את דבריכם כך שהשאלות החשובות שלכם יהיו בהתחלה ולא בסוף.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, ביום שני הופיע שר החוץ בתוכנית "פופוליטיקה" בטלוויזיה והאשים את החינוך הממלכתי-דתי בגזענות.

שר החוץ ש' פרס:

לא נכון.

שאול יהלום (מפד"ל):

בתמיכה ברצח, זה מה שאמרת.

שר החוץ ש' פרס:

לא נכון.

שאול יהלום (מפד"ל):

כן נכון. יש הקלטה, אדוני.

שר החוץ ש' פרס:

אמרתי שסגן שר החינוך היה בביקור בבית-ספר בקריית-ארבע ושם היו תלמידים שהצדיקו את הרצח; ב. אמרתי שהיתה ועידה בירושלים, שסגן שר החינוך הופיע בפניה והוא גינה את הרצח – – לא עשיתי שום הכללה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני השר, אני ערב לכך שבאותה תוכנית השמצת רק את החינוך הממלכתי-דתי ומוריו. כשאני התנגדתי לדברך, הופיעו מייד – וזה מה שאמרת כאן מעל הדוכן, בדיוק היפוכו של דבר – הופיעו שלושה תלמידים לא ממהתנחלויות, ודאי שלא, לא מהחינוך הממלכתי-דתי, אלא תלמידי תיכון, מהגימנסיה שליד האוניברסיטה העברית, מעוז ההשכלה הגבוהה של מדינת ישראל, וממכללת "אורט", ואמרו שם שעמדו דום לכבודו של ברוך גולדשטיין.

אדוני שר החוץ, אני ערב לכך שאף לא כיתה אחת בחינוך הממלכתי-דתי עמדה דום, אלא ההבדל בינינו לביניכם הוא, שאנחנו מתלבטים עם התופעה הזאת שקיימת בחינוך, מחנכים נגדה, באים לכל תלמיד, ואתם מתעלמים ממנה. אתם רק מאשימים את החינוך הממלכתי-דתי, כאשר התופעה בחינוך הממלכתי – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יהלום, תודה רבה.

שאול יהלום (מפד"ל):

לכן, טול קורה מבין עיניך, אדוני שר החוץ.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת אברהם רביץ מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת אורון. בבקשה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, העובדה שאין זה דבר פשוט וטבעי שיהודים יוכלו להתיישב ולגור בביטחון ובשלווה בכל חלקי ארץ-ישראל, אם רצונם בכך, זהו הכשל הגדול שהצטבר במשך 27 שנות ישיבתנו ביש"ע.

נכון, הסיבה העיקרית נעוצה בעובדה המתמשכת, כי הערבים לדורותיהם אינם רוצים אותנו פה, אבל גם אנו יכולנו לעשות אחרת בכך שלא היינו קושרים את ההתיישבות היהודית בפתרון פוליטי דווקא כזה ולא אחר. מצוות יישוב הארץ אינה קשורה בהכרח בשיטה פוליטית זו או אחרת, אף ששלטון יהודי עדיף, כמובן.

אני פונה היום לממשלת ישראל לא לדבר היום, תחת לחץ פוליטי של אש"ף או של ארצות-הברית או של שניהם יחד, על פיני יהודים מאיזה מקום שהוא בארץ-ישראל. על יישוב יהודים יש לדון ולתכנן ולבנות מתוך רגיעה ומתוך מחשבה ולב גם יחד.

אני מבקש לומר רק משפט אחד לשר החוץ ולעולם כולו: הרצח בחברון לא נעשה מסיבה דתית. לפי הדת, רצח זה דבר אסור. אני מבקש ממך לא לחזור על זה פעם אחר פעם, כי היו סיבות דתיות כאלו ואחרות שהצדיקו את הרצח. זה דבר מזיק לנו, לעולם, וזה גם שקרי.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת רביץ. חבר הכנסת אבנר חי שאקי מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת המר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אברהם רביץ (יהדות התורה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקש להפסיק. חבר הכנסת רביץ. חבר הכנסת שאקי, בבקשה.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, מובן שזה רק פורמלי שאני מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת המר. אני מסכים לכל מלה שהוא אמר כאן.

זבולון המר (מפד"ל):

אני לא דיברתי.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אתה לא דיברת?

היו"ר ע' עלי:

סליחה, רשום כאן חבר הכנסת המר והוא לא דיבר. חבר הכנסת שאקי, סליחה, היתה כאן טעות של המזכיר, אבל היות שהתחלת לדבר – דבר.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אני רוצה לומר דברים ברורים וקצרים. גיינו את הרצח, את הרוצח, אמרנו את הדברים הנכונים ביותר על הדבר המתועב ביותר שקרה. אין פה "אבל". אבל כשמדובר בציבור הציוני הדתי, בציבור המתיישב, במתיישבי חברון, מתיישבי קריית-ארבע, מתיישבי יש"ע – ממשלות ישראל העלו אותם. זה הנוער הנפלא ביותר שקם לו לעם הזה במשך דורות; נוער נאמן לעמו, לארצו, לתורתו. הוא יושב שם בזכות ולא בחסד.

אלה שיושבים בחברון ומבקשים לגרש את מתיישבי חברון היום הם בניהם של רוצחי יהודי חברון אז. לכן אנו מתנגדים להם ומכריזים: לאיש אין זכות מוסרית או משפטית או אחרת לסלק יהודי אחד מסנטימטר אחד של ארץ-ישראל כולה. הזכות הזאת היא נצחית, היא דתית, היא היסטורית, היא משפטית. לא נוצר הכוח שיעמוד מולה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. לפני שניגש להצבעה, אדוני שר החוץ, בבקשה.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, היות שחבר הכנסת ביבי נתניהו הטיל ספק לגבי דברי, אני רוצה לקרוא ממכתב שכתב שר החוץ של ישראל באוקטובר 1990 לשר החוץ של ארצות-הברית. אני קורא באנגלית, בשפה שבה נכתב המכתב, ואתרגם: PRIME MINISTER SHAMIR IN HIS JUNE 27, 1990, LETTER TO PRESIDENT BUSH AND THE STATEMENT BY MINISTER OF HOUSING SHARON ON JUNE 25, 1990, NAMELY THAT THE GOVERNMENT OF ISRAEL'S POLICY IS NOT TO DIRECT OR SETTLE .

משה קצב (הליכוד):

זה לא מה שאתה אמרת. זה משהו אחר עכשיו.

אורי אור (העבודה):

— — —

משה קצב (הליכוד):

כתוב שלא יוכלו — — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת קצב, אני מבקש.

שר החוץ ש' פרס:

הלאה: TO YOUR QUESTION THAT NO SPECIAL INCENTIVES EXIST TO ENCOURAGE SOVIET
JEWISH IMMIGRANTS TO SETTLE BEYOND THE GREEN LINE, NOR ARE WE

מי שקורא שפה דיפלומטית — זה חד-משמעי. התחייבות שאנחנו לא נגרום לכך — — —

משה קצב (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

הוא מוסיף: ישראל תספק באופן תקופתי לארצות-הברית את תוכנית הבנייה לדיור לעולים כולל
תמריצים כספיים מיוחדים.

הלאה: אני אעשה כל מאמץ לספק באופן שנתי מידע שלם ככל האפשר על התמיכה הכספית של
ממשלת ישראל בפעילות ההתנחלות וכן גם באופן תקופתי להודיע למזכיר המדינה האמריקני על כל
פעולה התנחלותית.

מובן שזה כתוב בלשון דיפלומטית. על כן, חבר הכנסת ביבי נתניהו, מה שאמרתי – אני עומד על זה – שאתם התחייבתם שלא להעביר כספים מעבר ל"קו הירוק", כולל ירושלים.

משה קצב (הליכוד):

שאול יהלום (מפד"ל):

איזה כספים? רק הכספים של האמריקנים.

שר החוץ ש' פרס:

לא יועיל שום דבר. אני עומד על דעתי.

אני רוצה להוסיף ולומר, לשאלה השנייה של חבר הכנסת ביבי נתניהו, מי שלובש מדי שוטרים, לא חשוב מה נטיותיו, יש עליו חוק ומשמעת ועול. ואנחנו כולנו, כל חברי הבית, הצטערנו על שהשוטרים הפלשתינים התפטרו מתפקידם. מה שנעשה בלבם איש לא יודע, מפני שאני לא בטוח אם אפשר להבחין בין לב של שוטר לבין לב של אזרח.

אני גם רוצה להגיד לחבר הכנסת רביץ ולאחרים. אין בכלל ויכוח על זכות היהודים להתיישב בכל מקום. מתי זה יהיה, אתה יודע? – כשיהיה שלום. כשיהיה שלום יהודי יוכל לנוע בכל מקום ולהתיישב בכל מקום. הבעיה שלנו עכשיו היא לא בעיה של התיישבות אלא בעיה של שפיכות דמים. וכבר נאמר, נדמה לי, על-ידי אחד מקודמי, שהקימו את קריית-ארבע, מדוע? מפני שאמרו: עדיף יישוב יהודי ליד יישוב ערבי כדי למנוע חיכוך ולא יישוב ערבי בלב יישוב יהודי. להיפך, יישוב יהודי בלב יישוב ערבי. הבעיה היא פיקוח נפש. גם זה בא מן התורה.

ועל כן, לא הזכות אלא החיים הם אשר מדריכים את הפעילות שלנו; גם החיים שלנו, גם החיים של זולתנו. ועל זה חובתנו לעמוד וגם נעמוד.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר החוץ שמעון פרס.

לפני שמצביעים, חבר הכנסת דוד לוי, הבטחתי לך, בבקשה, אבל בקצרה.

דוד לוי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בוויכוח ובפולמוס יש דבר אחד שחייב לעמוד, ותמיד, ובפרט מפיו של חבר ממשלה מכהנת – דיוק ולא בלבול, לא טשטוש, ולא ניסיון הטעיה.

מאז 1967 מדינת ישראל התחייבה לגבי הסיוע הכלכלי שקיבלה מממשלת ארצות-הברית, לא להשתמש בו בעבודות ביהודה, בשומרון ובעזה, עוד לפני שהליכוד עלה לשלטון.

אשר לציטטה, והאמת צריכה להיאמר מעל במה זו, מאותו מכתב, מדובר בכספי ערבויות שהממשל ביקש שלא יושקעו ביהודה, בשומרון ובעזה. ואת מה שנתנו כמחויבות, זו אותה מחויבות שמדינת ישראל נותנת גם לגבי הסיוע הכלכלי שהיא קיבלה מארצות-הברית.

א. למען הסדר, ולא היו פה לא התקפלות ולא דבר שבא להטעות, ולא הטעינו איש וביצענו את המדיניות שלנו ביהודה, בשומרון ובעזה ובירושלים. כל העובדות קמו, ולא היה בתוקף המכתב הזה מכשול כלשהו.

ב. אנחנו כממשלה קיבלנו את ההחלטה, כדי שלא לסכן, חלילה, את יציאת היהודים מברית-המועצות דאז, לומר כי זכותו של כל יהודי לגור בארץ-ישראל בכל מקום שבו יחפץ. אבל כמדיניות, ליישב, לנו אין מדיניות כזאת. אבל זכותו של כל יחיד לעשות זאת. לכן, אסור לקחת דבר ולבנות עליו הטעיה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

דוד לוי (הליכוד):

אלה דברים העומדים על רגליהם.

ואשר לירושלים, יואיל אדוני שר החוץ לבדוק במשרדו וימצא בגופו של אותו מכתב למר בייקר את האמירה שאני מצטט: ירושלים מאוחדת, בירת ישראל לנצח, היא נבנית, ונמשיך לבנות בה ביתר שאת, לגידולה ולאיחודה. זאת המדיניות של ממשלת ישראל, ולא תקבל בעניין הזה לא עצה ולא התראה ממאן דהוא, ויהא אשר יהיה.

ולבסוף, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר שצר לי – – –

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת טמקין, עם כל הכבוד, נתתי לשר החוץ להשיב. יש כאן תיקון עובדות. למען ההגינות נתתי גם לחבר הכנסת דוד לוי.

דוד לוי (הליכוד):

תראה את ירושלים ומה שנבנה בה בתקופת הליכוד. ירושלים היתה לעיר הגדולה ביותר במדינת ישראל. לכן אנחנו גאים במה שעשינו.

אדוני היושב-ראש, עליתי כדי למנוע כאן טשטוש של עובדות, או לצורך פולמוס – לעוות עובדות. תודה רבה.

קריאה:

— — —

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. אפשרתי כאן לשר החוץ להבהיר עובדות. אני חושב שמן ההגינות היה לאפשר גם לשר החוץ לשעבר דוד לוי – — —

דוד לוי (הליכוד):

סליחה, אני רוצה להגיד עוד פרט אחד. אני מתנצל, אינני נוהג לעשות זאת. עוד דבר אחד באשר לדיווח. הודעתי למר בייקר שממשלת ישראל לעולם לא תשאל גם ידידה כארצות-הברית לפני שהיא מקבלת החלטות של בנייה ביהודה, בשומרון ובעזה. היא לא תבקש ולא תיתן דוח לפני החלטות. לאחר שקיבלנו החלטות, ולאחר שהדבר מתבצע, אנחנו נעדכן אותם. כי מדיניותנו איננה דבר מתחת לפני הקרקע אלא מעל לקרקע, ואנחנו גאים בה ומבצעים אותה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. רבותי, אנחנו עוברים כעת להצבעה. אנחנו מצביעים על העברת ההצעות לסדר-היום של חברי הכנסת זוילי, זיסמן, טמקין ואורון לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הנושאים לוועדה – 23

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושאים בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושאים שהעלו חברי הכנסת נ' זוילי, ע' זיסמן,

ב' טמקין וח' אורון לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

23 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הוחלט להעביר את ההצעות לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

סכנה של התנגשויות אלימות ביש"ע כתוצאה של חוסר בהירות במדיניות הממשלה

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, כפי שאמרתי, אנחנו משנים כאן את סדר הזמנים. השר שחל איננו נמצא כאן, הוא נמצא בהתייעצות. לכן נקדים את ההצעה של חבר הכנסת רפאל איתן: סכנה של התנגשויות אלימות ביש"ע כתוצאה של חוסר בהירות במדיניות הממשלה. ישיב שר החוץ. אחר כך תהיה ההודעה של חבר הכנסת זיסמן. לאחר מכן תבוא ההצעה של חבר הכנסת המר.

בבקשה, חבר הכנסת רפאל איתן.

רפאל איתן (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מה שמתרחש בימים אלה בתוככי גבולות ארץ-ישראל ובדרום-לבנון הינו מלחמה, ואין קשר בין המתרחש לבין מה שקרה במערת המכפלה. גם לולא הפשע שם, המלחמה בעיצומה.

והממשלה, במקום להתנהג כבמלחמה, מעסיקה את עצמה ואת כולנו בהלקאה עצמית, מתחנפת לערבים, מתרפסת לפני אש"ף, נכנעת לארצות-הברית ומלבה אש בקרב הציבור הישראלי.

איך חנפנים נוחתים בסיציליה, כי רודפי השלום אינם מאפשרים להם לבוא בשעריהם.

צוטט אמריקני מהממשל האומר: "אתם לא יודעים לעבוד, ככה אי-אפשר להמשיך". ואם הציטוט אינו מדויק, הכוונה ברורה. והוא התכוון אליך, שר החוץ.

מה מאיץ בכם לקדם את המשא-ומתן? מדוע פשע של יחיד משפיע על יכולתה של ממשלה לתפקד בהיגיון ובהתאם לאינטרס הציוני-הלאומי? הנטייה הגלותית לרצות את הערבים מגבירה את עקשנותם ומעלה את מחיר דרישותיהם הקיצוניות.

אל תעלו בדעתכם לפנות יישובים ומתיישבים מאדמתם וממקומותיהם. מעשה איום כזה לא ירגיע, לא יקדם, ולא יביא לשום רצון טוב או לנכונות לפשרה מצד הערבים. ההיפך הוא הנכון. פשע לאומי כזה עלול לגרום למלחמת אחים ועלול לשמש תקדים למעשים קיצוניים חמורים ביותר על-ידי ארגוני הטרור הערביים ותומכיהם. שימו לב שרוסיה חוזרת לזירה. למרות עליבותה חוזרת רוסיה לתמוך בערבים. ואלה, בתמיכתה של מדינה שאיבדה את מעמדה, יחריפו את התנהגותם ויקצינו את עמדותיהם, ובעיקר על-ידי פעילות אלימה בכל צורה ומקום. המאבק הבין-גושי מפציע מעל לאופק המפוקפק של חזון אחרית הימים, מזרח תיכון חדש, ובנק אחד גדול, כהזייתם של מתווי המדיניות של הממשלה.

דווקא משום חולשתה הפנימית תפנה רוסיה למסורתה מהעבר, ליבוי סכסוכים ואלימות ברחבי העולם, ובעיקר במזרח התיכון, אזור שבו היא זוכה לתמיכה בלתי מסויגת ממדינות ערב ומארגוני הטרור כולם. רוסיה מחדשת את פעילותה האלימה. מתחדש המאבק הבין-גושי.

בלבנון מתנהלת מלחמה, ובצה"ל בודקים מי בדיוק אשם, מי שיגר טילים ולמה, איך המעשה הזה משפיע על ה"הבנות" שהיו, איזה עונשים נטיל באשמים, באיזו חומרה אנחנו רואים, ואיך לדעתנו הסורים יכולים לצמצם, חס וחלילה לא למנוע, את היקף המלחמה. אבל השגרה נמשכת. יורים למקורות הירי, לפעמים כוחותינו על כוחותינו, וסופרים שעות של שקט בגזרה.

המצב הנוכחי והתחכום הגובר של הנלחמים בנו בלבנון מפחיתים את כושר ההרתעה של צה"ל. זה מקרב מלחמה, מדרבן את יוזמי הטרור ומפעיליו וגורם לכך שההתנגשויות יעצמו ויחריפו בכל מקום.

כדי למנוע קרע נורא בעם, אל תעזו לפנות יישובים ומתיישבים ואל תחשבו לפרקם מנשקם.

כאשר אתם, הממשלה, נוקטים שיטה של שטיפת מוח באשר להבטחת שלומם של תושבי חברון, או מתיישבים אחרים, זכרו: כל ההתיישבות בארץ-ישראל היתה התיישבות פוליטית, ועל כל מתיישב שמרו, וכל יישוב אובטח, אם זו היתה חניתה, תל-חי, טירת-צבי, נגבה או קיבוץ "השומר הצעיר" רבדים בגוש-עציון.

מעבירים גדודי צנחנים מלבנון לחברון. אולם גדודים בצפון מבטיחים את שלומם של תושבי הצפון, ונופלים שם חללים. מה ההבדל בין מתיישבי הצפון למתיישבים אחרים ברחבי ארץ-ישראל, בחברון, בנחל-עוז, בעטרת? בכל מקום שנמצאים בו יהודים, הם משמשים מטרה לרצח, לטרור ולהכחדה. אולי תיבדק שיטת הפעולה של צה"ל? אולי הקצאת הכוחות קטנה? אולי מספקת? אולי מוגזמת?

אתם שקועים בוועדת חקירה ומאבדים יכולת לפעול מתוך מחשבה צלולה וקרה.

היות שלא עמדתם בהבטחותיכם בבחירות 1992, היות שנשתנו נתונים ותוכניות, הצעד הדמוקרטי ההוגן והצודק כלפי העם הוא בחירות. יכריע העם במי הוא מאמין, במי הוא שם את מבטחו, עתידו ועצם קיומו. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני שר החוץ, תשובתך.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לדבריו של חבר הכנסת רפאל איתן, שהקשבתי להם הקשב היטב.

בעניין פינוי יישובים: אני רוצה להבטיח לחבר הכנסת רפאל איתן, שבניגוד לממשלה הקודמת, כל מה שנעשה לגבי היישובים – בין שנשאיר אותם, בין שנמזג אותם, בין שנעביר אותם – לא יהיה תוצאה של צו זר או פרי משא-ומתן עם הערבים, כפי שזה היה בסיני. את זה אני מבטיח לך. אנחנו לא נסכים להעלות את עניין היישובים וההתנחלויות על שולחן המשא-ומתן.

לגבי כל יתר הדברים שהשמעת אני רוצה להזכיר לך רק שיש תקדימים, ולא אנחנו יצרנו אותם. כל מה שאתה אומר צריך היה להיות תקף גם אתמול, ומה שהיה אתמול לא יכול להימחק, מפני שיש תקדימים. בכלל, מדיניות תלויה בתקדימים, וכל מה שקרה במצרים – אולי זה הדבר גם לטוב וגם לקשה – הוא תקדים לעתיד.

שנית, אני רוצה להגיד לך שאנחנו לא רוצים לרצות את הערבים ולא לרצות את היהודים. אנחנו לא כוחות שווים. אנחנו הממשלה היחידה בארץ הזאת – צריך להבין את זה פעם אחת – וכממשלה הזאת אנחנו היחידים האחראים למצבם ולשלומם גם של הערבים. אם אתה לא רוצה לרצות אותם, עזוב אותם. אבל אתה לא יכול להחזיק בהם ולהתעלם מהם, להחזיק בהם ולא להגן עליהם. אחת

מהשתיים, תחליט. איש לא אונס אותנו להישאר כפי שאנחנו, אבל כפי שאנחנו, אנחנו אחראים לריצוי כל התושבים, גם יהודים וגם ערבים.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתם לא מתנהגים כך, אתם לא מגינים על יהודים.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להעיר הערה שלישית לחבר הכנסת רפאל איתן, בעניין רוסיה. כאן, חבר הכנסת איתן, יש לי אתך ויכוח. יכול להיות שרוסיה תחזור, יכול להיות שהיא לא תחזור. גם אם היא תחזור, זו לא אותה רוסיה בגלל שלושה דברים.

ראשית, זו כבר לא ברית-המועצות. היא התפרקה, ואתה יודע שיש לפחות עוד שתי מדינות שלקחו חלק מהנשק שהיה לרוסיה.

שנית, רוסיה – לצערי, לא לשמחתי – נמצאת במצב של נסיגה. זאת הארץ היחידה בעולם שהתל"ג שלה נמצא בירידה מתמדת. אמר לא מזמן יועץ צבאי של נשיא רוסיה לשגריר ישראל ברוסיה, שאת הכסף שהם השקיעו בעולם הערבי, כ-140 מיליארד דולר, אילו היו משקיעים ברוסיה, מצבה של רוסיה היה שונה. גם ברוסיה יש אנשים חושבים, ולא זורקים סתם כספים. לרוסיה אין היום כסף לזרוק, הרוסים מבקשים שמדינות אחרות תעזרנה להם. על כן, אי-אפשר להגיד שאפילו אם רוסיה תחליט לחזור לזירה, זו החלטה לחזור אל עצמה. פעמיים אי-אפשר לעשות את זה.

אבל הדבר השלישי: כשאני שואל את עצמי וגם אותך, מדוע ברית-המועצות עזרה לצד הערבי – לפי דעתי, מפני שהמלחמה הקרה היתה לא רק תחרות בין שני גושים, אלא תחרות בין שתי אידיאולוגיות, והרוסים רצו להוכיח לבני עמם שהאידיאולוגיה הקומוניסטית היא זו שתנצח. איך אמר כרוש'צ'וב? הנכדים שלכם יהיו קומוניסטים. הקומוניזם ודאי שהוא מת, והמקום שהוא קבור בו הכי עמוק הוא רוסיה הסובייטית. אם אין לרוסיה אידיאולוגיה, אין לה סיבה לנסות ולרכוש, במיליארדי דולרים, את רצונם של עמים שבעצם לא יכולים להוסיף לה שום דבר אלא רק לקחת ממנה, מעוצמתה, מרכושה ומיכולתה. על כן, גם בעניין זה אני חולק על דעתך.

מה שאמרת לגבי לבנון: אנחנו מכירים את המצב. כבר היתה מלחמה הרבה יותר גדולה בלבנון, ונראה שאי-אפשר לסיים אותה בירי אחד, אפילו לא בצרור יריות. אנחנו עושים כל מה שרק אפשר כדי לעשות דה-אסקלציה בלבנון, ואנחנו יודעים שבלבנון, מאחורי הגב, עומדת גם סוריה. סוריה, אילו רצתה, היתה עושה יותר, ולבנון, אילו יכלה, גם כן היתה עושה יותר. הצרה היא, שמי שיכול איננו רוצה דיו ומי שרוצה איננו יכול דיו. זו אחת הטרגדיות שיש לנו בלבנון. אנחנו נטפל במלוא היכולת, כדי להפסיק את הירי על היישובים שלנו ועל החיילים שלנו.

אדוני היושב-ראש, אני מציע להעביר גם הצעה זו לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לך, אדוני שר החוץ.

חברת הכנסת לימור לבנת – הצעה אחרת, מהמקום, דקה.

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אנחנו כבר התרגלנו לכך שדוברי הממשלה הזאת אומרים דבר אחד לצורכי הציבור ועושים אחר כך דברים אחרים, התרגלנו לכך שאין קשר בין מה שאומר ראש הממשלה לבין מה שאומרים שרים אחרים או מזכ"ל מפלגת העבודה באשר להקמת מדינה פלשתינית – אם תהיה מדינה פלשתינית או לא – בדיוק כשם שלגבי פינוי יישובים אומרים דבר אחד ומתכוונים לדבר אחר.

אני רוצה כאן להזכיר שב-7 במרס, לפני שבועיים בערך, בעיתון אחד בלבד, ב"ג'רוסלם פוסט" – – –

היו"ר ש' וייס:

יש לך דקה, אז אוסיף עוד חצי דקה.

לימור לבנת (הליכוד):

תודה. בעיתון אחד בלבד, ב"ג'רוסלם פוסט", התפרסמה ידיעה שעל-פיה אמר שר החוץ, שיש להכשיר את דעת הקהל לאפשרות של פינוי התנחלויות אחדות. עוד הוא אמר, שאין לממשלה הכוח הפוליטי לפנות יהודים מהיישובים, והוא אמר שהממשלה תשאף לשכנע את הציבור שהפינוי הוא הכרחי, אבל הוא לא יהיה תוצאה של דרישות אש"ף.

היו"ר ש' וייס:

על כן את מציעה להעביר את זה – – –

לימור לבנת (הליכוד):

על כן אני מציעה להעביר את זה לוועדה – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, את צריכה להסיר את זה.

לימור לבנת (הליכוד):

אני מציעה, לצורך הפרוצדורה, להסיר את ההצעה מסדר-היום, ואני רוצה שהציבור כולו ידע שיש כוונה באנגלית. לפעמים טוב לדעת לקרוא לא רק בעברית.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. שר החוץ ממליץ שההצעה של חבר הכנסת איתן תעבור לוועדת החוץ והביטחון. חבר הכנסת איתן, אתה מסכים?

רפאל איתן (צומת):

כן.

היו"ר ש' וייס:

יש כמובן הצעה שכנגד.

אנחנו עוברים כעת להצבעה, חברי הכנסת. בעד, פירוש – ועדת החוץ והביטחון. חבר הכנסת אורי אור, אנחנו דואגים לך להרבה פרנסה בפגרה, הרבה מאוד.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 23
בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין
נמנעים – אין
ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

23 תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע בזאת שהנושא עבר לטיפול של ועדת החוץ והביטחון.

אני מודה לשר החוץ, ואם הוא נוטש אותנו עכשיו אני רוצה לאחל לו חג שמח.

חילופי גברי בוועדות הכנסת

היו"ר ש' וייס:

מהמקום, חבר הכנסת עמנואל זיסמן, כדי לחסוך זמן, תודיע לנו את ההודעה. חבר הכנסת זיסמן ממלא את מקומו של יושב-ראש ועדת הכנסת. היתה טעות, והוא מתקן אותה.

דן תיכון (הליכוד):

הוא ממלא-מקום היושב-ראש, שיעלה על הדוכן.

היו"ר ש' וייס:

אני שמעתי. חבר הכנסת זיסמן, אתה רוצה לעלות על הבמה? בוא. הוא צודק, דן.

דן תיכון (הליכוד):

הוא ממלא-מקום.

היו"ר ש' וייס:

אין לכם מושג איזה כבוד זה – מהמקום. באנגליה כולם נואמים מהמקום, אין בכלל דוכן. חבל על הזמן, בבקשה.

עמנואל זיסמן (בשם ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בהודעתי הקודמת במליאה בדבר חילופי גברי בוועדות ביום ד', 16 במרס 1994, נפלה טעות. ברצוני להודיע כי בוועדת הכספים, מטעם סיעת הליכוד, יכהן חבר הכנסת דן תיכון במקום חבר הכנסת דוד מגן – –

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אני מבין.

עמנואל זיסמן (בשם ועדת הכנסת):

– – ולא כפי שנמסר בטעות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. עכשיו אני מבין את הסיפור.

דן תיכון (הליכוד):

אני מודיע לך שלא ידעתי.

היו"ר ש' וייס:

בסדר. תאמין לי, זאת אפילו לא בעיה, מה שקרה פה.

תודה רבה, חבר הכנסת עמנואל זיסמן.

המעצרים המינהליים – סוף הדמוקרטיה ותגובה מדהימה של "מגיני" זכויות האזרח

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זבולון המר יעלה את הנושא הבא לסדר-היום: המעצרים המינהליים – סוף הדמוקרטיה ותגובה מדהימה של "מגיני" זכויות האזרח.

שאול יהלום (מפד"ל):

רגע, אף אחד לא משיב?

היו"ר ש' וייס:

השר המתאם, שר המשטרה. אנחנו קראנו לו, הוא בוודאי יופיע מייד. הוא היה פה רוב הזמן.

שאול יהלום (מפד"ל):

אין טעם, כי זה הכול כלפי הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

הוא יגיע. אתה רוצה שנמתין רגע, חבר הכנסת המר? אני יודע שאתה קצת ממהר והזיזו אותך.

יגאל ביבי (מפד"ל):

— — — רוח הקודש.

היו"ר ש' וייס:

אם יש שר שאי-אפשר לבוא אליו בטענות על חריצות ונוכחות זה באמת השר שחל.

זבולון המר (מפד"ל):

הוא עשוי להגיע?

היו"ר ש' וייס:

הוא פה. אתה רוצה להתחיל? אני מתאר לעצמי שממש בתוך דקה או שתיים הוא יגיע. הוא בבניין.

שאול יהלום (מפד"ל):

איך השר ישיב אם הוא לא ישמע את דברי חבר הכנסת המר?

היו"ר ש' וייס:

זו שאלה כבדת משקל מאוד. אני מתאר לעצמי שבהמשך הנאום של חבר הכנסת המר הוא יוכל לשחזר את ראשיתו.

זבולון המר (מפד"ל):

אני אחזור על הדברים.

היו"ר ש' וייס:

לסיכום אני אתן לחבר הכנסת המר עוד דקה. הנה הוא כבר מגיע, זהו.

זבולון המר (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מה זה מעצר מינהלי? איש רשות מודיע על חומר סודי שיש לו, חומר שלא ניתן לסניגור, חומר שלא נפתח לביקורת משפטית, ועל סמך זה עוצרים את מי שרוצים, בלי ראיות קבילות בבית-המשפט.

חברי הכנסת, יש כאן הטעיה גדולה, כאילו קיים פיקוח שיפוטי, שהרי מגיעים לשופט. השופט רואה את החומר, אבל כולם יודעים שזאת בדיחה וזה שקר מוסכם, מפני שבלי הליך שיפוטי השופט איננו

בגדר שופט. בלי שהדברים נבחנים בכור הראיות, במשפט פתוח, עם סניגור שבדק, רק בהסתמך על אמון עיוור באמינות החומר הסודי, זה לא משפט, זה מספח, זה רע וזה מסוכן.

מתי משתמשים בכלי הזה? כאשר קיימת באמת סכנה קיומית למדינה – מחבלים, אז, כמו שיחיד שובר את הכלים כשהוא מגונן על חייו, כך גם מדינה. לא זה המצב באשר לארגונים כמו "כך" ולאנשים כמו בן-חורין, שאני חולק על דרכם לחלוטין, אבל אני לא מקדש את כל האמצעים הדקוניים כדי לממש את ההתנגדות להם.

הממשלה, אנשי השמאל, אנשי האקדמיה ואנשי המשפט צריכים להשיב לנו בלי "אבל", האם שנאתם לימין כל כך חזקה שהם מוכנים לשבור את זכויות היסוד של האזרח ולהרוס את הדמוקרטיה ואת היותנו מדינת חוק ומשפט.

לדידה של הממשלה, מדובר כאן ב"עבריינים" בנושא מסוים; לא כמו המחבל הטרוריסט שלא מקבל את חוקי המדינה בכלל או את עובדת קיומה. והרי יש לנו די חוקים כדי להתמודד עם הסתה, עם המרדה ועם גזענות. תוכיחו את חטאם במשפט, אחרת אתם הורסים את האמינות שלנו במשפט הישראלי. המעצר המינהלי לאזרחי ישראל, יהודים כערבים – בעצם זה לא משנה אם השר שחל פה או לא, אם הוא לא מקשיב.

דן תיכון (הליכוד):

הוא מקשיב.

היו"ר ש' וייס:

אני שמתי לב שאוזנו כאפרכסת – האחת לתיכון והאחת להמר.

זבולון המר (מפד"ל):

המעצר המינהלי לאזרחים ישראלים, יהודים כערבים, אלה המקבלים את חוקי המדינה, זה סוף של הדמוקרטיה והמשפט.

אני אומר באוזני השר, שחיוני לשמור על חירויות האזרח דווקא כאשר האדם שמדברים עליו הוא לא סימפתי בעיניכם.

חברי השמאל בבית, הצוהלים על המעצרים המינהליים, אני רוצה להזכיר לכם, שרק 40 שנה עברו מאז צותנו שירותי הביטחון למנהיגי מפ"ם הפוליטיים. אני רוצה להזכיר לכם, שעיתון מסוים, "העולם הזה", היה בטיפול של השב"כ. אתם מחזירים אותנו לתקופה הזאת.

בראייה קצרת טווח אתם מקימים מפלצת שעלולה להיות יום אחד בומרנג נגדכם. הרי הממשלה הזמנית הזאת, לא לעולם חוסנה. אם מעצר מינהלי בלי משפט יהיה נורמה לגיטימית, אתם הוצאתם את השד מהבקבוק ולא תצליחו להכניסו כאשר אתם תהיו נשוא המדיניות שלכם, המשפטית, המעוותת.

חברי הכנסת, האם מדינת ישראל היא כל כך עלובה, כל כך חלשה, שאיננה מסוגלת להציג הוכחות לאשמתם של קומץ תימהונים ילדותיים המדברים בגלוי על דעותיהם, המצטלמים לעיני כול במעשיהם? האם אין למדינת ישראל היכולת להתמודד אתם משפטית? או לנו בבעיות יותר קיומיות שבהן אנחנו סומכים על כוחות הביטחון.

אבל זה לא נכון. יש לנו שב"כ, יש לנו משטרה, יש לנו מג"ב ויש לנו צה"ל שמסוגלים להביא הוכחות ולא לעוות את זכויות היסוד של האזרח, אלא אם כן מביאים אנשים שאין נגדם שום דבר שבגינם צריך לעצור אותם. ואני אומר את זה נגד אנשים שאני חולק עליהם פוליטית מכול וכול.

הממשלה בפניקה עקב המצוקה שנקלענו אליה. וכדי ליצור אמון ב"פתח" ובאש"ף, מוכנה הממשלה לשלול מאזרחי ישראל את חירויות היסוד שלהם.

קרה אסון במערת המכפלה, רצח של מופרעות. ואתם, השלטון, שלטונות החוק, תודו בפשיטת הרגל שלכם, שאין לכם חומר ואתם נזקקים למעצר מינהלי. זה מביש, זה אות קלון.

אמרתי, יש לנו חוק נגד הסתה, חוק נגד המרדה, חוק נגד גזענות, יש לנו שב"כ. ומול קומץ שאני מעריך אותו בפחות מ-100 איש, אלה שהם נשוא הטיפול שלכם, נגד קומץ כזה של תימהונים אתם מכניסים אנשים לבתי-סוהר בלי משפט, כמו מדינה טוטליטרית. זה פתרון של פלסטר על מצפון שלא קיים. אתם חושבים שאתם מרצים בכך ציבור שאתם לא מאמינים באינטליגנציה שלו.

אדוני היושב-ראש, חשוב שתהיה יד קשה מול בריונים מכל כיוון, אבל במשפט. חשוב לא פחות מכך שלא יותירו את המתנחלים בספק קיומי מחריד, בלחצים שנובעים מכך שהם חשים שאין מי שדואג לביטחונם ולעתידם. גם אלה שיש להם מטען אידיאולוגי, אידיאליסטי חזק מאוד, והם הרוב, המטען הזה נמצא במצח, במוח. אבל בלב ובחדרי הבטן הם חיים בתחושה של בידוד.

חובתנו, חובת העם, חובת הממשלה הזאת לדאוג לביטחון שלהם, לדאוג להרגשה שלהם, כדי שלא נגיע למצב שהחלשים יותר יתייאשו.

המעצרים המינהליים אינם תשובה אמיתית על המציאות הקשה. להיפך. הכנסת חייבת להזהיר את הממשלה, כאשר מערכות המשפט והאקדמיה שותקות שתיקה מוזרה ורועמת, מפני המעצרים המינהליים. מפני שכך מוסיפים על הבעיה, לא פותרים אותה, ומסבכים אותנו במדינת משטרה בולשביקית, שב"כית. משטרה ישראלית בלי משפט מכאן ומשטרה פלשתינית חזקה וחמושה מכאן ימרו את חיי המתנחלים שהם חפים מפשע וישנו את המציאות הקשה ממילא למציאות רעה.

חברי הכנסת, השמאל והממשלה מגייסים את כל שבכוחם כדי לעשות דמוניזציה של המתיישבים בארץ-ישראל, של החלוצים האידיאליסטים. אנחנו לא נסכים לכך. אתם גורמים לקרע בעם. המדיניות הזאת עוברת את הקו האדום. את הטיפול בקומץ תעשו בדרך משפטית ולא בדרך מינהלית. מפני שמה שהממשלה עושה היום זו בכייה לדורות. אתם פשוט לא יודעים מה אתם עושים. אתם משעבדים את עתידנו הדמוקרטי ואת היותנו מדינת חוק, כפי שאתם אוהבים תמיד לומר, לנוחיות הפוליטית המיידית, העכשווית.

במעצרים המינהליים רוצחת הממשלה את הדמוקרטיה והורסת את המשפט ואת החוק. מפלגות השמאל והמפלגות שחורתות על דגלן את זכויות האזרח, אל תדמו שאנחנו לא מבינים את השתיקה שלך. אנשי המשפט, איך תסבירו את השתיקה הזאת, את הכניעה שלכם לשלטון של לא-חוק? והמחנכים שעליהם מדברים הרבה עכשיו, איך ידברו על דמוקרטיה שנרמסת על-ידי הממשלה ברגל גאוה?

אתם נותנים לזה יד מפני שזה באופנה שלכם להכות בימין בכל דרך, להכות בגישה הלאומית, לשופף אותה. אתם חושבים שאתם "מתקדמים". אתם "מתקדמים" כמו שראיתם קדמה בסטלין ובקומוניזם. אתם פופוליסטים, אתם חיים על הטווח המידי, אבל הממשלה זמנית והחרב מתהפכת ואתם פרצתם את האסור.

אני קורא לכם: ממשלה, משפטנים, מחנכים, חברי כנסת, אל תהיו שותפים לדבר עבירה מטומטם ומסוכן שיכה בכולנו. תפסיקו את המעצרים המינהליים.

היו"ר ש' וייס:

תודה. חבר הכנסת המר, ממשלה זמנית זה תואר מדויק, מאוד קונסטיטוציוני לממשלה ראשונה, לי"ג.

משה נסים (הליכוד):

הוא התכוון לומר: ארעית.

היו"ר ש' וייס:

אשר לארעיות ולזמניות, זה שלכם, זה שלנו, כולנו ארעיים. חבר הכנסת נסים, כולנו זמניים וארעיים, אז בואו נוציא את "הממשלה הזמנית".

קריאה:

— — —

היו"ר ש' וייס:

בוודאי, מי לא ארעי כאן ומי לא זמני כאן.

אדוני השר, בבקשה.

זבולון המר (מפד"ל):

לא, צריך להזכיר את זה.

משה נסים (הליכוד):

אתה יכול להגיד: ארעי.

זבולון המר (מפד"ל):

מעורערת.

היו"ר ש' וייס:

הכול ארעי, רבותי.

בבקשה, השר שחל.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני דווקא בא להגן על חבר הכנסת זבולון המר. הוא היה באמת בממשלות ארעיות וזמניות תקופה ארוכה מאוד, נדמה לי בכל הממשלות, למעט ממשלה אחת.

זבולון המר (מפד"ל):

בכל הממשלות?

שר המשטרה מ' שחל:

ולכן קל באמת להתייחס גם לדבריו של חבר הכנסת זבולון המר במידת האובייקטיביות המרבית, ואני אעשה כן.

אני רוצה להזכיר קודם כול את הבסיס המשפטי והחוקי למה שנקרא "מעצר מינהלי". חבר הכנסת זבולון המר, הבסיס הזה נקבע על-פי חוק שכנסת ישראל חוקקה ושנקרא: חוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), התשל"ט-1979. בסעיף 2 בו הוא נתן סמכות בידי שר הביטחון לצוות על מעצרו של אדם למשך תקופה שלא תעלה על שישה חודשים, אם היה לו יסוד סביר להניח שטעמי ביטחון המדינה או ביטחון הציבור מחייבים זאת.

ואכן "שמאלן" ידוע הגיש את הצעת החוק לכנסת. היה זה שר המשפטים דאז שמואל תמיר, זכרו לברכה, אשר הגיש – –

זבולון המר (מפד"ל):

— — —

שר המשטרה מ' שחל:

אני תיכף אגיע.

— — ב-1979, בממשלה שהיתה "שמאלית" לחלוטין ואתם הייתם שותפים בה, את החוק הזה, שפועלים היום על-פיו.

זבולון המר (מפד"ל):

— — —

שר המשטרה מ' שחל:

והיה איש "ימין" מובהק באותם ימים, חבר הכנסת צעיר יותר ששמו משה שחל, שניסה להפציר בשר המשפטים דאז שמואל תמיר, שאין צורך בחוק הזה.

דן תיכון (הליכוד):

שר המשטרה מ' שחל:

ואני חייב לומר לך, שאני ציפיתי שלפני שאתה עולה על הדוכן ואומר את הדברים המרחיקים-לכת, שמפלגות השמאל רוצחות את הדמוקרטיה, אתה גם חייב לבדוק בדיקה עובדתית: א. מי הניח את התשתית המשפטית לשימוש במעצר מינהלי; ב. אילו ממשלות השתמשו עד כה במעצרים מינהליים נגד יהודים.

אני לא מדבר על ערבים, אנחנו השתמשנו ומשתמשים במעצרים מינהליים, ונדמה לי שגם היום יש בין 100 ל-200 מעצרים מינהליים בשטחי יהודה, שומרון ועזה, אבל הסמכות נשאבת מכוח החוק הישראלי. יש הבדלים מסוימים. שם מוציא את ההוראה לא שר הביטחון אלא מפקד האזור, ובמקום בית-משפט שמבקר את המעצר המינהלי אחרי 48 שעות יש ועדה שיפוטית שבראשה עומד משפטן צבאי, כלומר, הביקורת המשפטית קיימת והמשטר הדמוקרטי נשמר.

אמרתי לעצמי: אולי זיכרוני מטעה אותי, אולי חבר הכנסת זבולון המר בא ואומר, אני חף מכל שותפות לעניין הזה, והרי הייתי שר בממשלות, כמעט בכל הממשלות, ובממשלות האלה, השמאלניות, רחמנא ליצלן, שגם מר שמיר היה בראש אחת מהן, ונדמה לי שהוא היה יושב-ראש הכנסת בזמן שהחוק התקבל – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

שר המשטרה מ' שחל:

ואתה וחבריך הייתם בממשלות האלה. אמרתי לעצמי: אולי לא עשו שימוש בחוק?

היו"ר ש' וייס:

תיתנו לשר לדבר, תאמינו לי שהוא התכונן.

שר המשטרה מ' שחל:

מי יודע, אולי החוק היה מין מלה כתובה בספר החוקים, וממשלות הימין, שאתה מדגיש כי הן שמרו על הדמוקרטיה כעל בבת עין, ברגישות, לא השתמשו בו, והממשלות האלה, רחמנא ליצלן, הן בכלל בלתי מודעות לזכויות האזרח, לא אכפת להן בכלל משלטון החוק, הן בלתי דמוקרטיות. והנה גיליתי להפתעתי, שבשני המקרים שבהם השתמשו במעצרים מינהליים היית אתה שותף, והיו אלה ממשלות ליכוד מובהקות שעשו שימוש במעצרים אלה. המקרה הראשון מתייחס למעצרו של בן-יוסף גרין, ואגב, הוא מוחזק גם היום במעצר מינהלי.

זבולון המר (מפד"ל):

מרגל. מרגלים ומחבלים – כן.

שר המשטרה מ' שחל:

רגע, תסלח לי.

יגאל ביבי (מפד"ל):

שר המשטרה מ' שחל:

הוא היה במעצר מינהלי ב-1980.

שאול יהלום (מפד"ל):

מי?

דן תיכון (הליכוד):

על מה?

זבולון המר (מפד"ל):

אמרתי: מרגלים ומחבלים – כן.

דן תיכון (הליכוד):

שהוא יגיד.

שאל יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אתה היית עסוק בשיחה ואתה לא יכול לתבוע ממנו שיחזור על זה שלוש פעמים.
אל תשוחח, תקשיב לו.

יגאל ביבי (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

הוא לא היה שותף למעצר המינהלי, אבל לשיחה – כן.

שאל יהלום (מפד"ל):

לא, אני שמעתי את שם האדם שהואשם בריגול – — —

היו"ר ש' וייס:

נו, אז מה, SO WHAT?

זבולון המר (מפד"ל):

שר המשטרה מ' שחל:

תן לי לגמור.

דן תיכון (הליכוד):

מי השני?

היו"ר ש' וייס:

הוא יגיע. חבר הכנסת דן תיכון, אל תמריץ, הוא מדבר בקצב שלו.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת דן תיכון, אל תפריע, תאמין לי, עשיתי שיעורי בית לפני שבאתי לענות. אז אל תתחיל לשאול שאלות שהן לא ממין העניין.

דן תיכון (הליכוד):

לא, אמרת שיש שניים.

שר המשטרה מ' שחל:

אני אגיע, אני אגיע בזמן שלי ובדרך שאני רוצה לענות, ושמעתי דברים בשקט, דברים די קשים שנאמרו כאן בסיטונות, בהיקף רחב, בלי מעצור, ואמרתי שציפיתי ממי שהיה חבר בממשלות האלה, שחוקק את החוק והפעיל אותו, שינהג אחרת ולא יטיח האשמות שווא בסיטונות.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, מספיק.

זבולון המר (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

הוא רוצה להשמיע.

שר המשטרה מ' שחל:

המקרה השני היה ביחס לרב כהנא, ואף הוא היה ב-1981, בממשלה שאתה היית שותף בה, בממשלה שמאלית שבכלל רוצחת את הדמוקרטיה, כך כינית. היא עצרה יהודי ששמו הרב כהנא, והיא הכניסה אותו למעצר מינהלי, על-פי הנימוקים האלה שבחוק, והוא הלך וערער ולא עמד בערעור, והדבר נעשה מכל בחינה שהיא על-פי החוק שאתם התוויתם אותו.

לא שמעתי אותך במשך כל השנים האלה קם ואומר: יש לי איזה הרהור, אולי טעינו, אולי החוק איננו טוב. אני יכול לומר, שבמשך כל השנים – אגב, מעל הבמה הזאת אולי חמש או שש פעמים – אמרתי שלא הבינותי מעולם מה הניע את ממשלת הליכוד בקדנציה הראשונה שלה ללכת ולחוקק חוק. אומר לך את האמת, בלבי חשבתי: מי יודע? לימדו אותנו שהימין יתנכל לדמוקרטיה. אולי שר המשפטים מכין חוק נגד אלה שיש להם דעות פוליטיות אחרות. תאמין לי, לא העזתי לומר זאת, אמרתי: אין לי שום ראיה לכך.

זבולון המר (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

אתה לא צריך להפריע לו, לדעתי, ממש לא.

שר המשטרה מ' שחל:

אני מבקר אותו וביקרתי אותו על הצד המשפטי. מדוע? אתה, חבר הכנסת זבולון המר, שהיית שר בכיר שייצג מפלגה קבועה בשלטון, שמסדרונות השלטון מוכרים לו ושיועד מה קורה, לא מצאת לנכון, לא בוועדת שרים לענייני חקיקה, לא בממשלה עצמה ולא בשום מקום שניסיתי לבדוק – לא מצאת לנכון לקום ולהגיד: יש לי טענה, זה פוגע בדמוקרטיה, רוצח אותה. ואם רצח הדמוקרטיה נעשה על-ידי הימין, זה מותר? זה לגיטימי? על מה אתה בא להאשים אותנו? אנחנו באנו ואמרנו באמת – – –

זבולון המר (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא, חבר הכנסת המר, זה לא "פייר".

שר המשטרה מ' שחל:

זה לא הוגן, אני לא הפרעתי לך, ואמרת את מה שאמרת.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד השר, שמענו השבוע את אנשי חברון – – –

שר המשטרה מ' שחל:

אני רוצה לבוא ולומר דבר אחד.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, רגע, תן לו.

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

אבל לא באמצע.

שר המשטרה מ' שחל:

טוען מי שטוען, אגב, שמעצרו המינהלי של כהנא בזמנו היה לשווא, מפני שאלה שנמצאים עכשיו במעצר מינהלי טוענים שהעבירות שיוחסו לו בוצעו על-ידם. אינני יודע אם זה נכון או לא. אגב, זה נאמר אתמול בכלי התקשורת.

אבל אז הפעלתם את המעצר המינהלי, אפילו חזרה בתשובה לא היתה. אילו היית קם ואומר מעל הדוכן: רבותי, אנחנו השתמשנו ראשונים במעצר המינהלי, אבל אנחנו מתחרטים; אני, זבולון המר, ערב חג הפסח, מתחרט, מכה על חטא, טוען שזה לא היה טוב. לא, באת והטחת האשמה חמורה בלי לבדוק אותה, בלי לומר שום מלה של נימוק, כיצד התקבלה ההחלטה, מה קרה אתה, איך בכלל בא העניין אל אוויר העולם. האם הוא בא יש מאין? האם ביום בהיר אחד התעוררנו ואמרנו – – –

זבולון המר (מפד"ל):

שר המשטרה מ' שחל:

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת זבולון המר, טול קורה מבין עיניך, לא אתן לך שתעמוד כאן ותאמר שהרגישות שלך לדמוקרטיה חזקה יותר משלי, או שהדאגה שלך לזכויות האזרח רבה יותר משל אלה המהווים היום את הממשלה. עם כל הכבוד, לא הראיתם מעולם רגישות, כאשר הדבר הזה היה כדאי לכם, לא בדיבורים ולא במעשים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, אל תפריע, תסלח לי.

שר המשטרה מ' שחל:

בשום תחום.

יגאל ביבי (מפד"ל):

שר המשטרה מ' שחל:

אפילו לא בהריסת יישובים יהודיים. אל תטיפו לנו, אף פעם אל תעשו את זאת, מפני שידיכם מלאות מעשים מן הסוג הזה במשך תקופה ארוכה, וגם בזה, גם בזה.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, נדמה לי שאחרי התשובה הזו אני אפילו לא הייתי מפריע. הייתי שותק.

שר המשטרה מ' שחל:

על מה יצא הקצף? אולי יסביר לי חבר הכנסת זבולון המר — — —

זבולון המר (מפד"ל):

בקיצור, אין לך תשובה.

שר המשטרה מ' שחל:

לאנשים אשר אומרים, כותבים ושולחים הודעות רשמיות שלהם, כמו הדברים האלה: תנועת "כך" מרכינה ראשה לזכר הגיבור הקדוש. כאשר הם אומרים בצורה מפורשת: נתנגד לכך בכל האמצעים שברשותנו, כולל ירי על חיילי צה"ל.

זבולון המר (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת המר, אני לא רוצה לקרוא לך לסדר, זה ממש לא נוח לי.

שר המשטרה מ' שחל:

כלי המעצר המינהלי נועד לשימוש במקרים מיוחדים וחריגים מאוד, שכל ממשלה צריכה להסס מלאמץ אותם ובנסיבות מיוחדות שבעיני היו בבחינת קו אדום – לאחר מקרה הרצח בחברון. הממשלה קיבלה החלטה על-פי עצת היועץ המשפטי לממשלה, לאחר בדיקת כל הגורמים ולאחר שעיינו בחוות הדעת גם של שירותי הביטחון הכלליים וגם של משטרת ישראל. על חומר זה מתבסס הצורך במעצר המינהלי.

אנו אומרים שבשני מקרים מותר המעצר המינהלי: 1. כאשר אדם, על-פי מעשיו והתבטאויותיו ועל-פי החומר שנמצא עליו – אנו משוכנעים בצורך בכך. כפי שאומר היועץ המשפטי: אני סבור כי הראיות וחוות הדעת המקצועיות שהובאו מצביעות באופן חד-משמעי על קיום דפוסים ברורים, מובהקים ונמשכים של אלימות העלולה לגרום למותו של אדם או לחבלתו, או של איומים במעשי אלימות כאמור. מה הצידוק המשפטי? אומר החוק שאתם יזמתם אותו, כי יש שני מקרים – – –

זבולון המר (מפד"ל):

שר המשטרה מ' שחל:

תן לי לדבר עד סוף. ארבע פעמים שאלת – – –

היו"ר ש' וייס:

שבע פעמים.

שר המשטרה מ' שחל:

אני עונה לך, אני מקשיב מצוין: 1. אם בעשיית המעשה העתידי, אתה משוכנע או חוזה אפשרות סבירה שהמעשה ייעשה, ומאחר שהמעשה לא נעשה – אינך מעמיד אותו לדין, אך אתה מונע ממנו לעשות את המעשה, פן ייעשה; 2. אם יש לך חומר מודיעיני שטובת ביטחון המדינה מחייבת שלא לחשוף אותו. בעניין זה לא הממשלה מחליטה, חבר הכנסת זבולון המר, לא שר הביטחון מחליט, אפילו לא היועץ המשפטי לממשלה, אלא בית-המשפט של מדינת ישראל הוא המפקח ורואה את החומר. הוא בודק עד תום כל פרט.

אספר לך קוריוז: נאמר השבוע בחדשות, שהרב רביץ תיווך בעניין ברוך מרזל, אשר רצה למסור את עצמו בתנאים מיוחדים – תנאי מעצר ותנאים אחרים. אחד התנאים היה, שהוא רוצה לראות את החומר לפני שימסור את עצמו. אמרתי לחבר הכנסת רביץ: תודה רבה, בשביל זה יש בית-משפט ויש שופט, גם אני אינני שופט בעניין זה, גם אני אינני מחליט.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אתם נוהגים להצמיד אקדח לרקת.

שר המשטרה מ' שחל:

בהצעה זו לסדר-היום יש דבר שאני חייב לומר בכל הידידות. אני מכיר אתכם שנים רבות, מעריך אתכם ומכבד אתכם, גם אם חולק על דעתכם לפעמים. אין זה מוסיף כבוד, שדווקא המפד"ל מעלה את ההצעה לסדר-היום. אני אומר לך, באותו להט היה דרוש שתקום כאן ותוקיע את מה שנשמע אחרי הרצח, שתאמר דברים ברורים לגבי האנשים האלה.

זבולון המר (מפד"ל):

לא עשינו זאת? לא אמרנו זאת?

שר המשטרה מ' שחל:

חבוייה בתוך העניין הזה איזו נימה. יש כתובת שמבקרים אותה כל הזמן, והיא הממשלה, שמטילים בה דופי וזורקים עליה בוך; אומרים דברים לא מבוססים, לא הגיוניים, לא נכונים ולא אמיתיים, תוך הטבעת תוויות של שמאל וימין.

אני רוצה לסיים ולומר לך כך: אמרתי בממשלה ואמרתי גם בהצעה לסדר-היום, תוך היסוס רב ולאחר הרבה מאוד שיקולים ובדיקות, כי נלך להפעלה של ההליך הזה. לא זו בלבד, אמרתי למשטרת ישראל בעניין הזה: אתם לא קובעים את הכלל, אתם מטפלים רק בעובדות. את ההכרעה לגבי השיקול של טיב החומר יעשה היועץ המשפטי לממשלה. בעניין זה הבקרה המשפטית חשובה מאוד.

לבוא אלי ולומר לי שאנו ששים להטיל דופי בציבורים שלמים, בשום פנים ואופן לא. לא שמעת ממני אף פעם, שאומר זאת על ציבור המתנחלים. רובם המכריע הם אזרחים שומרי חוק, שמדינת ישראל חייבת להבטיח את ביטחונם בכל מקום שהם נמצאים בו. אתם המנסים לשסות את הציבור בממשלה הנוכחית, מתוך שנאה עיוורת ומתוך חוסר בירור עובדות מינימלי.

שאלו יהלום (מפד"ל):

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, אני מציע להעביר את ההצעה לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני השר, לאיזו קטגוריה נכנס בן-חורין?

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת רחבעם זאבי, אני לא משיב.

היו"ר ש' וייס:

אל תשיב לו, יש לך היום עוד שתי תשובות.

שר המשטרה מ' שחל:

אני לא משיב, אני בא ואומר: מי הפעיל את הצווים, מי יזם את החוק? מי עשה את זה לכהנא? כהנא היה מרגל? מעצר כהנא היה על אותו בסיס שעליו אנו פועלים היום.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, יש לך עוד שתי מנות.

שר המשטרה מ' שחל:

אנו עושים זאת ליורשיו, לאלה שדוגלים באידיאולוגיה שלו. אנו עושים זאת, כאשר אתם התחלתם.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

אקצץ לו בשתי המנות הבאות.

שר המשטרה מ' שחל:

סעיף 97 לתקנון מאפשר לי להשיב על עובדות. חבר הכנסת זבולון המר, אני מפנה אותך למסכת סוטה. תקרא את מה שאמר שם ינאי המלך.

זבולון המר (מפד"ל):

הדברים נאמרים עליך.

שר המשטרה מ' שחל:

עליכם זה נאמר.

אני מציע להעביר את הנושא לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני רוצה להציע הצעה לאחר שהשר הציע הצעה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ש' וייס:

שאלה אפשר לשאול, אך זה מתארך מאוד, ומכיוון שעוד מעט תהיה הדובר, תוכל לשלב את הדברים
בנאומך ואבקש מהשר שיישב.

אדוני השר, יש לי בקשה אליך. חבר הכנסת דן תיכון, חבר הכנסת דן תיכון. אדוני השר, עכשיו אני
פונה אליך. אדוני השר. חבר הכנסת דן תיכון, תן לי רגע. אדוני השר, אני פונה אליך, עכשיו עזוב
אותו, אני פונה אליך. אני מבקש ממך, כיוון שקצת הארכת – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אל תפריע; רוצים לסיים. אתה גם נואם עוד מעט.

רחבעם זאבי (מולדת):

הם צריכים לדעת שיבוא יום שזה ישחק נגדם.

היו"ר ש' וייס:

טוב, אתה תגיד את זה בנאומך. אדוני השר, אני מבקש, עם כל הכבוד – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש, כרגע, אתה לא צריך להתנצל. אני פונה אליך עכשיו, יש לי בקשה אליך. אתה הארכת קצת כאן, מכיוון שהיו הרבה קריאות ביניים, לכן יש לי בקשה אליך. יש לך עוד שתי תשובות, תנסה לתמצת אותן מאוד כי אנחנו רוצים באיזה שלב לסיים. יש גם חג ויש הכנות וכן הלאה.

עכשיו אני מבקש מחבר הכנסת משה קצב, במסגרת דקה, הצעה אחרת. דקה. פסח בשער. מהמקום, בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

חיפשתי את התשובה לחבר הכנסת רחבעם זאבי בקשר לבן-יוסף גרין – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

בן-חורין.

שר המשטרה מ' שחל:

לא היה מדובר על ריגול, אלא על פיגועים בערבים.

היו"ר ש' וייס:

תודה.

שר המשטרה מ' שחל:

זה הכול.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה, אדוני.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, לא, רגע. חבר הכנסת זאבי – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

בגלל החרוז זה התבלבל. בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

תנו להמשיך לגמור את היום הזה, באמת. אדוני, בבקשה, חבר הכנסת קצב.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שר המשטרה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן. חבר הכנסת איתן, עכשיו מדבר חבר הכנסת קצב.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, תן לחבר הכנסת קצב להשמיע – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אל תפריע – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

— — — צורה של משפטן — — —

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. יש לך נאום, יש לך עשר דקות.

זבולון המר (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, סליחה, אני לא מסכים.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, אני קורא אותך לסדר.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת המר, אני קורא אותך, בפעם הראשונה מאז אני מנהל את הישיבות, לסדר. דווקא אותך, השכן שלי מחיפה. בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני, שר המשטרה – – –

קריאה:

– – –

היו"ר ש' וייס:

אותך כבר קראתי.

משה קצב (הליכוד):

אדוני, שר המשטרה מסתמך ומסתתר מאחורי גבם של גורמי הביטחון בעניין המעצרים המינהליים. אולי יואיל שר המשטרה להבהיר לכנסת האם, לדעתו, גם כמשפטן וגם כשר בממשלה, תקין, בשעה שמשחררים מחבלים רוצחים שידיהם נוטפות דם, באותה עת לעצור יהודים בטענה של מעצר מינהלי בלי שמציגים הוכחות לדיון משפטי בבית-המשפט ובלי שמעמידים אותם לדין? האם לדעתו תקין שמכירים בארגון "פתח" כארגון שאיננו ארגון טרור, ובאותה עת מכריזים על ארגונים יהודיים כארגוני טרור?

שר המשטרה בעצם הטעה את הכנסת – –

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים.

משה קצב (הליכוד):

– – והוא גורם לשסע ולקרע בעם. מוטב שהוא יבהיר לכנסת, כי ממשלת ישראל צריכה להוביל בשעה קשה זו ולעשות מאמץ להגברת האחדות בעם ולא להגברת הקרע בעם.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. רבותי, אני מבין שחבר הכנסת קצב מבקש להסיר את הנושא מסדר-היום, ואילו השר שחל הציע להעביר את הנושא לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

זבולון המר (מפד"ל):

אני מציע לקיים דיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

אתה מציע לקיים דיון במליאה. לפיכך, רבותי, קודם כול נקיים הצבעה האם לקיים דיון אם לאו, אחר כך – – –

שר המשטרה מ' שחל:

אם רוצים דיון במליאה – – –

היו"ר ש' וייס:

בבקשה, רבותי, דיון במליאה. אם כך, יש לנו שתי הצעות: דיון במליאה והסרה. בבקשה, רבותי, ההצבעה החלה.

כל אחד מצביע איך שהוא רוצה. מדינה חופשית; כנסת חופשית. יושב-ראש הכנסת לא יכול להצביע בעד דיון במליאה, כי יש תור לארבע שנים. איך אני יכול להוסיף עוד נושא?

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 14

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 1

נמנעים – 1

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

14 תומכים, מתנגד אחד, אין נמנעים. אני קובע שהנושא יידון אי-פעם במליאת הכנסת. אני מודה מאוד לנוגעים בדבר.

חברי הכנסת, אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת מיכאל איתן – תגובת ישראל נוכח הפיגוע בעטרת והפעולה למניעת פיגועים נוספים. חבר הכנסת איתן, בבקשה. סליחה, מה קרה?

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא רוצה שאני אקדים אותו כיוון שהוא רוצה להתכונן.

היו"ר ש' וייס:

אין שום בעיה. בבקשה. כיוון שזה אותו שר, ואתם מסכימים – אין שום בעיה. אם כן, אני קובע – החלפות.

ביטחון היהודים בארץ-ישראל

היו"ר ש' וייס:

ביטחון היהודים בארץ-ישראל – את ההצעה יציג חבר הכנסת רחבעם זאבי. אחריו – חבר הכנסת איתן, והפעם השר יענה יחד. נכון, אדוני השר? אתה תשיב יחד הפעם, נכון? בסדר. אתה תאפשר לשר לשתות מים? דקה.

אני מוכרח לומר לכם כיושב-ראש, כאשר התקיים הדיון ב-20 הדקות האחרונות, הסתכלתי רוב הזמן על חבר הכנסת יצחק שמיר, שהיה שנים ראש ממשלה, כל כך מעורה, ידענות מוחלטת בנושאים האלה, ורציתי מאוד לדעת מה הוא חושב בדיון הזה. תודה רבה. בסדר גמור.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא לחכות לשר?

היו"ר ש' וייס:

תתחיל. טוב, נחכה רגע. הפסקת מים. יש לי נושא מעניין למשך דקה. אולי איזו ברכה לחג, חבר הכנסת אברהם שפירא?

אברהם שפירא (יהדות התורה):

החג הזה מסמל אחדות, ואנחנו אומרים שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו, אלא היהודים יחד, ואני קורא את הברכה הכי יפה, לא לבטל מה שהיהודים אומרים אלא לעמוד יחד ולקחת מאוד ברצינות את הדברים ששמענו כדי למנוע אסון.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

רחבעם זאבי (מולדת):

השר שותה הרבה מים.

היו"ר ש' וייס:

הוא עובד קשה. הנה, בבקשה, השר חזר. בבקשה, חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, נשיא ארצות-הברית, מועצת הביטחון, ממשלות ערב וממשלת ישראל טרודים ומודאגים בעניין ביטחונם של הערבים ביהודה ובשומרון בכלל ושל ערביי חברון בפרט. כולם דואגים לביטחונם של הערבים, ומי דואג לביטחונם של היהודים בארץ-ישראל בכלל, גם בנחל-עוז וגם בגליל המערבי, ושל יהודי חברון בפרט?

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת זאבי – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

סליחה, זה משפט ראשון שלו. תן לו.

רחבעם זאבי (מולדת):

– – הקמת המדינה, לאחר שש מלחמות, ועם הצבא הכי טוב באזור, אין ביטחון ליהודים בארץ-ישראל מפני שאין ממשלה בישראל. אומנם יש גוף המתקרא כך, יש שרים ומנכ"לים, משרדים ופקידים, אבל אין ממשלה בישראל, כי ממשלה נועדה למשול ולהגן על אזרחיה, ואילו הגוף המצוי בקריית בן-גוריון בירושלים ומתחזה לממשלה איננו מושל ואיננו מגן על היהודים בארץ-ישראל.

כאשר יהודים מותקפים ונרצחים, אנחנו מצווים להביאם לקבר בדומייה ולהבין שהם קורבנות השלום. אסור לנו לזעוק על כך, כי נואשם בכך שאנחנו "רוקדים על הדם". כל זה משתנה ומתהפך כאשר נרצחים ערבים, ואמרנו כבר אין ספור פעמים שכל רצח של אזרחים מכל עם הוא חטא, טעות, ובלי סליחה. אבל כאשר נרצחים ערבים – מזדעקים יפי-הנפש ממחנה השלום, ממררים בבכי ודורשים נקמה. בצביעות, בשנאה עצמית ובתסביכי גלות הם מזמרים "מה יפית" לרוצחי עמנו ולאויבינו.

בגליל המערבי נופלים טילי "קטיושה" מפני שמבצע דין-וחשבון הסתיים בצורה שלומיאלית. לא רק שניתן לסורים ולעושי דברם לרצוח את צה"ל וצד"ל בדרום-לבנון, הנה גם טילים עוברים מעל הגבול אל שטחינו והם מחפשים גם את נפשו של האזרח היהודי.

הממשלה הזאת הכריזה שפגיעה בגליל היא קזוס בלי, שאוי ואבוי להם וכו', והנה נוחתים טילים והממשלה אדישה. זה כמו איומיה בעבר, שאם הערבים יעברו לשימוש בנשק חם באינתיפאדה – זה יהיה הסוף שלהם. ובכן, הם מפעילים נשק חם נגדנו זה כבר, והאיומים של הממשלה הזאת לא מזיזים להם.

לכל העולצים ועולצים על תוכנית "עזה תחילה" מוצע לצאת לביקור באלה הימים בנגב המערבי כדי לקבל שיעור על משמעותה של "עזה תחילה", וזה עוד בטרם יצאנו משם ובטרם נכנסו לשם הטוריסטים הקרויים בשם "המשטרה הפלשתינית".

והנה עיתון "דבר", שאיננו חשוד בלאומיות מופרזת, מספר הבוקר על התקרית שהיתה אמש בקיבוץ נחל-עוז, ומוסיף שלפני כשבוע הופעל מטען-צד חשמלי על ג'יפ צה"ל ליד נחל-עוז, וכן על תקרית יריות לעבר סיור צה"ל במוצאי שבת, וכן על יריות מרובה M-16 על ערבי מעבר לגדר לכיוון תצפית צה"ל מול נירים, ועוד שורה ארוכה של מטעני סרק. ועיתון "דבר" לא מספר את הכול.

הבוקר היה גם צעד "בונה אמון" נוסף מצדם של הערבים כאשר הם התנקשו ביהודי בשער-שכם בתוככי ירושלים. כדי למנוע חיכוכים כאלה אולי תציעו גם נסיגה מירושלים. יש חיכוכים. בחברון יש חיכוכים, צריך לסגת. בירושלים הורגים יהודים, צריך לסגת.

התקשורת הישראלית חדלה זה כבר לדווח על הפיגועים הרבים נגד יהודים ברחבי יהודה ושומרון. זה לא מעניין, וזה גם עלול להזיק למסעות השלום של פרס וביילין, וזה עלול גם להביא את העם למחשבה שנייה, ובכלל מספיק שידווחו רק כאשר יהיו לנו חללים. מחסומים, אבנים, בקבוקי תבערה ויריות על יהודים כל יום וכל לילה אינם עוד "אייטם תקשורתי". איפה "הביטחון האישי" שהבטיחו רבין ומרעיו בזמן הבחירות?

ראש הממשלה רבין העשיר את הלקסיקון הפוליטי השבוע כאשר אמר שההתיישבות בחברון נעשתה בצורה מטומטמת. ה"מטומטמת" מצטרף ל"פרופלורים", ל"מתבכיינים", ל"לא מזיז לי" ולשאר פניני הלשון שלו. אכן, הוא מפגין שליטה ובקיאיות במכמני השפה העברית וברזיה, אבל הוא מגלה בורות ושכחה בתולדות היישוב היהודי בארץ-ישראל ובתולדות המפעל הציוני.

ראשית נזכיר לראש הממשלה, שההחלטה ה"מטומטמת" להתיישב בחברון היתה של ממשלת העבודה, ושראש ה"מטומטמים" שיזם ודחף לכך היה מפקד הפלמ"ח יגאל אלון, זכרו לברכה. ה"מטומטם" אלון היה תלמידו של ה"מטומטם" טבנקין, שהנהיג תנועה של "מטומטמים", שהתיישבו במנרה וברביבים, ברמת-הכובש ובעין-גב, וגם הלכו לבית-הערבה ולסדום.

אבל היו גם "מטומטמים" אחרים ב"שומר הצעיר", שהתיישבו ביחיעם ובנירים; ו"מטומטמי" חבר הקבוצות, שהתיישבו בדגניה ובקריית-ענבים; ו"מטומטמי" הקיבוץ הדתי מטירת-צבי ומיבנה; ו"מטומטמי" המושבים והמושבות; וגם מייסדי נווה-צדק שהיתה לתל-אביב היו "מטומטמים". ומי יגול חרפה מעיניהם של החלוצים והמייסדים, בני דור הנפילים, שעשו ציונות "מטומטמת" והביאו להקמתה של מדינת ישראל.

אם מפעל ההתיישבות בארץ-ישראל זה "טטום", מה שם נקרא למהלכי ממשלת דראושה-זיאד בראשותו של רבין? איך נכנה את ההחלטה על רבבת רוצחים פלשתינים שיקבלו תואר של "משטרת פלשתינ"? מה נגיד על ההסכמה להציב משקיפים בין-לאומיים, שיהיו מהר מאוד כוח צבאי בין-לאומי "להגנת" הפלשתינים? ואיך נגדיר את ההתרפסות וההתבטלות בפני ערפאת, שיסכים לחדש את השיחות? וכיצד תיכנס להיסטוריה פגישת רבין עם האפיפיור, שעיקרה היה תחינה בפניו שייאות להשפיע על ערפאת לחדש את השיחות? ואיזה תואר ניתן לממשלה שמשחררת 1,000 רוצחים במסגרת "צעדים בוני אמון"? ומה נספר על בתים ריקים שאסור לאכלסם? ואיזה חזון ותבונה יש להקמת משטרה פלשתינית בחברון שתשמור על חיי היהודים, ודגלי אש"ף בכיכר-מלכי-ישראל בתל-אביב ומעצרים מינהליים נגד יהודים ועוד ועוד?

המילון העברי אומר שטטום משמעו אטימות, סתימות, קיהות. אכן, הגדרה נאותה לכל המעשים האלה, וחז"ל אמרו: "הפוסל – במומו פוסל".

אבל את רבין לא מעניין המילון העברי, ולא חז"ל, ולא הציונות, ולא היהודים. כל עניינו לקיים את שלטונו הרופף בעזרה ובתמיכה של אויבי המפעל הציוני ועוכרי המדינה. אולי הוא יקבל פרס נובל לשלום, ואולי הוא לא יזכה לכך, אבל בדברי הימים של העם הזה, העם שלנו, הוא ייזכר כמי שנתן ידו לחיסול מדינת היהודים.

המתיישבים היהודים ביש"ע, שהלכו לשם בהוראת ממשלות ישראל, ראויים לביטחון ולהגנה כמו תושבי נווה-אביבים בתל-אביב ורחביה בירושלים, ואם לא יהיה ביטחון בבית-חג"י וביצהר, לא יהיה ביטחון גם בנתניה וברחובות.

ייתכן שהממשלה הזאת זוממת להקריב מאחזים יהודיים בחברון כדי לפייס ולרצות את ערפאת.

לפני שעה קלה אמר לנו פה שר החוץ: אולי נמזג אותם. המוזג הגדול. אני מכיר פאב בתל-אביב ששמו "המוזג", ופרס נהיה מוזג לאומי היום. אם תתפתו לעשות זאת, יהיה בכך האקט הסמלי והמעשי הראשון לחיסול ההתיישבות היהודית ביש"ע ואחריו חיסול כל המפעל הציוני; יהיה בכך האות לקרע ולמלחמת אחים, כאשר אתם חוברים לאש"ף ולחד"ש ולמד"ע ומתנתקים מחלוצים ולוחמים נאמני ארץ-ישראל.

בטרם תעשו זאת, בטרם פורענות, בטרם תעשו את השגיאה הזאת, אנחנו קוראים לכם לעצור. אל תעמידו במבחן את האחוזה שלנו עם המתיישבים. אל תביאו למלחמת אחים. לזכרה של ההיסטוריה היהודית בת 3,500 שנה, לזכרם של הנביאים, השופטים והמלכים, לזכרם של שבטי ישראל, לזכרם של הרוגי מלכות, לזכרם של עולי הגרדום והנטבחים בגלות הארורה, לזכרם של החלוצים הקודחים והרעבים, לזכרם של לוחמי המחתרות, לכבודם של חיילי צה"ל השומרים על החומות והעולים בחומות, לכבודם של המעפילים והמתיישבים, חדלו מהדהירה הזאת אל תהומות החיסול וההתחסלות. עוצו עצה ותופר. השם עוז לעמו ייתן, השם יברך את עמו בשלום.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. בשם מושבי וקיבוצי אגודת ישראל ופועלי אגודת ישראל – אני רוצה שגם אותם תכניס לרשימה.

רחבעם זאבי (מולדת):

גם הם היו "מטומטמים". יש עוד הרבה "מטומטמים" שלא ייתנו לטמטום הזה להשתולל.

תגובת ישראל נוכח הפיגוע בעטרת והפעולה למניעת פיגועים נוספים

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא: תגובת ישראל נוכח הפיגוע בעטרת והפעולה למניעת פיגועים נוספים. חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מי שעוקב בקפידה אחר הדיונים בכנסת יוכל לציין את היום כאחד הימים החשובים בדיוני הכנסת, ולו מהסיבה שאני לא בטוח שנציגי הממשלה, שאינם שומרים על רצף נוכחות כאן, ערים לה. הביטוי מלחמת אחים הושמע. הביטוי אחדות העם חזר כאן פעם אחר פעם. כמי שנמצא בבית הזה ועוקב אחר הסגנון, אחר השימוש בביטויים, אני יכול לומר שהגענו אל סף שלב מסוכן וקריטי בכל מה שקשור במושג אחדות העם.

ואני לא רוצה להשתמש בשום פנים ואופן בלשון כזאת או אחרת, שממנה עלול להתפרש איזה רמז שאני או חברי עושים שימוש פוליטי בביטוי הזה, אחדות העם, ומנפנים בו על מנת לכפות את רצוננו על הצד השני.

אני ציטטתי כאן, עוד לפני ששמעתי את הדברים האחרונים, שאני לא מקבל אותם, את דברי שר החוץ שפונה לספסלים האלה ואומר: אם אתם רוצים לשמור על אחדות העם. אתם כממשלה צריכים להיות מודעים לכך שהשמירה על אחדות העם לא יכולה להתחלק בין קואליציה לאופוזיציה, היא צריכה להיות משותפת. הממשלה צריכה לתרום את חלקה וגם האופוזיציה.

איך אפשר לחלק ולפנות לאופוזיציה ולומר: אם אתם רוצים לשמור על אחדות העם; ומצד שני לומר: מפגינים לא מזיזים לי, הם רק 3% מהאוכלוסייה. איך אפשר להתייחס בביטול למה שחלק גדול מהעם חש, מרגיש בלב ובראש כדבר עקרוני ומהותי? איך אפשר לדבר על אחדות העם כאשר אתם – אדוני השר שחל, אני מאמין ביהדותך ובציונותך לא פחות מאשר בשלי, אני מאמין שאתה רוצה בכנות, באמת ובתמים את טובת העם ואתה חושב שאני מטעה אותו, כמו שאני חושב שאתה מטעה אותו – אומרים מה שאתם אומרים?

אדוני השר, הרי אתה יודע שבבחירות האחרונות הרוב היהודי – סליחה שאני אומר הרוב היהודי, לא מטעמים של גזענות – רוב יהודי ורוב של ערבים שתומכים בארץ-ישראל כמדינה ציונית הצביעו נגד המדיניות שלכם. אתם חברתם לאנשים שעכשיו הציגו את עצמם, בסוריה, כנציגי האדמות הכבושות; אתם חברתם לאזרחי ישראל שהם אזרחים פורמליים שאומרים: אנחנו נאמנים לעניין הפלשתיני.

אתם מיעוט בין אזרחי ישראל שרואים במדינה הזאת מדינה ציונית ומדינתו של העם היהודי. אתם מיעוט. חברתם, יצרתם בלוק פוליטי, לגיטימי בחיים הפרלמנטריים של מדינת ישראל; בכל אופן, איך אתה מרגיש, השר שחל, כאשר בעל-בריתך הוא אדם שלפני שבוע ימים עמד בסוריה ואמר: אני מייצג את האדמות הכבושות? איך אתה מרגיש שאתה צריך לקחת אותו, וכמו שאמר כאן שר החוץ שמעון פרס, הוא ואני נכריע מה יהיה גורלה של חברון, נגד עמדתו של הרוב הציוני, היהודי והערבי, שמכיר בציוניות של המדינה? איך אתה מרגיש עם זה? איך אתה יכול לדבר על אחדות העם כשאתה לא מבין שגם לממשלה יש מגבלות מסוימות שהיא צריכה לקחת על עצמה?

יש מגבלות לכוח. אין בחיים ביטוי "אני אנווט", "אני אקבע", "אני אעשה". אין דבר כזה. המציאות, יש לה כוח משלה. גם לשלטון דיקטטורי יש גבולות של כוח ויכולת. מדוע אינכם מבינים?

אתם כל הזמן סבורים שהדרך היחידה היא דרך השגת רוב וקביעת עובדות על-ידי פשרה עם ערפאת. קודם כול צריך שתהיה פשרה אצלנו. צריך להבין את העם.

אני אומר עוד הפעם, אני לא מנפנף בשום פנים ואופן באמירה שנאמרה כאן כאילו, אם תעשו כך או אחרת לא תהיה אחדות. אני לא אומר את זה. היו בחירות. היו הכרעות. צריכים להבין את ההכרעה על בסיס הבחירות שהיו.

אתם כל הזמן לא דואגים או לא מראים שיש לכם יחס שווה בדאגה לביטחונם של יהודים. אני אומר דבר חמור. עם כל הכבוד, אדוני השר, אתה עורך-דין. תסביר לי. עשיתם הסכם באוסלו. יש שם עשרות סעיפים. מדוע אין שם סעיף אחד, קטן, שאומר שאש"ף מתחייב? בכל הסעיפים ישראל מתחייבת. בכל הסעיפים ישראל נותנת. אש"ף רק מקבל. מדוע אין שם בהסכם סעיף אחד שאומר, שאש"ף מתחייב להפסיק את הטרור, שאש"ף מתחייב להילחם במי שיפעיל טרור נגד ישראל, שאש"ף מתחייב להפסיק הסתה נגד ציונות, נגד יהדות? למה אתם לא דואגים לזה? מי ידאג לזה? מי יהיה עורך-הדין שלנו, מי ידאג לביטחון שלנו? מי ידאג שהסעיפים האלה יופיעו בהסכם? אתם הייתם עורכי-הדין שלנו, הלכתם לשם, חזרתם. אין שום סעיף כזה בהסכם, מדוע?

אתם לא מבקשים מאש"ף שיתחייב לביטחון. אתם נותנים לו רובים ואומרים לו: בסדר, תקים משטרה חמושה, אתה תסתובב וכו' וכו'. אבל אתם לא מתנים את זה ולא אומרים: והיה והתברר שהרובים האלה משמשים לפגיעה ביהודים, מוסכם על הצדדים מראש שצה"ל יהיה רשאי לפרק את אנשי אש"ף מנשקם. מדוע אתם לא מקבלים את זה על הנייר? מדוע אתם לא דואגים לזה? מדוע אתם לא אומרים, שאם אתם תיתנו להם את הסמכויות – הכול מותנה. מדוע אתם לא דואגים שהם יחתמו מראש על כך? למה זה לא קיים? זה דבר כל כך פשוט, אפילו על-פי שיטתכם.

אני מאמין שאתם לא רוצים שיהיה טבח ביהודים. אני מאמין שאתם רוצים לשמור על חופש הפעולה. אבל אתם כל כך חד-צדדיים, אתם חושבים שההצלחה שלכם בבחירות הבאות תלויה באש"ף ולא בעם ישראל, שאתם תלכו עם איזה הישגים, כאילו זה שלום, ועם זה תצליחו. לא תצליחו, גם לא גם מבחינה פוליטית. למה לא תבואו עם הישגים לעם ישראל? תבואו ותאמרו: קיבלנו התחייבויות, קיבלנו תנאים, זה כתוב מפורש.

אתם מדברים על ירושלים. מתי תיאבקו על ירושלים? כל הזמן רוממות ירושלים בגרונכם. כשהלכתם וחתמתם על הסכם אוסלו לא היה לכם כוח לקבוע שירושלים אינה חלק מהמשא-ומתן. ערפאת כפה עליכם, ואתם כממשלה חתמתם שאכן יהיה דיון על מעמד ירושלים. איך עשיתם דבר כזה? קבעתם כעובדה שירושלים היא חלק מהמשא-ומתן והבטחתם לערפאת שיהיה דבר כזה. והיום השלמתם עם החלטת או"ם שאומרת, שירושלים היא חלק מהשטחים הכבושים.

אם לא היה לכם כוח להתנגד אז, אם היום אתם לא מתנגדים מול החלטות האו"ם, אתם חושבים שמישהו במדינת ישראל מאמין לכם שאחרי שתיתנו לערפאת את יהודה, את שומרון, את עזה, את יריחו, את הצבא, כשתבואו לדון על הסדר הקבע פתאום תקבלו כוח, פתאום תהיו גיבורים, אחרי שנתקבלו החלטות או"ם כאלה, אז תגידו, על ירושלים אנחנו לא מוותרים? זה לא ילך. אם אתם לא מוותרים על ירושלים, תביאו את זה כהודעה היום, כהתחייבות של אש"ף החלש עדיין.

תקרא את העיתון, אדוני השר. בעמוד הראשון כתוב, שהצלפים שפגעו בחיילי צה"ל בדרום-לבנון הסתתרו מאחורי עמדות האו"ם. בעמוד השני כתוב: משקיפים חמושים מנורבגיה לחברון. תגידו לי, מה אתם עושים? מה אתם עושים? אתם יודעים יפה מאוד שכוחות האו"ם אינם מסייעים לנו. אתם יודעים יפה מאוד שכוחות האו"ם ואזורי האו"ם מהווים מקום מסתור וחופש פעולה. רמת הביטחון שם פחותה בהרבה מזו שבאזורים שכוחות של צה"ל שולטים בהם. מדוע אתם מכניסים לנו עכשיו את המכשלה הזאת? אתם לא יודעים שתחת המשקיפים הנורבגים האלה יכולות להיות פעולות חבלה וצה"ל לא יוכל להתערב עוד? למה אתם עושים את הדברים האלה?

אני רוצה לפנות אליך, ואעשה את זה בצורה אקדמית מאחר שזה זמן נוסף, בלי לקנטר.

אדוני שר המשטרה, אתה עורך-דין, אתה משפטן, אבל העלית כאן את הסוגיה של מעצרים מינהליים מול השר המר, שלא ידע לענות לך. אתה גם לא תיארת את המצב המשפטי הנכון.

היו"ר ש' וייס:

לא, הוא העלה את זה מול חבר הכנסת המר והזכיר את השר המר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה להתייחס לעובדה שאתה לא הבאת בפני הכנסת, אף שאתה יודע טוב מאוד, אבל שאלתי אותך מהצד והשבת: טוב, לזה אני לא רוצה להתייחס; כי לא נוח לך להתייחס.

במדינת ישראל יש חוק המעצרים. אני מצדד במעצרים מינהליים ואני גם מצדד במספר מצומצם של מעצרים מינהליים בעת הזאת מול האנשים האלה, שאכן אני רואה בהם סכנה לדמוקרטיה ולקיומה של מדינת ישראל. אבל אם כבר צריך לעשות מעצרים מינהליים, מדוע לא תעשו את זה על-פי החוק הישראלי? הם אזרחים ישראלים. המעצר המינהלי על-פי חוק המעצרים הישראלי נותן זכות מסוימת ואומר: צריך להביא את זה אחרי 48 שעות לשופט. לא דיון משפטי, לא הבאת עדויות, אפשר לשכנע את השופט שיש ראיות שאסור להראות אותן. בכל אופן, אתם הייתם הולכים, למשל, בנקודה הזאת ואומרים: אנחנו רוצים לשמור על הדמוקרטיה, על זכויות אזרחי ישראל, ואנחנו נביא אותם על-פי החוק הישראלי.

מה עשיתם? הבאתם אותם לפי החוק הצבאי. אתה יודע יפה מאוד מהי הקונוטציה שמביאים אדם בפני שיפוט צבאי במדינה דמוקרטית. זה מריח לא טוב, והלוקסוס הזה אינו נתון לכם. וממשלת הליכוד, שהשתמשה בזמנה בחוק המעצרים – היא גם יזמה אותו על מנת להחליף אותו ולשפר את תקנות ההגנה לשעת-חירום, שעל-פיהן היו מעצרים מינהליים קודם לכן – היא לפחות נקטה מינימום, זה דבר חריג, אבל היא נקטה את המינימום הזה והביאה את האנשים על-פי חוק המעצרים, והביקורת העיקרית שלנו היתה כלפיכם, שיכולתם לנהוג על-פי חוק המעצרים, ובכל אופן גם את הזכות המינימלית הזאת לא נתתם.

אני רוצה לסיים בנקודה שבה פתחתי. אני לא יודע מה משקפת הכנסת, אני לא יודע עד כמה הנאומים כאן באמת משקפים זרמים אמיתיים בתוך העם. אבל, אדוני השר, אם באמת חברי הכנסת משקפים כאן זרמים בתוך העם כולו, אנחנו נמצאים בנקודת סיכון גבוהה מאוד, משום שהביטויים שנשמעו פה היום מכל הכיוונים, ואני לא מחלק ציונים לאיש, מעידים על שסע גדל והולך בתוך העם. האחריות שלנו כאופוזיציה והאחריות שלכם כממשלה לבדוק את עצמנו ולעשות הכול על מנת שלעולם לא תהיה מלחמת אחים בישראל. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני השר, תגובתך על שתי ההצעות לסדר-היום.

חבר הכנסת איתן, אפשרתי לך לנאום קצת יותר כי חלק מהדברים אמרת גם בשמי. מאוד הצטערתי לשמוע היום מאנשים מרכזיים בבית הזה הערות שיש בהן סף הכרזה על מלחמת אחים, וכל אחד יודע למי אני מתכוון.

ברשותך, אדוני השר, מכיוון שאני עומד להתחלף עם יושב-ראש אחר, אומר רק דבר אחד בנוכחותך, כי זה קצת שייך לך. אפשרתי להוסיף לסדר-היום את הנושא של ה"קטיושות" בצפון, שהעלה חבר הכנסת סילבן שלום בצירוף 30 חתימות, פשוט כדי לחסוך ישיבה נוספת בעוד שבועיים, אלא אם כן לא תהיה ברירה.

סגן שר הביטחון רצה מאוד להישאר, אלא שיש לו פגישה עם שר הביטחון של סלובקיה, והוא לא יכול היה להזיז אותה, כי האורח נמצא בארץ תקופה קצרה מאוד. אשר על כן הסכמנו, גם עם בעל ההצעה, שאת ההצעה הזאת ננסה להעביר לוועדת החוץ והביטחון, ושם חיש מהר תינתן גם תגובה, ואתה גם תוזמן, ואם תרצה, אדוני השר, לומר פה משהו בקטע המדיני של הבעיה, לפחות באופן חלקי תפתור לנו את הסוגיה. זה גם הוסכם ביני לבין ראש סיעת הליכוד. תודה רבה.

שר המשטרה מ' שחל:

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה קודם כול להעיר ששמענו שתי הצעות לסדר-היום משני חברי כנסת נכבדים. חבר הכנסת זאבי מצליח תמיד לעורר בלבי מחדש את ההערכה לעברית המיוחדת שלו עם הדברים הקשים שהוא אמר.

רחבעם זאבי (מולדת):

ומה על הרעיונות?

שר המשטרה מ' שחל:

אני חייב לומר לחבר הכנסת מיקי איתן מלה של הערכה גם לסגנון וגם לתוכן דבריו, שקצת מבטלים את התחושה הלא-נוחה שהיתה לי כאשר שמעתי את דבריו של חבר הכנסת ביבי נתניהו, שנקט לשון כמעט מאיימת על סף מלחמת אחים בין חלקי הבית השונים.

לכן אני רוצה גם להתייחס לסוגיות שהועלו על-ידי שני חברי הכנסת לגופו של עניין, והייתי אומר גם כשיחה, יותר מאשר לתת תשובה, אם כי אני מצווה על-פי הנהלים להשיב בשם הממשלה ולהשיב גם בתפקידי כשר המשטרה.

אולי ואומר, כי בלי כל קשר להנמקות ולדרך של כל אחד, אני שותף למצוקה שבה כולנו מצויים בתקופה שבה הכאב בציבור הוא רב בגלל מקרי הפיגועים, רצח, ירי, פגיעה ללא הבחנה, וגם להכרה בצורך לתת גם מענה הולם לכל מי שבא לפגוע בנו. אני אומר את זה כשר המשטרה המופקד על בעיות ביטחון הפנים בתחום מדינת ישראל. כוחות הביטחון, שלהם מגיעה תודה והערכה על עבודה מאומצת יוצאת מן הכלל, עשו ועושים הכול כדי לתת את הביטחון הזה, מתוך ידיעה שארגונים פלשתיניים ניסו ומנסים לעשות הכול כדי לפגוע ביהודים רק בשל היותם יהודים. אני חושב שכל מי שמפנה את גבו לעובדה הזאת איננו אלא מתכחש למציאות ולאמת.

הסגר שנמשך כבר תקופה די ממושכת הוא בעיני חיוני לביטחון הפנים שלנו. אבל, חבר הכנסת רחבעם זאבי, לא הייתי מכנה כמה אנשים, שבאודאי הכרת אותם טוב ממני, ומאחדים מהם היה לי הכבוד ללמוד בתחום הפוליטי – אם זה ישראל גלילי, זיכרוננו לברכה, או יגאל אלון, שאליו הייתי גם קרוב מבחינת דעות וגם קרוב מבחינת ההיכרות האישית.

בתפיסתה של תוכנית אלון עמד עיקרון שנשכח בתקופת שלטון הליכוד, והוא שמפת ההתיישבות של ארץ-ישראל צריכה להיות מבוססת על גבול הביטחון שאנחנו נגיע אליו. אני אישית יכול לקבוע היום, אחרי תקופה די ארוכה, עם הוויכוחים והביקורות שהיו נגד יגאל אלון מצד חבריו לתנועה ולמפלגה, שכלל שהזמן עובר מתברר שראייתו הבסיסית היתה נכונה, לפחות בעיני.

רחבעם זאבי (מולדת):

גם לגבי חברון?

שר המשטרה מ' שחל:

ידעתי שתשאל אותי את השאלה הזאת. גם כאן השאלה עומדת, אבל אני מדבר על התפיסה הביטחונית שהוא גיבש בתקופה שבה היינו במעין אופוריה, שהזמן בכלל לא ישתנה, שהוא עומד מלכת, והפלשתינים עצמם תהו ובתקופה הראשונה התנהגו כאילו הם מחפשים דרך. היו אופציות שונות. דווקא אז, נדמה לי בשנת 1969, הציג יגאל אלון את תוכניתו המדינית שהתבססה – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

שר המשטרה מ' שחל:

עוד יותר. כלומר, מייד אחרי מלחמת ששת הימים, ומי לא חשב אז על ארץ-ישראל הגדולה, אנחנו נמצאים בתקופה לאחר ניצחון במלחמה, שחששנו ממנה? אני ראיתי בראייה הזאת ראייה של מדינאי, שדווקא בתקופה ההיא יכול היה לחזות גם מצבים שהיום אנחנו נתונים בהם.

אני לא אפנה אותך לעמית שלך לצבא, אדם מכובד, שאני אוהב לקרוא את ספריו, לפעמים גם שואל בעצתו – יהושפט הרכבי. כי מה ההצעה? לאן אנחנו נגיע בהמשך? והוא, בספרו האחרון, מדבר על הצורך להגיע לפתרון מידי לסכסוך, כי הזמן איננו פועל לטובה; ואם הסכסוך ייפך לסכסוך שיש לו גם מוטיב דתי, הוא הופך להיות בעיה קיומית שאין לה פתרון.

והנה באמצע פרק הזמן הזה היה נשיא של מדינה שעשה צעד מנימוקיו שלו, הוא לא עשה זאת בגללנו, סאדאת לא בא לעשות שלום עם ישראל מפני שהוא הגיע למסקנה שהוא אוהב את המדינה הזאת. אני אמרתי כאן, מעל הדוכן הזה, ואחזור על זה עוד הפעם, לדעתי כל הערבים היו מעדיפים אילו ישראל לא היתה קיימת, ולא חשוב אם הם המתונים או הפרגמטיים שביניהם או הקיצונים שביניהם. יש חלוקה בין אלה שלעולם לא ישלימו עם קיומנו, והם מצויים באותן מערכות פוליטיות-צבאיות של "הג'יהאד האסלאמי" ו"האחים המוסלמים", ולא חשוב שיש לכל אחד מהם חשבון עם המדינה שלו ועם המשטר שלה. הם מאוחדים במטרה אחת, הם לא יתפייסו, הם לא יסכימו, הם לא יכירו, כי הכרה ביהודים ובזכותם למדינה עומדת בניגוד לכל מה שהם מאמינים בו.

אנחנו מדברים על החלק האחר. אני אינני יודע לאמוד מה גודלו, אני גם לא יודע מה גודלו בקרב הפלשתינים. תשאל אותי? אני חושב שבקרבם יש בלבול רב מאוד.

אני יודע שהרוב בבתי-הכלא, 70%–80% בכמה מבתי-הכלא משתייכים ל"פתח". שם דווקא פופולרי להיות איש אש"ף מאלף ואחת סיבות. אבל אני מניח שברחוב הפלשתיני עצמו חלק גדול תוהה ומחפש לו גם דרך. אני מניח – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

הם משתייכים לאש"ף כדי שתוציא אותם מהר החוצה.

שר המשטרה מ' שחל:

אני לא בטוח שבגלל זה. הם לא ידעו, חבר הכנסת זאבי, שאנחנו הולכים לחתום הסכם עם אש"ף. גם אתה לא ידעת, גם אני לא ידעתי. אני אומר זאת כעובדה. אבל אש"ף ייצג בשבילם איזה פתרון, יותר באמצע, יותר פשרן, יותר פרגמטי, והם ראו בזה את הפתרון שלהם לעתיד לבוא.

אבל איזה פתרון הושמע בכל הדיונים האלה שמקיימים אותם כאן ואפשר להתייחס אליו במידה של רצינות כדבר מעשי? אני מצטער שחבר הכנסת מיכאל איתן איננו. אנחנו יושבנו בשתי ממשלות עם אנשי הליכוד, אני יושבתי אתם לנסח את הפרק המדיני, עשינו ניסיונות. האם היתה להם הצעה אחרת, מעשית, אמיתית? ואם מישהו רוצה לעבור שלב אחר שלב מה קרה במשך הזמן – דחו הצעה אחרי הצעה, גם כשבתוכם לא היתה אחדות דעים. אין זה נכון שלכל אנשי הליכוד יש דעה אחת. היו בתוכם זרמים. היו כאלה שחשבו על הצורך בפשרה. היו כאלה שהאמינו כי צריך להשיב בחיוב על חמש השאלות של בייקר. היה כאן לא מזמן, ונזכרנו מחדש, היום זה נשמע כמו היסטוריה. אבל מר שמיר התנגד, הוא לא רצה.

מה הפתרון שמציעים? מה הפתרון, גם היום, בלי ממשלת רבין, בלי עכשיו, בלי כל מה שקשור עם הזמנים האחרונים?

מיכאל איתן (הליכוד):

מה אתם מציעים?

שר המשטרה מ' שחל:

תסלח לי, אנחנו מציעים פתרון. חבר הכנסת איתן, אני לא הפרעתי לך, תקשיב לי. אני אומר גם היום, שתוכנית הפשרה הטריטוריאלית מבית-המדרש של תנועת העבודה היתה תוכנית, שאילו היתה אחדות בעם ולא אשליה ולא צעקות ולא ססמאות, היו זמנים שאפשר היה לקבל אותה. גם במסמך לונדון, אש"ף היה אז בתחתית לגמרי. רק תזכור, אנחנו פשוט שוכחים שאז ערפאת, שהגיע לעמאן לפגישת מושלי מדינות ערב, המלך לא שלח אפילו פקיד שיקבל אותו בשדה התעופה. הוא היה בשפל המדרגה, כפי שלא היה בכל זמן אחר. ואנחנו באנו, מר שמיר כעס – כן אמרו לו, לא אמרו לו – היתה תוכנית לונדון. היה לנו שותף אז לפתרון הבעיה עם אפשרות להגיע לאותה פשרה טריטוריאלית שתיתן לנו תחום של ביטחון. אני רוצה לומר לך: אתם לעגתם. אני זוכר שעמד מר בגין כאן מעל הדוכן וקרא את הנייר ואמר: זאת תוכנית הפשרה הטריטוריאלית של תנועת העבודה. היום, אילו היית מביא את זה, זה היה אקטואלי, מעשי?

כשר בממשלה של שמיר עשרות פעמים אמרתי לו, שאי-קבלת התוכניות המוצעות – תוכנית בייקר, עניין הבחירות ומסמך לונדון – תביא למצב, שמה שיכולנו לקבל אתמול לא נוכל לקבל היום ומה שנקבל מחר יהיה פחות ממה שיש היום. ולא רציתם לשמוע.

אני בעד אחדות. אני רוצה להגיד לך, לא רק מן השפה ולחוץ. אני הטפתי לצורך ללכת לאחדות לאומית פעמיים מתוך אמונה שלמעשים בסדר גודל כזה צריך רוב העם, רוב המפלגות בבית הזה, להסכים. וגם אם התפיסה שלי לא תתקבל במאה אחוז, אני אעדיף אותה הסכמה לאומית רחבה על תפיסה אחרת.

אבל, חבר הכנסת מיכאל איתן, תגיד – מהו ההבדל? אתם הלכתם לחתימת הסכם שלום עם מצרים. לא היה לכם רוב בתוך המפלגה. אנחנו נתנו אותו – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה טועה.

שר המשטרה מ' שחל:

אני לא טועה. אנחנו נתנו אותו, אנחנו הלכנו. אנחנו נהגנו כאופוזיציה שונה לגמרי. אתם הלכתם ופירקתם את כל ההתנחלויות. תאמין לי שבשבילי זאת היתה הפתעה, כי במפלגתי דובר תמיד על ראס-מוחמד ושארם-אל-שיח' – כל התפיסה היתה, והאמנו בזה. הלכתם וויתרתם על זה גם כן מתוך אשליה, שוויתור למצרים על כל סיני ייתן לכם אפשרות להשאיר בידיכם או בידינו את יהודה, שומרון ועזה עד סוף הדורות. פשוט, זאת לא המציאות.

בליל שבת הייתי, על-פי בקשתו של חבר הכנסת סילבן שלום, בכנס של אנשי הליכוד בחיפה; הוא הזמין אותי. אני רוצה להגיד לך, 'ושבים יהודים בדיוק כמוני' – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אני הייתי בשבת. הם סיפרו לי.

שר המשטרה מ' שחל:

אני לא הייתי בשבת, אני הייתי בליל שבת. הנה, חבר הכנסת סילבן שלום. שמעתי. יהודים בדיוק כמוני, כמוך. כמוני, בסדר? לא חושבים אחרת. שאלתי אותם: תגידו לי, בעשר השנים האחרונות כמה מכם לקחו את המשפחה והילדים והלכו לטייל ברחובות עזה, או ביריחו? שיגידו את האמת, את כל האמת. במצב הזה? מה אמרנו? אמרנו: רבותי, התנחלויות בריכוזים של אוכלוסייה ערבית צפופה הן מתכון לחיכוך. ואני אשיב על עניין חברון. גם אני, אני טוען זאת גם כלפי הערבים, אם באמת יהיה שלום, מדוע יהודי לא יכול לגור בחברון, אם זה שלום אמיתי עם כל המשתמע ממנו. גם זה בשבילי מבחן.

אבל מה אני מצפה? אני מצפה גם מיהודים שינהגו אחרת, שידברו אחרת, שיתנהגו אחרת. הרי אם אנחנו רוצים ללמוד לדבר שפה אחרת, לחיות בשלום, אין לנו ברירה אלא למצוא דרך לחזק את המשותף. היו זמנים, שאתה מכיר אותם, שערבים ויהודים חיו יחד לא לגמרי רע. היה כבוד הדדי. תקופה שונה, מערכת שונה, שלטון שונה. שלטון צבאי מביא בהכרח לאותה רמה של חיכוך עם דור צעיר, שהוא כבר לא זוכר כלום ולא מעניין אותו שום דבר. אותו פלשתיני שאתה רואה, הוא ספג בישראל את הדמוקרטיה, את חופש הביטוי, הוא רוצה זאת גם אצלו. תחזיק אותו כך עד אין סוף – לא מעשי, בלתי אפשרי.

לחבר הכנסת זאבי יש פתרון.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מסכים אתך. לכן יש לי פתרון של תנועת העבודה. למדתי אותו בתנועת העבודה.

שר המשטרה מ' שחל:

לך יש פתרון. חבר הכנסת זאבי, פעם אפילו התכתבנו בנושא הזה.

אני רוצה לסיים את דברי ולומר כמה תשובות על כמה דברים. 1. חבר הכנסת מיכאל איתן, לגבי תושבי ישראל הופעלו צווים מינהליים על-פי חוק צווים מינהליים, 1979. והיו שניים בפני שופט. והשופט דחה את בקשתם. ולכן העניין לא היה כאילו אנחנו לא רוצים להשתמש בחוק או לנצל אותו. יש תושבים שהם תושבי יהודה ושומרון שלגביהם מופעל החוק הצבאי, שגם בו יש אותה מערכת בקרה משפטית, אומנם שונה מזאת הקיימת במסגרת החוק הישראלי, אבל אי-אפשר לבוא ולהגיד שלא השתמשנו בשום פנים ואופן במסגרת הזאת.

2. אני בהחלט חושב, חד-משמעית, שחובתה של ממשלת ישראל, כל ממשלה, להבטיח את ביטחונם של כל הישראלים המתיישבים ביהודה, בשומרון ובעזה. וזאת חובה מוחלטת, היא איננה מותנית בשום תנאי, אם הם התיישבו בניגוד לדעת פלוני אלמוני זה לא רלבנטי. ממשלת ישראל אחראית והיא תבטיח את ביטחונם והיא תטפל בטרור ותרדוף אותו ותפגע בו בכל יכולתה ובכל עוצמתה, והדבר הזה לא מוטל בספק.

נקודה נוספת היא לגבי העניין של הטרור ואש"ף. במסמך ההכרה הדברים האלה כתובים באופן חד-משמעי.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא דיברתי על מסמך ההכרה. דיברתי על מסמך אוסלו. שר החוץ פרס אמר שההסכם הזה עומד בפני עצמו. גם אם תהיה הכרה וגם אם לא תהיה הכרה, הוא הסכם נפרד.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מנסה להשיב לך. במסמך ההכרה נאמרו דברים באופן די מפורש. אבל כל הסכם שהפתיחה שלו מדברת על רצונם של הצדדים לחיות בשלום, מי שמפר אותו הפר הסכם, ולצד השני יש הזכות לבוא ולהגיד שההסכם הופר ואין צורך לקיים אותו. זה דבר ברור, מבחינת המשפט הבין-לאומי, מבחינת התקדימים, מבחינת ההיגיון. אין צורך לחזור עליו מאה פעמים. ואנחנו לא רק מצפים, אנחנו תובעים שאכן כך ינהגו הפלשתינים בעזה וביריחו באופן חד-משמעי. אחרת אין

קיום להסכם, שהצד השני כאילו לא מתחייב להבטיח שהוא לא יפגע בך, או הוא לא מתחייב שהוא ישמור על הביטחון, הוא לא מתחייב שימנע טרור ופעולות חבלה.

ונקודה נוספת. אתה דיברת על תוצאות הבחירות. היה זה מר מנחם בגין, זכרו לברכה, שאמר שרוב של אחד הוא רוב. אבל מסמך אוסלו, אחרי החתימה שלו, בכל משאלי דעת הקהל זכה לרוב. ואני אומר לך גם היום: אנשי ליכוד מובהקים – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

נכון, אבל מסמך אוסלו הוא היסטוריה.

שר המשטרה מ' שחל:

אנשי ליכוד מובהקים יתמכו בהסכמי שלום בינינו לבין מדינות ערב, הם יתמכו בהסכם אוסלו ובהסכם עזה ויריחו – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הסכם אוסלו הוא היסטוריה.

שר המשטרה מ' שחל:

זה לא עניין של היסטוריה. זה עניין שאנחנו נמצאים היום בתקופת המעבר הקשה, שאיש לא יכול לראות אותה כמודד למה ששואפים ורוצים להגיע אליו. ואנחנו איננו מסכנים, וישראל אינה מדינה חלשה שצריכה להתנצל. אנחנו עושים שלום מתוך עוצמה, אנחנו מאמינים שזאת האלטרנטיבה היחידה. עד כה לא שמעתי מאיש הצעה או אלטרנטיבה מעשית אחרת כדי לפתור בעיה שחיה אתנו זה 25 שנים, או אולי מאה שנים, מאז תחילת קיומו של היישוב היהודי המחודש בארץ-ישראל.

אני מציע לקיים דיון במליאה בשתי ההצעות לסדר-היום, של חברי הכנסת רחבעם זאבי ומיכאל איתן.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לכבוד השר משה שחל.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על שתי ההצעות כאחת. נא להצביע בעד או נגד דיון בשני הנושאים במליאה.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה לכלול את הנושאים בסדר-היום של הכנסת – 7

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושאים שהעלו חברי הכנסת מ' איתן ור' זאבי
בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

שבעה תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים, אני קובעת ששני הנושאים יידונו במליאה.

סיום השביתה במוסדות להשכלה גבוהה – לא על גבם של הסטודנטים

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו עוברים לנושא הבא שעל סדר-היום: סיום השביתה במוסדות להשכלה גבוהה – לא על גבם של הסטודנטים, הצעה של סיעת הליכוד. תנמק את ההצעה חברת הכנסת לימור לבנת. בבקשה.

לימור לבנת (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, 73 ימים הושבתו המוסדות להשכלה גבוהה במדינת ישראל. 73 ימים שבהם 85,000-86,000 סטודנטים, מספר עצום לכל הדעות, לא ידעו מה קורה לשנת הלימודים שלהם, לא ידעו מה עתידם, לא ידעו אם הם יכולים אולי לצאת לעבוד, לא יכלו להתקבל לשום מקום עבודה, לא ידעו מתי זה ייגמר. ובעצם הם היו עלולים להפסיד חצי שנה, שנה. שום דבר לא היה ברור.

אוניברסיטאות נסגרו, בפעם הראשונה בהיסטוריה. האוניברסיטה העברית נסגרה בפעם הראשונה אחרי 70 שנה. לא בזמן המצור על ירושלים, לא בזמן מלחמות, מעולם היא לא נסגרה. בפעם

הראשונה נסגרה האוניברסיטה העברית בירושלים. אוניברסיטת תל-אביב, הטכניון, אוניברסיטת באר-שבע, אוניברסיטת בר-אילן, מכללות. ועכשיו השביתה נגמרה.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

לא מכללות.

לימור לבנת (הליכוד):

שום מכללה לא שבתה?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

לא. זה דבר שאת צריכה לחשוב עליו.

סילבן שלום (הליכוד):

אבל מה עם השלוחות של האוניברסיטאות? הן לא שבתו.

לימור לבנת (הליכוד):

המרכז הטכנולוגי לא שבת?

סילבן שלום (הליכוד):

לא. לאוניברסיטת בר-אילן, למשל, יש מכללות. הן לא שבתו.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

היו בעיות מסוימות עם בחינות.

סילבן שלום (הליכוד):

האם מכללת ספיר שבאזור אשקלון, ששייכת לאוניברסיטת בר-אילן, עבדה באופן מלא?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

זה סוד שמור.

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני השר, הרי תינתן לך הזדמנות להשיב.

לימור לבנת (הליכוד):

אני חושבת שלחבר הכנסת סילבן שלום מגיעה הזכות לקריאות ביניים, לאור העובדה שהוא חבר הכנסת היחיד שנשאר כרגע באולם.

סילבן שלום (הליכוד):

אני אולי היחיד שהוא גם סטודנט.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מכירה לפחות עוד אחד כזה.

לימור לבנת (הליכוד):

במהלך השביתה הזאת הממשלה התנהגה באופן מוזר ביותר. היתה אוזלת-יד גמורה של כל מי שהיה אחראי לטיפול בנושא השביתה. היו דברים רבים שניתן היה לעשותם, אדוני שר החינוך, במהלך החודשים וחצי של שביתה, אולי לא כדי לסיים את השביתה, אולי היא לא היתה מסתיימת, אבל לפחות הסטודנטים היו יודעים בדיוק איפה הם עומדים. הם היו יודעים בדיוק מה עתידם, מה יקרה להם בחודשים הקרובים. לו היו סוגרים את האוניברסיטאות חודשיים קודם, או חודש קודם, או חודש וחצי קודם, אולי זה היה נגמר מוקדם יותר? אילו היו משביתים השבתת מגן והיו מודיעים שיוצאים לחופשה עד תאריך כזה וכזה לפחות, יכול להיות שסטודנטים היו יכולים למצוא לעצמם מקום עבודה, מקור פרנסה? הרבה מאוד אפשרויות היו כאן.

אני יודעת שאתה הצעת בוררות מוסכמת ועוד הצעות אחרות שנדחו על-ידי המרצים. אבל לא די בזה. אינני מכירה כמעט מקרה מובהק יותר של אחריות מיניסטריאלית של שר חינוך במצב שבו המוסדות שובתים, ללא תקדים, חודשיים וחצי.

אבל זה לא רק שר החינוך. ראש הממשלה לא התערב. עד כדי כך שנשיא המדינה עזר ויצמן נקרא לדגל, ניסה לזמן אצלו פגישה, וזומנה פגישה. מנכ"ל בית הנשיא אריה שומר היה אמור לבוא לשיבת ועדת החינוך של הכנסת לדווח על מה שהושג שם. נמנע ממנו, בלחץ של שר האוצר כנראה, לבוא לאותה ישיבה של ועדת החינוך. ברגע האחרון הוא לא הגיע. ולמרות כל התמיהות שהעלו חברי הוועדה בוועדה, תשובה ברורה לא קיבלנו עד עצם היום הזה.

מוסרים לי שבאותה התייעצות בבית הנשיא אפשר היה להגיע, כבר לפני חודש וחצי, בדיוק לאותם דברים שהגיעו אליהם היום נציגי המרצים. מישהו, וכנראה לא שר החינוך, אלא דווקא שר האוצר, עיכב במהלך כל אותם שבועות, בלי חשבון, את התקדמות המשא-ומתן.

ונשיא המדינה כבר אמר, הוא קרא לראש הממשלה להתערב, אבל ראש הממשלה לא התערב, כי ראש הממשלה עסוק בדברים חשובים מאוד, כמו ששר החינוך עסוק בכך שהוא מאיים על תלמידים, על כאלה שאמרו דברים כאלה או דברים אחרים – שיקראו אותם לסדר; בכלל זה, אגב, אדוני שר החינוך, תלמידים שובתים. התלמידים שבתו בחנוכה, לא רצו להחזיר ימי לימודים. מה איים עליהם אז מנכ"ל משרד החינוך ברדיו? – שאם הם לא ילכו ללימודים, יזרקו אותם מבתי-הספר. במו אוזני שמעתי. ועכשיו, מורים שנהגו שלא כשורה בדברים שאמרו לסגן שר החינוך – ישר איומים על המורים. איזו זריזות בכל עניין ודבר. אבל פה היה באמת חוסר חריצות מאוד תמוה ולא ברור.

ואגב, עוד הערה אחת, אדוני השר. סטודנטים נעצרו בהפגנות. היו בהם כאלה שידיהם נאסרו באזיקים והם הושלכו לתאי מעצר למשך שעות עם נרקומנים ועם סרסורים. פניתי לשר המשטרה. לא שמעתי קריאה אחת של שר החינוך להבין ללבם של הסטודנטים ולא להכניס אותם למעצרים כאלה. הם בסך הכול הפגינו. המרצים גרמו נזק רב יותר למוסדות מאשר הסטודנטים בהפגנות שלהם.

צריך להבין עכשיו, שפתרון הבעיה והחזרה ללימודים אינם יכולים להיעשות על גבם של הסטודנטים.

ועכשיו אני רוצה לומר לכם: הרי הנזק הוא בלתי הפיך. אבל אחרי שהטכניון החליט ללכת לקראת הסטודנטים, לא לקיים בחינות אלא לאותם סטודנטים שירצו בכך, להשלים רק את ההוראה ולתת לסטודנטים נקודות זיכוי לצורך התואר האקדמי על כל אותם לימודים שכבר התקיימו בסמסטר הראשון – 11.5 שבועות מתוך 12 – לאחר שניתן, מה שנקרא בלשון העם, בלשון הפחות יפה, הפחות נקייה, ציון "עובר", לאחר שכך החליט הטכניון, שהוא אולי המוסד האקדמי המחמיר ביותר מבין המוסדות, אני חושבת שלא תהיה ברירה וגם אתה, אדוני השר, צריך לתמוך בכך שכל האוניברסיטאות, הסנטים, יחליטו אותה החלטה בדיוק. זה חלק אחד.

חלק שני – פיצוי לסטודנטים. סטודנטים שיוצאים לעבודה בימי החופשות כדי לממן את שכר הלימוד שלהם, סטודנטים ששילמו שכר לימוד, סטודנטים ששילמו שכר דירה וייתכן שבעקבות הארכת הלימודים יצטרכו לשכור דירה או מעונות לזמן נוסף, מוכרחים לקבל פיצוי כספי בגין אותן הוצאות ואותו נזק כלכלי שנגרם להם, מעבר לכל דבר אחר. הסטודנטים, נכון לעכשיו, למיטב ידיעתי – אשמך מאוד אם השר יאמר אחרת – אינם עומדים לקבל שום פיצוי כלכלי.

אני רוצה להזכיר כאן, שהצעת חוק פרטית שלי, מלפני כמעט חודש וחצי, עדיין תלויה ועומדת, ואני עומדת להעלות אותה לקריאה טרומית מייד לאחר הפגרה. זו הצעת חוק שעל-פיה יזוכו הסטודנטים בתשלום שכר הלימוד של הסמסטר הראשון, מה שאומר שזה ייתן להם פיצוי כלכלי מתאים. לצערי הרב, למרות תמיכה של שר החינוך ולמרות תמיכה של שר המשפטים, שהוא גם יושב-ראש ועדת השרים לחקיקה, בהצעת החוק הזאת, היא טורפדה בגלל שר האוצר. אבל אני אחזור ואעלה אותה מייד לאחר הפגרה, אם לא יימצא עד אז פתרון.

אני פונה כאן ומבקשת משר החינוך – אם יימצא פתרון, גם לא יהיה צורך להעלות הצעת חוק פרטית – למצוא פתרון גם לפיצוי הכספי של הסטודנטים, מפני שבסך הכול צריך לזכור שמדובר כאן באנשים שנתנו את מיטב שנותיהם לשירות בצבא-הגנה לישראל כדי להגן על המדינה, הם מתחילים את חייהם מאוחר יותר מבני גילם בכל מקום אחר בעולם, ומגיע להם שהם יוכלו להמשיך את התוכניות שלהם, יוכלו להתקדם בחיים, יוכלו להמשיך ולעשות את מה שהם תכננו לעשות, למרות אותה שביתה. מגיע להם שהשביתה הזאת, או סיומה, או ההישגים של המרצים, לא יהיו על גבם, כי הם לא החמורים של ההשכלה הגבוהה בישראל. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחברת הכנסת לימור לבנת. אני מזמינה את כבוד שר החינוך והתרבות להתייחס להצעה.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, קודם כול אני שמח שהשביתה נסתיימה. מבחינתי היא נסתיימה 60 יום מאוחר מדי, שכן אחרי שבועיים היו הצעות שונות, חלקן ידועות בציבור, חלקן לא ידועות בציבור, שהיו מביאות לאותו פתרון. אני רוצה לומר, שגם הצעת הבוררות המוסכמת על כל שלביה, הצעת בוררות מוסכמת ומחייבת, היתה מביאה, להערכתי, לפחות לאותה תוצאה. התארכותה של השביתה היתה לא מוצדקת לחלוטין.

אני לא רוצה לומר כאן דברי האשמה ומי אחראי ומי לא אחראי, אבל אני רוצה לקבוע לגבי עצמי, בהתייחס לדבריה של חברת הכנסת לימור לבנת, שבכל מהלך השביתה הזאת לא היה יום אחד שלא הייתי עסוק בה, אלא שבהבדל מבתי-ספר, שבהם אני עוסק מתוקף סמכותי, אני לא יכול לתת הוראות לאוניברסיטאות, ובעצם לא יכול לתת הוראות שיפגעו במעמד העצמאי של האוניברסיטה. אני גם לא חושב שרצוי שישונה החוק כך ששר החינוך יוכל לתת הוראות כאלה, שכן בצד הבעיות שנתגלו – ונתגלו בעיות חמורות מאוד במבנה האוניברסיטה – הנכס הזה של עצמאות הוא נכס שאני רוצה לשמור אותו.

אני רוצה לומר, שהייתי מעורב גם בהצעות אחרות שלא באו לידיעת הציבור. גם נושא התרומה של הפרופסורים עזריאל לוי ומנחם מגידו בא, בין השאר, בתיווכי, וגם הוא תרם תרומה חשובה לסיום הסכסוך.

גם עמדתי בקשר, בכל התקופה הזאת, עם הסטודנטים, נציגיהם, כדי להקטין את הנזק שנגרם להם. גם ההצעה שאת העלית, חברת הכנסת לימור לבנת, שאנחנו נסגור את האוניברסיטאות ונודיע על סיום הסמסטר, העליתי אותה גם כן, כדי לתת מידה מסוימת, מינימלית, של ביטחון ובטחה לסטודנטים, אבל ראשי האוניברסיטאות לא רצו לקבל אותה. אין שום חוק ואין שום סמכות, לא למועצה להשכלה גבוהה ולא למשרד החינוך והתרבות – שעוסק באוניברסיטאות אך ורק מתוקף העובדה ששר החינוך הוא יושב-ראש המועצה להשכלה גבוהה – ואין כל דרך לחייב אוניברסיטאות לסגור את שעריהן או לקבוע מתי נגמר סמסטר, אלא רק בדרך של שכנוע. וכך עשינו. לבסוף שכנענו אותן לעשות זאת, והן עשו זאת והחליטו לסגור את האוניברסיטאות. ייתכן שההחלטה הזאת תרמה גם כן להאצה, ייתכן.

אבל אני מסכים עם דברייך בעניין אחד: הסטודנטים היו כאן קורבן ובני ערובה של סכסוך מתמשך, אחד הסכסוכים המתמשכים, ובעיני גם המוזרים ביותר, שהיו במדינה. אני ראיתי סכסוכים עם איגודים מקצועיים חזקים מאוד, עם פער בעמדות גדול יותר, וראיתי אותם מסתיימים בתוך פרק זמן סביר, בין השאר בתחומים שאני הייתי מופקד עליהם. במשך שנים עסקתי באיגודים מקצועיים כמו "בזק", עובדי הדואר, חברת החשמל, בתי-זיקוק, ועוד רבים אחרים, וראיתי איך אנחנו מסיימים שם משא-ומתן מקצועי.

אבל יש לנו בעיה מבנית קשה מאוד בתוך האוניברסיטה. צריך להבין: האוניברסיטה לא רק שהיא עצמאית, אלא האיגוד המקצועי שלה הוא ההנהלה שלה. הסגל הוא גם האיגוד המקצועי והוא גם הסנט וגם הוועדה המרכזת. מי שנותרו כאן למלא תפקיד של מעסיק היו נשיאי האוניברסיטאות, ואני משבח את עבודתם. זה לא היה קל לעמוד בלילות הארוכים האלה ולהתכתש בהתכתשות לא נעימה, ציבורית, כאשר הם שליחים של אותו סגל ששובת, נבחרו על-ידם, חלק מהם.

מה שהיה, היה. אני מצטער על כמה דברים שהיו, בעיקר אני מצטער על ההתקפות האישיות, שחרגו מעבר לכל מה שמקובל בסכסוך מקצועי; לא כלפי פוליטיקאים, אנחנו בנויים לכך, אנחנו, במידה מסוימת, גם התחשלנו בפני ההתקפות האלה – כלפי אנשי האקדמיה עצמם. אני חושב שהפגיעה שנפגעה האקדמיה במעמדה בחברה הישראלית היא פגיעה מוחשית בשל ההתקפות האלה על ראשי האוניברסיטאות, על נשיאי האוניברסיטאות, על ראש ות"ת, שהוא עצמו היה נשיא האוניברסיטה העברית.

לעניין מצוקת הסטודנטים – קודם כול אני רוצה לומר מה סיכמנו. נפגשנו אתמול, ראש ות"ת – ועדת התכנון והתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה, ואני אומר זאת משום שיש חברים שלא יודעים זאת – וור"ה, ועד ראשי האוניברסיטאות – –

לימור לבנת (הליכוד):

אתה צודק, הציבור לא יודע.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

– וסיכמנו את העניינים הבאים: קודם כול, מעבר לשאלת הפיצוי, ומייד אגב, אנחנו נקבע מחזור נוסף של הלוואות, מחזור רחב היקף, פתוח לכל סטודנט, לא על סמך קריטריונים, אלא כנגד הצהרה מתאימה. החזרת ההלוואות האלה, שלגבי תנאיהן טרם סיכמנו סופית, תהיה שנתיים לאחר סיום הלימודים, והיא לא תחפוף את החזרת ההלוואות הקיימות. אני יודע שזה לא שווה ערך לפיצוי, אבל זה כולל אלמנט גדול מאוד של סבסוד ההלוואה.

שנית, בעקבות הסיכום שסיכמתי בשעתו עם הרמטכ"ל, שגם הובא לידיעת ועדת החינוך והתרבות של הכנסת לפני למעלה מחודש, קבע צה"ל כי פקודת הולת"ם – ועדה לתיאום מילואים – תחול במלואה עד אוקטובר 1994. משמע, הכללים שבכפוף להם קיימת התחשבות בלימודיו של סטודנט יחולו על בקשות לדחיית מועד מילואים גם במהלך הקיץ.

כמו-כן, בהיענות לבקשתי, הודיע יושב-ראש ור"ה, פרופסור גוטפרינד, כי ידאג להפעלת דקנט הסטודנטים ומשרדי הולת"ם באוניברסיטאות גם בחופשת הפסח, על מנת לאפשר לסטודנטים שמועד המילואים שלהם נקבע לתקופת חידוש הלימודים לפנות מיידית לשלטונות הצבא על מנת לבקש דחייה.

שלישית, באותה פגישה שנערכה אתמול קבענו, כי יוקם צוות משותף למשרד החינוך ולמועצה להשכלה גבוהה, שירכז תלונות סטודנטים לגבי יישום ההקלות בדבר הלוואות, ולת"ם, שירות מילואים וההסדרים האקדמיים. זוהי הפעם הראשונה שאנחנו מקימים מוסד זמני כזה של אומבוסמן לגבי האוניברסיטאות, אבל עשינו זאת בגלל מצוקת השעה בהסכמה של יושב-ראש ור"ה.

נוסף על כך הבטיח לי נשיא האוניברסיטה העברית, וחזר והבטיח זאת גם אתמול, כי הסטודנטים ישותפו גם ברמה הפקולטתית בקביעת ההסדרים האקדמיים וסדרי הבחינות, לרבות הסדרים מיוחדים לגבי מועד ג' גמיש.

אני יודע שארבעת הנושאים האלה לא מספקים את הסטודנטים. יש להם היום תביעה, בעקבות ההחלטה בטכניון, לתת ציון "עובר" על הקורסים של הסמסטר הראשון. התחלנו לשוחח על כך לא מזמן ונחזור לקיים את הישיבה הזאת בחדר ועדת החינוך והתרבות עם פרופסור גוטפרינד.

יש כאן בעיה, והייתי רוצה להביע את עמדתי האישית. היא כפולה: קודם כול, בכל מקום שאפשר לבוא לקראת הסטודנטים, צריך לעשות זאת, מכיוון שהם עברו תקופה קשה מאוד והיה חוסר ביטחון בעניין פתיחת שנת הלימודים. זה בהחלט גם גורם למצוקה נפשית, וצריך להביא זאת בחשבון, מתוך הנחה שהתחשבות זו לא תפגע ברמה האקדמית ובהישגים הלימודיים של התלמידים.

שנית, הבעתי את דעתי גם במהלך השביתה, הבעתי את דעתי אבל אני לא יכול לתת צווים לאוניברסיטאות, שבכל מקום שהיה בו ציון מפוצל וציון הסמסטר הוא חלק מציון כללי שנתי, צריך להסתפק בציון השנתי ולוותר על ציון הסמסטר.

תביעה נוספת של הסטודנטים היא לקיצור שנת הלימודים. הם לא מסכימים למועדים שנקבעו, על כך עוד נדון, וכמו-כן יש תביעה לפיצוי כספי. בכל הדברים האלה נשב ונדון עם נציגות הסטודנטים, עם

יושב-ראש התאחדות הסטודנטים וחברי ההתאחדות, יחד עם פרופסור גוטפריינד, יחד עם אנשי ות"ת ויחד עם אנשי האוניברסיטאות.

אני מקווה שנגיע להבנה משותפת על התביעות הצודקות והנכונות של ציבור הסטודנטים, שנתבע כעת לחזור לשגרת לימודים לאחר שביתה כה ארוכה וכה מתישה.

אני מציע להעביר את הצעתה של חברת הכנסת לימור לבנת לוועדת החינוך והתרבות.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברת הכנסת לימור לבנת, את מסכימה להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות?

לימור לבנת (הליכוד):

אני מסכימה להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות, ובלבד שאהיה בטוחה שהשר יילחם על פיצוי לסטודנטים כמו שצריך.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

מה שכבר הושג, הושג ביום אחד.

היו"ר ד' שילנסקי:

אחרי שקיבלנו את ההסכמה של השר, שמענו את הבקשה ואת התשובה, ניגש להצבעה.

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 5

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חמישה בעד, אין נגד, אין נמנעים. הנושא יועבר לוועדת החינוך והתרבות.

אני מבקש תיקון בפרוטוקול. פה מופיע כאילו חבר הכנסת סאלח טריף, סגן יושב-ראש הכנסת, מנהל את הישיבה. ולכן יופיע בפרוטוקול שהוא הצביע בעד. אני מבקש לתקן בפרוטוקול, שחבר הכנסת דב שילנסקי הצביע בעד ולא חבר הכנסת סאלח טריף, שלא השתתף בהצבעה.

ירי ה"קטיושות" על צפון הגליל

היו"ר ד' שילנסקי:

הסעיף הבא בסדר-היום: ירי ה"קטיושות" על צפון הגליל, מטעם הליכוד. ינמק חבר הכנסת סילבן שלום. אינני רואה מי ישיב מטעם הממשלה.

הנה אני מקבל פה פתק – אתה יכול לעלות לדוכן, חבר הכנסת סילבן שלום – ואקרא מה כתוב בפתק שקיבלתי. נאמר בו: סגן שר הביטחון עסוק בפגישה עם שר ביטחון אורח. הסיכום הוא שייעשה להעברת ההצעה הנ"ל לוועדת החוץ והביטחון ללא תשובת השר. זאת מפני שהנושא נוסף ברגע האחרון לסדר-היום.

כך כתוב בפתק. קודם כול נשמע את דברך. בבקשה.

סילבן שלום (הליכוד):

אני אתייחס גם לזה.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ביום שני נהרגו שני חיילי צה"ל, סמל-ראשון עמית חסדאי וסמל-ראשון יקיר שושי. הם נהרגו בגבול הלבנון. שני חיילי צה"ל נהרגו מירי של ה"חיזבאללה", אותם אנשי "חיזבאללה" יקירי סוריה, אותה סוריה שהופכת להיות יקירה של ממשלת רבין, ממשלת ישראל.

שניים אלה מיתוסים, לצערי הרב, על ארבעה נוספים שנהרגו בתחילת פברואר. על-ידי מי? על-ידי מחבלי ה"חיזבאללה", יקירי סוריה, אותה סוריה יקירתה של ממשלת רבין, של ממשלת ישראל.

אבל ההרג הזה מלווה גם במטח של "קטיושות", אדוני היושב-ראש. ב-16 בפברואר, לפני כחודש, נורה מטח של "קטיושות", ואף אחד לא טרח לפרסם את דבר הירי הזה. נחת מטח של "קטיושות" על הגליל המערבי, ורק בשעת לילה מאוחרת, באופן מקרי ביותר, גילה כתב "קול ישראל" בצפון יואב אביב, בשבתו במסעדה, כאשר אמר לו אחד האנשים: לא שמעת שהיום נפלו "קטיושות"? ואז החל להתגלגל כדור שלג, שבו טענו גורמי הביטחון והממשלה שלא היתה להם כוונה להסתיר. עשר ו-12 שעות לאחר אותו מטח לא ידע איש על כך שנורו אותן "קטיושות", ירי שהיה, כמובן, בניגוד לאותו הסדר מפורסם שנחתם בין הצדדים.

אבל גם אתמול, אדוני היושב-ראש, היינו עדים למטח "קטיושות", מטח נוסף על-ידי מחבלים. עכשיו אומרים: האם אלה אנשי "חיזבאללה" הנתונים למרות סוריה, או אולי אלה גורמים פלשתיניים המתנגדים להסכם?

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר לך בצורה ברורה ביותר, שנעשים כאן מחדלים לאורך כל הדרך. פתחו במבצע בצורה חזקה, פתחו במבצע בקול רעש גדול ביולי 1993, מבצע שקראו לו "מבצע דין-וחשבון". שבוע ימים הפעילה ישראל את כל כוחותיה באזור. שבוע ימים היה גיוני מכל העולם לאותה "פלישה" של ממשלת ישראל, או מדינת ישראל, או צבא ישראל, כנגד אותם קיני מחבלים ומרצחים.

אבל מה שקרה בפועל, אדוני היושב-ראש, הוא שלאחר שבוע הושג הסכם עם ה"חיזבאללה", הסכם עם סוריה, שהיא בעלת הבית באזור, שהיא תשמור על ה"חיזבאללה" כדי שהמחבלים האלה לא ימשיכו לירות עוד "קטיושות".

היעד הראשון היה הפסקת הירי, וחשבנו שאכן זה קורה. אבל כבר ב-16 בפברואר אותה לנו מגבול הלבנון, שאותו הסכם היה כלא היה, שאותה הפסקה של ירי ה"קטיושות" היתה כלא היתה, שאותם מטחים ממשיכים וניטחים על הגליל המערבי.

לשמחתנו הרבה, אדוני היושב-ראש, גם בפברואר וגם אתמול לא היו נפגעים; רק בנס. אותו טיל "קטיושה" נחת אתמול 200 מטר מחקלאים שהיו שם באזור הגליל המערבי. ומה היה קורה אילו אכן היו נפגעים, חס וחלילה, אותם חקלאים יהודים שיושבים בגליל המערבי? האם גם אז היתה הממשלה אומרת שאין לה זמן להשיב על ההצעה הזאת היום? האם גם אז לא היתה הממשלה מודיעה שום דבר? האם גם אז לא היתה הממשלה יוצאת עם הודעה משלה?

אבל באורח נס קרה מה שקרה, והממשלה יוצאת בהודעות ברורות: נגיב בהתאם, נגיב כאשר נמצא לנכון, לא נפקיר את תושבי הגליל, וכך הלאה וכך הלאה הודעות מרגיעות שבינן לבין מה שהיה צריך להתרחש אין ולא כלום.

גם ב-16 בפברואר אמרו שהתגובה תבוא בהקדם. האם באה תגובה מאז? לא באה שום תגובה.

גם אתמול שמעתי את אלוף פיקוד הצפון יורה מעל כל במה: בבוא הזמן נגיב, לא נפקיר, נמצא זמן מתאים, חשבון פתוח – כל המלים היפות האלה. ומה היה קורה לו היו תושבי נהרייה או אותם חקלאים שהיו באזור נפגעים אתמול, אדוני היושב-ראש, האם גם אז היינו יושבים כאן באיזו הרגשה של שלוה, ששום דבר לא קורה? הרי כל הפעמונים מצלצלים שהנה עומד לקרות הגרוע מכול, וה"קטיושות" אתמול לא פגעו ובפברואר לא פגעו, אבל האם בפעם הבאה הן לא יפגעו? ומה יקרה אם בפעם הבאה, חלילה וחס, אכן ייפגעו תושבי הצפון? האם רק אז תמצא ממשלת רבין לנכון להגיב על מה שקורה?

נכון להיום, שום תגובה. ולמה שום תגובה? כדי שלא לפגוע ביקירת הממשלה, סוריה הגדולה, אשר שולטת שם שליטה מוחלטת. מצד אחד, היא מחזיקה בידה את עלה הזית, ומצד אחר, היא מאפשרת לאנשי ה"חיזבאללה" ולגורמים פלשתיניים להמשיך ולירות ככל שיעלה בידם או ככל שימצאו לנכון. אותן יריות, אדוני היושב-ראש, הן איתות מסוכן, שהנה אנו מפקירים אותם תושבי הגליל לרצונם או לאי-רצונם של אותם גורמים פלשתיניים: ירצו – יירו, לא ירצו – לא יירו, ואנחנו נשב לנו בשקט עד אשר יקרה, חלילה וחס, הגרוע מכול וייפגעו אנשים בגליל המערבי, בנהרייה או בקריית-שמונה, באזור אצבע הגליל.

אני חושב שהממשלה עושה לא נכון, הממשלה טועה טעות מוחלטת בכך שהיא מתעלמת מהמצב הזה ומפרסמת אותן הצהרות אשר חוזרות השכם והערב: נמצא את הזמן המתאים. לא ייתכן שבו-זמנית, כאשר אותם מטחים יורדים על גבול הצפון ואותם חיילים נהרגים בצפון, ממשיכה ממשלת ישראל להתחנן, ליפול על ארבע בפני ממשלת סוריה: אנא חזרי למשא-ומתן, אנא הסכימי לשבת אתנו, אולי לקבל מאתנו את הגולן; עשי לנו טובה ובואי.

אותן קפיצות פינג-פונג שעושה ראש הממשלה הנוכחי בין השיחות עם הפלשתינים לבין השיחות עם הסורים נמשכות, וכשהמשא-המתן הפלשתיני נקלע לאיזה מוקש, או כשגבול הוויתורים שלו כבר חצה מזמן את גבול האפשר, ועדיין יאסר ערפאת ממשיך לבקש ולדרוש; הוא חושב שהוא יאיים כאשר הוא אומר: בואו נעבור למגרש הסורי, בואו נעבור לשיחות עם הסורים, ואז אולי ערפאת ימהר וירוך כדי לקבל מה שמציעים לו. אבל לא ולא, ערפאת לא מוכן, וכל אותם משחקים ואיומים שהנה אנחנו עוברים בעצם למגרש הסורי ונפקיר את הפלשתינים ולא ניתן להם את מה שהם רוצים – יודעים כבר מזמן כל הפלשתינים שאלה שטויות במיץ עגבניות, ושהמבחינה הזאת ממשלת רבין הולכת לדרך אל-חזור של נסיגה מוחלטת בכל מה שקשור למשא-ומתן עם הפלשתינים, ולצערי הרב, כך הולך לקרות גם בכל הקשור לסורים.

אדוני היושב-ראש, הסורים אינם מרוצים מהמשא-ומתן עם הפלשתינים, היו מעדיפים שיהיה משא-ומתן אתם, אבל האם הם עושים משהו לקראת זה? האם הם עשו משהו כדי לבוא אולי לקראת הציבור הישראלי, אולי לבטל את ירי ה"קטיושות", דבר שעליו הסכימו כבר בחודש יולי? אולי לבטל אותו הרג חיילים על-ידי מטעני צד ומארבים של מחבלי ה"חיזבאללה", או על-ידי הליכה לקראת זה כדי לומר מה פשר השלום שיהיה? האם יהיה לנו שלום אמיתי, שלום עם הסורים, אולי כדוגמת השלום עם המצרים לפחות, אם לא למעלה מזה? כי השלום עם מצרים, אדוני היושב-ראש, הוא שלום קר, הוא שלום שיש בו פיסת נייר, אשר גרמה, לשמחתנו – וצריך להדגיש את זה, וכולנו בעד השלום הזה – שאולי לא יישפך דם ישראלי. אומנם היו פגיעות באוטובוסים בתוך מצרים, היו פגיעות במטיילים ישראלים בראס-בורקה, אבל בסך הכול היה מצב של שקט, ואחת הסיבות לכך, אדוני היושב-ראש, היא שהמצרים יושבים 400 קילומטר מהגבול.

ועכשיו באים אלינו ורוצים להציע לנו פתרון סורי, אבל איך אומר ראש הממשלה? – כעומק השלום כן עומק הנסיגה. אדוני היושב-ראש, האם הוא לא מכוון לכך שבעצם שלום מלא, אם בכלל, יהיה רק עם נסיגה מלאה? מה צריך להבין הציבור בעולם הרחב כשאתה אומר: עומק השלום כעומק הנסיגה? הרי בסופו של דבר יש להם המנדט הגדול ביותר להגיד שעבור נסיגה חלקית הם נותנים שלום חלקי. האם לכך התכוונת? האם זה מה שאתה רוצה, שתהיה נסיגה חלקית בלבד שבעקבותיה יבוא שלום חלקי בלבד?

אדוני היושב-ראש, צריך לדעת שאנחנו נמצאים במצב קשה מאוד בגבול הלבנון, ולצד הרב, אותה רצועת ביטחון לא בדיוק מסייעת לנו להגיע למצב של שקט ושלווה. אם תזכור, אדוני היושב-ראש, מה היה בזמן מלחמת לבנון – הטענה הגדולה היתה, שגם כאשר נצא משם ימשיך להיות שקט בגבול הצפון. לצד הרב, אני חושב שהיום, עשר שנים לאחר סיומה של מלחמת לבנון, אנחנו עדיין נמצאים במצב שתושבי האזור הזה מפוחדים, תושבי האזור הזה נמצאים במקלטים, לילדים שם יש חלומות בלהות, יש להם סיוטים בלילות, הם חיים בתוך מקלטים, וזאת עשור לאחר שאותם אנשים היושבים היום בממשלה טענו בלהט שאין שום סיבה להיות בתוך הלבנון, כי בסופו של דבר זה לא מגן על חיילינו, לא מגן על ביטחוננו.

אני לא הייתי בעד זה שנמשיך ונישאר בלבנון. חשבתי שיש מקום להגיע לידי הבנות כדי לצאת משם. אבל האם רצועת הביטחון מגינה באופן מלא? הרי ברור לכל אחד שלא. אבל מה היה קורה לו לא היתה לנו כלל רצועת ביטחון, לו היינו יוצאים בכלל מאזור גבול הלבנון, אדוני היושב-ראש? לאן היו מגיעות אותן "קטיושות"? הרי טווח ה"קטיושות" היה יכול להגיע עמוק עמוק פנימה, לא רק לחיפה, אלא אפילו לאזור נתניה, אילו ישבנו ממש על הגבול. ה"קטיושות" היו עלולות ליפול בין חיפה לנתניה, באזור חדרה או קצת מצפון לו. אלה האזורים שהיו נמצאים בטווח האש. לכן, אדוני היושב-ראש, עצם קיומה של רצועת הביטחון הוא כמעט המינימום שאפשר היה לבוא ולהבטיח.

ולמה אני מזכיר את רצועת הביטחון? כי יש עכשיו דיבורים רבים על הצורך בנטישת עזה. איש מאתנו אינו חושב שעזה היא המקום האידיאלי עבור מדינת ישראל. אני אפילו לא חושב שזה חלק מארץ-ישראל. יש הבטחה אלוהית שניתנה לנו לגבי יהודה ושומרון. לגבי עזה, היה אומנם יישוב יהודי, אבל אם זה חלק מארץ-ישראל או לא – אני לא יודע. אבל, האם בגלל זה צריך לצאת משם? הרי מה היה קורה לו אותם מחבלים פלשתינים היו יושבים על גבול אשקלון-אשדוד? מה היה קורה לו היו יורים לעבר ריכוזי אוכלוסייה? מה היינו עושים אז? היינו נכנסים חזרה, אדוני היושב-ראש? מה היינו עושים אז, כשכל יום היה נורה טיל "קטיושה" על אשדוד או על אשקלון, או דרומה יותר, אפילו עד באר-שבע? ערים גדולות, באר-שבע היא עיר גדולה בת 150,000 תושבים, אשדוד כבר עברה מזמן את 100,000 התושבים ואשקלון מתקרבת ל-100,000 תושבים, ריכוזי אוכלוסייה גדולים מאוד היו נמצאים במצור אילו אפשרנו את הדבר הזה.

איש לא חושב שזה גן-עדן עלי אדמות, איש לא חושב שעזה מבחינתנו היא הדבר הטוב ביותר. צריך לחתור למצב שבו נגיע לשלום אמיתי גם עם הפלשתינים, כך שהם ינהלו את חייהם וינהלו את סדר יומם, את הרווחה, החינוך וכל מה שהם צריכים לעשות למען חיי היום-יום שלהם, אבל הביטחון יישאר בידינו ואנחנו נבטיח אותו כך שלא ייווצר מצב שבו נהיה חשופים לרצונם של אותם פלשתינים לירות עלינו מטחי "קטיושות".

אדוני היושב-ראש, מה שקורה עכשיו בגבול הצפון הוא אולי תחילת איתות מצד אותם אנשים שבעצם הולכים לחמם את הגבול, וכתב אתמול הפרשן הצבאי רון בן-ישי, במאמר ב"ידיעות אחרונות", שחימום הגבול הוא רק תחילת הדרך לירי ה"קטיושות". העיתון יוצא כבר בבוקר, ואחר הצהריים, כאילו מישו שמע אותו וירה את מטח ה"קטיושות". חימום הגבול הזה, אדוני היושב-ראש, יביא אולי

בסופו של דבר להתחממות גדולה יותר, אם לא נגיב בזמן, אם לא נעשה את הצעדים הנדרשים כדי להפסיק אותו מטח "קטיושות" והרג של חיילינו באזור הצפון.

אדוני היושב-ראש, כדי שנגיע למצב שבו נוכל להמשיך את חיינו ונוכל להבטיח את בנינו, גם חיילי צה"ל, גם אנשי גבול הצפון, אנחנו צריכים להבהיר ולהודיע לסורים באופן חד-משמעי, שאינו מתפרש לשתי פנים, שכל עוד הם ייתנו ידם להמשך הירי, כל עוד הם ייתנו ידם להמשך ההרג, כל עוד הם ייתנו ידם להמשך התחממות גבול הצפון, אנחנו נחליט על הפסקת המשא-ומתן עמם, כי לא ייתכן לאפשר להם, מצד אחד, להחזיק את עלה הזית ביד ימין, ומצד אחר, להחזיק את הרובה וכלי הנשק ביד שמאל. לא נאפשר להם להסתתר מאחורי אותה מסכה ולחייך חיוך ערמומי: הנה אנחנו מוליכים שולל את מדינת ישראל; מצד אחד, כלפי העולם, כלפי ממשלת ארצות-הברית, פנינו לשלום, ומצד אחר, פנינו למלחמה, פנינו להרג יהודים, להרג חיילים, לפגיעה בתושבי הצפון.

לכן, אדוני היושב-ראש, טוב היתה עושה הממשלה לו היתה מוצאת היום את הזמן לענות על ההצעה הזאת. אף שההצעה הזאת הוגשה רק הבוקר, חשבתי שטוב יהיה שנשמע את קולה של הממשלה, וזאת לא בגללי, לא כדי שתענה לי, אלא משום שתושבי הצפון מחכים לשמוע את קולה של הממשלה, משום שתושבי הצפון רוצים לדעת מה ילד יום: האם גם הלילה הם צריכים לישון במקלטים? האם גם הלילה הם צריכים לפחד, או שיש תשובה הולמת בידיה של ממשלת ישראל?

האם התשובות "נגיב בזמן המתאים" הן התשובות המתאימות בימים אלה, או שחג הפסח הוא חג שמתאים לעבור אותו בשקט ובשלווה? הפגיעה בתיירות היא פגיעה קשה, בסך הכול הפגיעה באנשים היא פגיעה קשה, ואני רוצה לאחל לאותם אנשים שגרים שם: חג פסח כשר ושמו; וגם לכם, אדוני היושב-ראש וחברי הכנסת. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת סילבן שלום שאל אותי, אומנם רטורית, אם אני זוכר את מבצע "שלום הגליל", או בלשון עממית – מלחמת לבנון. אני רוצה לומר לך, ידידי חבר הכנסת סילבן שלום: אני זוכר ועוד איך, ואני גם זוכר את התקופה הזו לפני 20 שנה בדיוק. בדיוק בתקופה הזו לפני 20 שנה היה ירי "קטיושות" על הגליל, ובפרט על קריית-שמונה, ובחול המועד פסח, ב"ט בניסן, היה אירוע של מחבלים בקריית-שמונה ונפל קצין צה"ל צעיר. לאחר מכן, באותו לילה, לאחר מרדף אחרי חבריהם של אותם מחבלים, בשובם מהמבצע נפלו שני חיילי צה"ל נוספים. אתמול שוב נפלו שניים מטובי בנינו.

מחיר דמים כבד נגבה מאתנו על קיומנו בארצנו, ארץ אבותינו ומולדתנו. מכאן אנו שולחים תנחומים למשפחות השכולות ואיחולי הבראה מהירה לפצועים. מי ייתן ועם ישראל לא ידע עוד צער והיושב במרומים ישלח נחמה לכל אותן משפחות שכולות ורפואה לפצועים. מי ייתן וקריית-שמונה, שכל כך הרבה סבלה והקריבה והראתה, עם היישובים אביבים, כפר-יובל וכל היישובים מסביב, כל כך הרבה מסירות, נאמנות והתעלות נפש – לא ידעו עוד "קטיושות" ומלחמות. מי ייתן ונגיע במהרה ובקרב לשלווה בארץ-ישראל, מולדתנו הנצחית, פיסת הקרקע היחידה שיש לעם ישראל, לעם-עולם בעולם כולו.

לפני שנסיים – אנו צריכים לסיים פורמלית את הדיון בסעיף שלך – נציין כי במוצאי שבת ישב עם ישראל לסדר פסח. אני מאחל בשם הכנסת כולה – אומנם יש כאן רק שלושה חברי כנסת: היושב-

ראש, חבר הכנסת סילבן שלום שדיבר וסגנית יושב-ראש הכנסת חברת הכנסת אסתר סלמוביץ, אשר מראה דבקות ובמיוחד בנושאים הנוגעים לצפון, כי היא עצמה מהצפון – לכל עם ישראל פסח כשר ושמח. פסח הוא ראש השנה לחודשים, ומי ייתן והחודשים הבאים עלינו לטובה יהיו טובים יותר והשמחה תהיה בבית ישראל.

קיבלתי פנייה בכתב מסגן השר מרדכי המכונה מוטה גור, אשר מציע להעביר את ההצעה לוועדת החוץ והביטחון. אומנם הסדר הטוב מחייב שהוא יאמר זאת מפיו-הוא, אבל זו ישיבת פגרה וכולנו רוצים להיות עניינים. לכן אני סוטה קצת מהנוהג המקובל ומקבל את הפנייה שהוא העביר אלינו בכתב. האם אתה, חבר הכנסת סילבן שלום, מסכים לכך?

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מסכים להעברת הנושא לוועדת החוץ והביטחון, אבל אין בכך כדי להצדיק את העובדה שאין הוא נמצא כאן. אני מקבל זאת מחוסר ברירה, אך אני חושב שהממשלה היתה צריכה להיות נוכחת כאן. אני לא מבקש דיון במליאה, אף שיש לי רוב לעשות זאת. אני מוכן להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון.

אסתר סלמוביץ (יעוד):

בתנאי שהדיון יתקיים בהקדם.

היו"ר ד' שילנסקי:

ניגש להצבעה.

הצבעה מס' 7

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 3

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

שלושה בעד, אין נגד, אין נמנעים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מבקש לצרף את קולי להצבעה בעד.

היו"ר ד' שילנסקי:

אומנם עמדת בזמן שצריך היה ללחוץ על הכפתור, אבל ברוח טובה ולקראת החג, נוסיף גם את חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, כלומר ארבעה בעד.

אני קובע שהצעתו של חבר הכנסת סילבן שלום: ירי ה"קטיושות" על צפון הגליל, עוברת לוועדת החוץ והביטחון.

חברי הכנסת, מיצינו את סדר-היום. הישיבה הבאה תהיה, אם ירצה השם, ביום שני, ז' באייר התשנ"ד, 18 באפריל 1994, בשעה 16:00. ישיבה זו הסתיימה.

הישיבה ננעלה בשעה 14:26.